

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
699

Subotica, 9. rujna 2016. Cijena 50 dinara

Novi program HNV-a
Profesionalna orijentacija

Bač - tako se čuva
tradicija

Hrvatska panorama
na YU eco televiziji

O korištenju državnog
zemljišta

INTERVJU
Tamara Štricki-Seg

Izbori za
Hrvatski sabor

SADRŽAJ

SUBOTICA

13

XII. smotra dječjih pjevača i zborova
NAUČIMO DICU KO SU

IN MEMORIAM

16-17

**IZNENADNA SMRT LJILJANE DULIĆ
– MÉSZÁROS (1958. – 2016.)**

REPORTAŽA

26-27

Avantura na dva kotača
BICIKLOM NA MORE

KULTURA

30-31

Likovna kolonija u župi Sot
**POTPORA IZGRADNJI
PASTORALNOG CENTRA**

REPORTAŽA

32-33

Vjernici Subotičke biskupije hodočastili u Rim
KRIŽ OTVARA SVA VRATA

SPORT

51

Iva Vlahek, boćarica reprezentacije Hrvatske
**SPORT KOJI POVEZUJE LJUDE SVIH
GENERACIJA**

Suočavanje

Ovoga puta pisanje uvodnika mi je predstavljalo jako tešku zadaću. Iznenadna smrt naše drage prijateljice i kolegice Ljiljane Dulić – Mészáros u subotu, 3. rujna, sve je događaje, koji nam se inače čine tako važnima, i izjave političara kojima obično pridajemo toliko značaja učinila efemernima. Nije da im ne treba pridavati značaja, jer svaka njihova riječ nosi i neku poruku i pažljivijom analizom se puno toga može iščitati. Ipak, ovoga puta to ću propustiti. Jer političari su uglavnom prolazna kategorija, a mnoge stvari vri-

jedne pažnje ostanu potisnute zaglušujućom bukom političarskoga slenga. A jedna od takvih važnih stvari jeste i obrazovanje. Svake godine roditelji prvašića, pripadnici hrvatske (kao i svake druge nacionalne manjine) trebaju odlučiti ne samo u koju će školu upisati dijete već i na kojem jeziku – materinjem ili većinskom. I svake godine od kada je obnovljen tjednik *Hrvatska riječ* razgovaramo s roditeljima o tome zašto su ili nisu upisali dijete u odjel s nastavom na materinjem, hrvatskom jeziku, jer mnogi roditelji to pravo ne koriste. Kao i obično, za razgovor su više raspoloženi roditelji koji su upisali dijete u odjel s nastavom na materinjem jeziku, premda smo kroz skoro desetljeće i pol postojanja kako nastave na hrvatskom jeziku tako i našeg tjednika imali prigodu razgovarati i s roditeljima koji su iznosili razloge protiv.

Ono što je interesantno je da su nakon ustaljivanja nastave na hrvatskom jeziku iskustva roditelja samo pozitivna i da ono što se često navodilo kao razlog da se ne upiše dijete u hrvatske odjele, a to je da se dijete ne izdvaja od drugih, roditelji danas navode i kao jedan od glavnih razloga za svoju odluku da dijete upišu u odjele s nastavom na hrvatskom jeziku. A taj razlog je, osim pozitivnih iskustava sa samom nastavom, upravo u činjenici da se djeca na samom početku svoga institucionalnog obrazovanja nađu u sredini u kojoj se ne izdvajaju i ne razlikuju već su među djecom i nastavnicima s kojima dijele kulturu, vrijednosti, običaje i jezik (prije svega onaj govorni, ikavicu).

Kao i na početku i danas je, pa možda i više nego li prije par godina (iz poznatih razloga), prisutan strah od izdvajanja, razlikovanja, strah od javnog izjašnjavanja Hrvatima. Lakše je, smatra se, »ne iskakati« i pokušati utopiti se u većinu. Međutim, ma koliko se trudili »utopiti« se pred djecom i mladima pripadnicima nacionalnomanjinskih zajednica u procesu odrastanja postavlja se jedan dodatni izazov u traženju odgovora na pitanje tko smo, kojem narodu, kulturi pripadamo, što su naše vrijednosti, čemu stremimo. Znanstvenici koji se bave ovom oblašću utvrdili su da je za mlade iz manjinskih zajednica korisnije suočavanje, a ne prikrivanje svog identiteta – kako bi razumijeli implikacije etničkih razlika i kako bi prihvatili vlastitu nacionalnu pripadnost u društvu koje im ne mora biti naklonjeno, koje ih može diskriminirati ili imati prema njima predrasude i gdje njihova nacionalna pripadnost može uvjetovati i manju moć ili status u društvu. Drugim riječima, uspostavljanje osjećaja samopoštovanja i samovrijednosti koje je neophodno za mentalno zdravlje ne razvija se izbjegavanjem već prihvaćanjem i razvojem vlastitog nacionalnog identiteta, pa i u situaciji kada se suočavamo s konfliktnim i negativnim porukama o vlastitoj naciji kao što je danas slučaj u Srbiji.

J. D.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Priznanja Grada Subotice

Na svečanoj sjednici u povodu Dana Grada Subotice, 1. rujna, zvanje *Počasni građanin* uručeno je akademiku **Matiji Bečkoviću**, dok su priznanje *Pro urbe* dobili dr. **Kata Dulić**, **Živorad Đurić** i **Livia Bíró**.

Svečanoj sjednici gradske skupštine prisustvovali su predstavnici republičke i pokrajinske vlasti i zastupnici u parlamentima Srbije i Vojvodine, konzuli Konzulata Hrvatske i Mađarske, dosadašnji počasni građani i gradonačelnici, kao i predsjednici nacionalnih vijeća sa sjedištem u Subotici.

Kao što je i uobičajeno u Subotici za početak rujna, limena glazba, podizanje zastave Grada, svečana sjednica gradske skupštine, uz bogat kulturno-umjetnički program, ispunjavali su tih dana život grada na sjeveru Vojvodine. Na Otvorenom sveučilištu održana je manifestacija *Otvoreni dan* gdje je hrvatsku zajednicu predstavljao predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**.

U povodu izbora dr. Kate Dulić za dobitnicu priznanja HNV će danas (9. rujna) upriličiti prigodni domjenak s početkom u 18 sati u svojim prostorijama (Preradovićeve 13) u Subotici.

Papa Franjo pozvan u Beograd?

Poglavar rimokatoličke crkve papa **Franjo** trebao bi posjetiti Beograd i Prištinu u idućih godinu dana, tvrde za beogradski *Danas* neslužbeno predstavnici zapadnih diplomatskih izvora.

Prema riječima sugovornika *Danasa*, papa Franjo je dobio poziv premijera Srbije **Aleksandra Vučića** da dođe u prvi službeni posjet Beogradu i voljan je to učiniti, a ni Srpska pravoslavna Crkva ne protivi se takvom pozivu.

U Vladi Srbije nisu željeli komentirati saznanja *Danasa*.

Prištinski list *Koha ditore* objavio je u utorak da je predsjednik Kosova **Hashim Thaçi**, poslije prijema kod Pape, rekao da ga je papa Franjo obavijestio kako »namjerava posjetiti Kosovo i priznati realnost na Balkanu.«

Projekti su ključ razvoja vojvođanskih općina

Svaka od ukupno 45 vojvođanskih općina će u narednoj godini S pripremiti po deset projekata koji će biti financirani iz eksternih izvora, rekao je tijekom posjeta općinama Irig, Ruma i Pećinci pokrajinski tajnik za regionalni razvoj, međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu **Ognjen Bjelić**.

»Naše tajništvo je definiralo prioritete u radu, a jedan od njih je i podizanje kapaciteta lokalnih samouprava, odnosno kancelarija za lokalni ekonomski razvoj. Cilj nam je da se ove kancelarije uvedu u jedan sustavni pristup pripremi i realizaciji projekata prema određenim kriterijima koje ćemo im dostaviti. Ukoliko netko od vas već sada ima i više od 10 projekata, mi ćemo to prihvatiti i to je odlično, ali kada o ovome govorimo, ja ne mislim na projektne ideje, već na gotove prijedloge projekata«, poručio je tajnik Bjelić i najavio da će u narednih mjesec i pol dana obići sve općine u Vojvodini i na terenu razgovarati sa svima o ostvarenju ovog cilja.

Prosvjetnim radnicima isplate razlika u naknadi zarade

Suglasno odluci ministra prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja, riješen je problem u svezi s isplatama naknada zarade prosvjetnih radnika nastao tijekom korištenja godišnjeg odmora u 2015. godini.

Školama u AP Vojvodini, osim redovnih sredstava namijenjenih za isplatu prvog dijela kolovoških zarada, Pokrajinsko tajništvo će doznačiti i sredstva namijenjena za isplatu navedene razlike u naknadi zarade.

Sredstva u ukupnom iznosu od 909.129.940 dinara (655.843.080 dinara za osnovno obrazovanje i 253.286.859 dinara za srednje obrazovanje), koji sadrži i spornu razliku, bit će doznačena na račune ukupno 497 škola (395 osnovnih i 102 srednje škole) na teritoriju APV.

Ovom isplatom obuhvaćene su škole koje su dostavile ispravan obračun Ministarstvu prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja, dok će ostalim školama razlika biti isplaćena s drugim dijelom zarade za kolovoz.

Peta sjednica Skupštine APV

Skupština Vojvodine u četvrtak, 15. rujna, nastavlja rad održavanjem pete sjednice od konstituiranja. Među osam točaka na dnevnom redu će se naći izvješće o proračunu APV za prvih šest mjeseci ove godine, prijedlog o izgledu i korištenju simbola APV, kao i prijedlog sporazuma o suradnji između Vojvodine i Uprave Alamtinske regije u Kazahstanu.

Izbori za Hrvatski sabor

Ovoga vikenda održavaju se prijevremeni izbori za zastupnike u Hrvatski sabor. U Hrvatskoj će se izbori održati 11. rujna, a izvan Hrvatske glasovati se može tijekom dva dana vikenda. Bira se 151 zastupnik, niti godinu dana nakon redovitih izbora održanih u studenom prošle godine, i to 140 zastupnika u deset izbornih jedinica u Hrvatskoj, tri bira dijaspora, odnosno hrvatski državljani s prebivalištem u inozemstvu (XI. izborna jedinica), a osam zastupnika biraju pripadnici nacionalnih manjina u Hrvatskoj (XII. izborna jedinica).

Kao i na prethodnim izborima, hrvatski državljani koji žive izvan RH morali su se registrirati kako bi mogli ostvariti svoje biračko pravo, ali za one koji to nisu uradili ostaje mogućnost za registraciju i na sam dan izbora.

Birači u dijaspori (XI. izbornoj jedinici) mogu birati između 14 stranaka i koalicija, među kojima dvije liste imaju za kandidate i Hrvate iz Srbije. Na HDZ-ovoj listi je **Dario Španović** iz Srijemske Mitrovice, a na listi malo poznate stranke pod nazivom Hrvatska stranka reda (HSR) je **Mirko Paulić**, također iz Srijema, iz Nikinaca.

Na ovim, devetim izborima za Hrvatski sabor od stjecanja neovisnosti birači će ponovno moći koristiti preferencijski glas, dakle na listi za koju će glasovati moći će zaokružiti i ime kandidata kojemu daju prednost u odnosu na sve druge kandidate s te liste, pa tako i recimo imena vojvođanskih Hrvata, Španovića, koji je 11. na listi HDZ-a, ili Paulića, koji je treći na listi HSR-a.

Biračka mjesta za hrvatsku dijasporu u Srbiji bit će otvorena u Konzularnom uredu u Beogradu i Generalnom konzulatu u Subotici, a na njima će građani koji imaju hrvatsko državljanstvo moći glasovati za zastupnike u Hrvatskom saboru, od 7 do 19 sati u subotu i nedjelju, 10. i 11. rujna.

Kovač: Srbiju tužakanja neće dovesti nikuda

Hrvatski ministar vanjskih poslova **Miro Kovač** rekao je na rubu neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) u Potsdamu da je pismo

predsjednika Europske komisije Srbiji pokazalo da je Hrvatska bila u pravu kada je rekla da Srbiju »tužakanja neće dovesti nikuda«.

»Junckerovo pismo jasno potvrđuje da smo bili u pravu kada smo rekli da tužakanja, što je Srbija činila i čini, neće dovesti nikuda«, rekao je Kovač osvrnuvši se na zahtjev Srbije Europskoj uniji da ju »zaštiti« od Hrvatske te odgovora predsjednika Europske komisije **Jean-Clauda Junckera** u kojem se Srbija upućuje na gradnju dobrosusjedskih odnosa.

Predsjednik Europske komisije odgovorio je na pismo srbijskog premijera **Aleksandra Vučića** u kojem je istaknuo da su dobrosusjedski odnosi, regionalna suradnja i pomirenje temeljna načela koja trebaju poštivati sve zemlje kandidati i potencijalni kandidati te zemlje članice EU-a, rekla je glasnogovornica Komisije **Maja Kocijančič**.

Kovač je poručio da će Hrvatska i dalje podupirati težnje Srbije za članstvom u Europskoj uniji, ali da Srbija isto tako mora obaviti svoj dio posla.

»Treba se uhvatiti posla, treba izvršavati svoje obveze i treba se držati načela i principa dobrosusjedске suradnje. Ako se želi napredovati prema Europskoj uniji, što mi kao članica EU i kao susjed Srbije i želimo, treba svoje obveze izvršavati i na taj način će Srbija moći napraviti pomak prema EU, a ne pismima i nekakvim diplomatskim akcijama koje su zaista osuđene na neuspjeh. Uхватiti se posla i to je ono što je, kako mi se čini, i poruka Junckerovog pisma Vučiću, rekao je Kovač novinarima u Potsdamu.

Hina

Hrvatski veleposlanik potvrdio da nije bio pozvan na sastanak s Vučićem

Veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji **Gordan Markotić** potvrdio je za Hinu da nije prisustvovao sastanku srbijskog premijera **Aleksandra Vučića** s veleposlanicima akreditiranim u Srbiji, jer nije dobio poziv za taj skup.

Vučić, šef diplomacije **Ivica Dačić**, te ministrica zadužena za eurointegracije **Jadranka Jaksimović** razgovarali su tijekom dana s predstavnicima diplomatskog zbora u Beogradu s namjerom da im ukažu na aktualnu poziciju Srbije u regiji.

Nakon što su se u beogradskim medijima poslije tog sastanka pojavila nagađanja je li hrvatski veleposlanik izostao sa sastanka ili nije bio ni pozvan, Hini je potvrđeno da poziv nije ni upućen.

U uredu predsjednika Vlade Srbije tu informaciju »nisu htjeli ni potvrditi, ni demantirati«, prenijela je agencija Tanjug.

Vučić je izjavio na tiskovnoj konferenciji poslije sastanka s predstavnicima diplomatskog zbora kako je prošli tjedan bio »jedan od najtežih tjedana« za njega, zato što je kao predsjednik Vlade morao prešutjeti najteže uvrede na račun Srbije, jer nije želio Hrvatima i Hrvatskoj uzvraćati jednako.

»Prešutio sam najteže uvrede. Nema teže uvrede nego kad netko kaže da smo 'šaka jada'. Prešutio sam i prešutjet ću to i danas«, rekao je Vučić, naglasivši kako to ne radi zato jer se »boji« odgovoriti ili zato jer mu to ne bi donijelo političke bodove.

»Ne, na tako nešto ne možete odgovoriti, a da ne uvrijedite neke druge. Ne želim uvrijediti ni hrvatsku državu ni hrvatski narod«, rekao je Vučić na tiskovnoj konferenciji.

Hina

PROJEKT HRVATSKA PANORAMA NA SUBOTIČKOJ YU ECO TELEVIZIJI

Vijesti i emisije šest dana u tjednu

Osim Cro-info vijesti, koje se emitiraju radnim danima, udruga producira i dvije polusatne tjedne emisije – Motrišta i Zlatna škatulja

Prije nešto više od godinu dana, točnije 6. srpnja 2015., emitirana je prva emisija nastala u okviru televizijske produkcije Udruge novinara *Cro-info* iz Subotice. U pitanju je bila petominutna dnevno informativna emisija *Cro-info vijesti*.

Televizijski program u produkciji ove udruge, zajedničkog projektnog naziva *Hrvatska panorama*, emitira se od tada na subotičkoj *YU eco* televiziji, koja se preko kablenskog sustava može gledati i u Somboru, Bačkoj Topoli i Kikindi. Osim spomenutih *Cro-info vijesti*, koje se emitiraju radnim danima od

15.30 sati, Udruga producira još dvije emisije. To su polusatne tjedne emisije: *Motrišta* (četvrtkom, 22.30 sati), koja se bavi društveno-političkim temama i *Zlatna škatulja* (nedjelja, 10 sati) koja sukladno svom nazivu, čuva od zaborava kulturnu baštinu Hrvata u Vojvodini – običaje, stare zanate, narodno stvaralaštvo, ali i anegdote sugovornika.

TIM KOJI NAPREDUJE

»Smatramo da smo za veoma kratko vrijeme postojanja uspjeli uspostaviti sustav koji kvalitetno funkcionira,

kaže menadžer udruge *Cro-info* **Branimir Kuntić**. »To je sustav u kojem svatko zna svoju ulogu, ali po potrebi i 'pokriva' kolege iz tima. Upravo takva konstelacija omogućuje nam napredovanje i ispunjavanje ciljeva zbog kojih smo osnovani, a to je u prvom planu unaprjeđenje scene elektroničkih medija u Hrvata te edukacija mladog novinarskog kadra.«

Kako Kuntić dodaje, *Cro-info* tim je vrlo dinamična struktura, u stalnom procesu razvijanja. »Trenutno za potrebe TV produkcije s udrugom surađuje oko 20 osoba – kako novinara i

spikera, tako i osoba zaduženih za tehnički dio posla – snimanje, montiranje, zatim konvertiranje medijskih sadržaja u cilju prikazivanja na našoj internetskoj stranici www.croinfo.rs, ali i na Youtubeu i Facebooku.

FINANCIRANJE PREKO NATJEČAJA

Projekt *Hrvatska panorama* financira se većim dijelom od sredstava izbornih na natječajima. Manji dio sredstava osiguravaju pružanjem reklamnih i novinarskih usluga drugim licima i udrugama.

»Sredstva koja udruga osigurava pružanjem usluga koristimo u cilju 'pukog preživljavanja' produkcije u tzv. hladnom pogonu, tj. u razdoblju dok ne dobijemo sredstva s natječaja, a koji uglavnom traje od siječnja do srpnja. Upravo u tom razdoblju gotovo polovica mjesečnog proračuna TV produkcije odlazi samo na zakup medijskog prostora«, pojašnjava Kuntić.

Dinamika raspisivanja, odlučivanja i isplate sredstava izbornih na natjecajima za informiranje predstavlja veliki problem za ovu TV produkciju.

»Natjecaji se raspisuju u travnju, komisije zasjedaju i odlučuju u roku od 3 mjeseca od roka određenog za predaju natječajnih prijava, a sredstva se

relativno ograničen proračun u ovom segmentu, što rezultira relativno skromnom tehničkom opremljenošću produkcije«, dodaje Kuntić.

Cro-info studio nalazi se u iznajmljenoj prostoriji od dvadesetak četvornih metara na Otvorenom sveučilištu, a koja je u vlasništvu Grada Subotice i za koju Udruga plaća mjesečni zakup i režije.

PROSTOR ZA MLADE

Bernardica Vojnić Mijatov je sada već prepoznatljiva spikerica u *Cro-info* vijestima:

»Na početku mog angažmana **Ivan Ušumović** iz udruge *Cro-info* me je upoznao sa svime što me čeka u ovom poslu, a prvi

liko sati koji su svakodnevno potrebni za ovaj posao. Naravno, uvijek moram voditi i računa o svom izgledu i odijevanju, jer je u pitanju javni televizijski nastup. Ljudi me prepoznaju, često imaju svojih komentara i sugestija, a na samom početku su me dobronamjerno savjetovali da budem što opuštenija i svoja pred kamerom. Televizijski posao je nešto što sam uvijek potajno željela i zadovoljstvo mi je raditi u sklopu *Cro-info* obitelji, u jednom pozitivnom ozračju i mogu reći kako mi dan bez njih – nije dan.«

Marin Piuković angažiran je kao video montažer.

»U *Cro-info* radim kao montažer, a ponekad kad je to potrebno uzmem kameru i sni-

ja putem računala i sve bude obavljeno u najbržem mogućem vremenu, jer smo ipak primorani dostaviti materijal do predviđenog vremena negdje iza 15 sati. Jako sam zadovoljan ovim poslom, volim ga raditi osobito što smo svi mladi i dobra smo ekipa koja se međusobno razumije i s velikim entuzijazmom svakodnevno pristupa kreiranju dnevnog informativnog programa na hrvatskom jeziku. Nastojimo posao odraditi najkvalitetnije i najprofesionalnije što možemo i mislim kako je naš program izuzetno kvalitetan, kako vijesti tako i ostale emisije, jer nastojimo ispratiti sva događanja vezana uz Hrvate na ovim prostorima.«

AMBICIJE I ENTUZIJAZAM

Veliki broj emisija *Motrišta* u proteklih godinu dana kao autor i voditelj potpisao je **Siniša Jurić**, a odnedavno tu emisiju radi **Larisa Inić**.

»U ljudima koje okuplja produkcija prepoznala sam nešto što se rijetko pronalazi u ovdašnjem medijskom prostoru, a to su ljudi puni ambicije i entuzijazma. Ono što meni osobno pruža *Cro-info* je prije svega sloboda u radu. Mi jesmo na početku, ali su pomaci vidljivi i pored činjenice da radimo s veoma limitiranim resursima, sa samo jednom kamerom, s kojom je gotovo nemoguće realizirati dobru intervju emisiju. U prilog tome govori i činjenica da su se nama počele ozbiljno baviti one pojave u medijskom prostoru koje su daleko od nezavisnih i profesionalnih. Ono čemu *Cro-info* teži svakako je produkcija koja nudi mišljenja koja se ne mogu čuti na drugim medijima, a duboko vjerujem da ćemo tako doći i do potpore neophodne da realiziramo sve naše ciljeve. Ambicija i ideja nam ne manjka i sigurna sam da će poslije odricanja i rada i pored svih poteškoća, naša kvaliteta biti prepoznata«, kaže Larisa Inić.

D. B. P. i D. P.

Bernardica Vojnić Mijatov

dostavljaju korisnicima tek od druge polovice osmog mjeseca, a ponekad i do posljednjeg tjedna u godini. Paradoksalno, na jednom od natječaja na koji smo aplicirali te izborili sredstva za projekte u 2015. godini, sredstva su doznačena u četvrtom mjesecu 2016. Također, probleme u poslovanju predstavlja i činjenica kako se na natjecajima za informiranje ne može aplicirati za tehničko unaprjeđenje medija, već se isključivo razmatraju personalni troškovi te nam je

radni dan sam postupno počela upoznavati i ostale članove naše ekipe. Nikada, do prije godinu dana se nisam susretala s kamerom, pa je na početku bilo i dosta tremе. Osobito jer je tada bilo sve drukčije, jer sam vijesti čitala u stojećem položaju, za razliku od sada kada sjedim i mnogo je manja gužva dok se realizira dnevni program. Nisam nikada imala problema u koordiniranju ostalih dnevnih obveza, fakultet nije trpio, i uvijek sam spremna u potpunosti se posvetiti neko-

mim određeni prilog na terenu. Posao montažera obuhvaća sve tehničke segmente u pripremi programa, poput namještanja kamere i željenog kadra snimanja, pripremu učitanja teksta koji spikerica čita, a potom dolazi do finalne obrade snimljenog materijala gdje se mora naročito paziti da se usklade slika i ton, te naravno uskladiti sve prijelaze između priloga uz što manje tzv. praznog hoda. Suvremena tehnika umnogome olakšava i unaprjeđuje rad, jer se sve odvi-

KORIŠTENJE DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Protjeruju li se konačno uzurpatori s njiva?

Uzurpacija državnog poljoprivrednog zemljišta više se neće tolerirati, najavljaju iz Ministarstva poljoprivrede. No, hoće li dosadašnji uzurpatori u državne oranice moći kao investitori po pravu prečeg zakupa vidjet će se tek kada prvi takvi zahtjevi dobiju zeleno svjetlo.

Uzurpacija državnog poljoprivrednog zemljišta neće se tolerirati. Ovo je doslovce rekao novi ministar poljoprivrede **Branislav Nedimović**, najavljajući da će država do kraja godine identificirati uzurpatore državnog poljoprivrednog zemljišta i prema njima će poduzeti odgovarajuće sankcije. On je naglasio kako je neophodno da se uvede red u ovoj oblasti, jer se radi o velikim financijskim sredstvima za proračun Republike, Pokrajine i lokalne samouprave, ukazujući da je ranijih godina bilo ozbiljnih problema i da se imovina Srbije mora zaštititi. Nedimović je još obećao da će ove godine u zakup biti ponuđeno oko 430.000 hektara državnih njiva, što je za 120.000 hektara više zemljišta za davanje u zakup, odnosno preračunato u prihod od najma 24,7 milijuna eura više u proračun. I još je ministar rekao da po pitanju uzurpiranog poljoprivrednog zemljišta neće biti popuštanja i da će lokalne samouprave snositi posljedice, jer su one dobile na raspolaganje zemljište da njime upravljaju, ali isto tako bit će kažnjeni i uzurpatori. Znači li to da će konačno, deset godina poslije donošenja Zakona o

poljoprivrednom zemljištu, koji je trebao urediti način korištenja državnih oranica koje su desetljećima orane i sijane kao da su u vlasništvu poljoprivrednih poduzeća ili zadruga, svatko tko zaore brazdu na državnoj njivi to morati i platiti? Ovako kako je ministar rekao morat će, ali uvijek postoji način, što je pokazala i dosadašnja praksa, da zakon za jedne važi, a za druge i ne.

KAKO JE SOMBOR POSTAO SLUČAJ

Za Sombor, koji spada u sredine s najviše državnih njiva, može se slobodno reći da je postao grad slučaj, jer se za desetak godina primjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu ove godine prvi puta događa da će na dražbi biti sve državne oranice za koje je istekao zakup. Dakle više ne bi trebalo biti povlaštenih korisnika, osim onih koji su navedeni u Zakonu, a tu spadaju poljoprivredne škole, KPZ i poljoprivredne stručne službe i naravno stočari kojima se zemlja dodjeljuje bez licitacije po pravu prečeg zakupa. A za proteklih desetak godina u Somboru se s državnom zemljom događalo puno toga i to mimo zakona. I umjesto da izuzimanje tisu-

ća hektara zarad opstanka dva velika poduzeća koja su poslije neuspjele privatizacije postala državno vlasništvo pomogne njihovom oporavku ta poduzeća tonula su iz godine u godinu, dug za zakup državnih njiva knjižio se na papiru, a grad, kao i pokrajinski i republički proračun ostali su bez milijuna eura prihoda od zakupa te zemlje. A sve je rađeno pod parolom čuvanja socijalnog mira, a u biti to je bilo samo odgađanje neminovnog – priznanja da budućnost za opstanak nekadašnjih kombinata nema. A začarani krug oko korištenja držav-

ne zemlje po zaključku (ili bez njega) Vlade Srbije postao je pravi labirint. Tako je jesenas i ovog proljeća Poljoprivredno poduzeće **Aleksa Šantić** (koje čeka privatizaciju) iz istoimenog sela zasijalo oko 2.900 hektara. Najveći dio roda pšenice su sami požnjeli. Da skinu i rod suncokreta s njiva nisu stigli, ne zbog lošeg vremena, već zbog kombajna koje je angažirala lokalna samouprava kako bi im kao uzurpatorima državnih njiva skinula rod s njiva za koje zakup nije plaćen. Požnjeveno je oko 250 hektara suncokreta, bit će požnjeveno i isto toliko

RESTITUCIJA

Prema podacima Agencije za restituciju u postupku restitucije bivšim vlasnicima do sada je vraćeno 14.316 hektara poljoprivrednog i nešto manje od četiti tisuće šumskog zemljišta. U Vojvodini je poslije Drugog svjetskog rata ukupno nacionalizirano skoro 670.000 hektara poljoprivrednog zemljišta. Najviše je od podunavskih Švaba, oko 390.000 hektara, od veleposjednika je oduzeto 84.000 hektara, crkava 34.500 hektara, od onih koji se nisu bavili zemljoradnjom (nezemljoradnika) 42.000 hektara, dok su »državni neprijatelji« ostali bez 23.000 hektara.

soje. U *Šantiću*, kako kaže direktor **Aleksandar Đorđević**, sada strahuju da će ostati i bez roda kukuruza. Izračunali su da prinudno skidanje letine za njih znači veliki gubitak, ali džaba ta računica kada nemaju 680.000 eura, koliko bi trebali platiti zakup državnih njiva. Njihov pokušaj da se štrajkom zaposlenih ispred lokalne samouprave pokušaju izboriti barem za to da se tih 680.000 eura plati na tri obroka bio je neuspješan, jer je Ministarstvo poljoprivrede odbilo taj prijedlog. I tako su kombajni ušli u njive i počela je prinudna žetva. I *Šantićani* neće biti jedini koji će ostati bez letine.

»Prinudno će biti skinut rod sa svih njiva za koje nije plaćen zakup. Do sada je usjev požnjeven s oko 400 hektara, a na isto toliko površina još se treba obaviti žetva. Prihod od prodaje prinudno skinutog roda bit će rapoređeni sukladno Zakonu, između lokalne samouprave, Pokrajine i Republike«, kaže vijećnik Gradskog vijeća zadužen za poljoprivredu **Jovan Keča**.

A državna zemlja u Gakovu koja je mjesecima bila medijska tema (za one medije koji su to htjeli i smjeli objaviti) toliko je složena priča da je pitanje kako će se završiti, kao što je i pitanje koliko u svemu tome ima utjecaja politike. Možda bi početak mogao biti posjet novog ministra poljoprivrede upravo Somboru i Gakovu. Da na licu mjesta vidi i uvjeri se kakvih sve problema ima s korištenjem državnih oranica. No, za sada ministra nema ni u najavi.

ROKOVI

Zakon o poljoprivrednom zemljištu propisuje da se plan i program korišćenja državnog poljoprivrednog zemljišta mora donijeti do kraja ožujka, a licitacije moraju biti raspisane do kraja šestog mjeseca. Prošle godine u koliko toliko zakonskim okvirima bilo je tridesetak lokalnih samouprava, a u većini općina i gradova licitacije nije ni bilo, već se zemlja doslovce otimala kao nekada na Divljem zapadu. Ove godine situacija je sasvim drugačija i od 145 lokal-

KRONOLOGIJA

Zakon o poljoprivrednom zemljištu koji je propisao da se državne oranice više neće moći koristiti bez plaćanja zakupa donijet je 2006. godine. Tim zakonom prvi puta je uvedeno da se njive u državnom vlasništvu mogu koristiti samo ako se zakupe na licitaciji i ako se zakup i plati. Svatko tko je ostao dužan za zakup izgubio je pravo da ubuduće sudjeluje u nadmetanjima za zakup državnih njiva.

Izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu usvojene su prošle godine, uz mnogo polemika i suprotstavljenih mišljenja u javnosti. Tim izmjenama, među ostalim, omogućeno je da više pravnih osoba mogu zakupiti do 30 posto državne zemlje u svakoj općini na razdoblje od 30 godina, dok oni koji imaju do 30 hektara obradivog zemljišta mogu kupiti do 20 hektara, uz rok otplate do deset godina.

nih samouprava, samo jedna nije, glede primjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, u zakonskim okvirima.

Ono što će biti novina u ovogodišnjim licitacijama, koje će se održavati sukladno lani usvojenim zakonskim izmjenama, jest mogućnost da se zemljište, koje prethodne tri godine nije izdavano u zakup, sada izdaje na licitaciji s početnom cijenom od nula dinara, na razdoblje od pet godina, ali s mogućnošću produženja za još 25 godina.

Ono što se za sada nije čulo od novog ministra poljoprivrede jest davanje u zakup državne zemlje investitorima. Da podsjetimo, zakonskim izmjenama, čemu su se najviše protivile udruge poljoprivrednika, predviđeno je da se 30 posto državnih njiva u jednoj lokalnoj samoupravi može dati u dugoročni zakup investitorima. Taj dugoročni zakup jest zakup na 30 godina. Uredba koja to približe određuje usvojena je u šestom mjesecu, dakle prije formiranja sadašnje Vlade i prije nego li je Nedimović postao ministrom poljoprivrede. Da bi se po osnovu investicija došlo do državnih oranica minimalna vrijednost planirane investicije treba biti 500.000 eura ili 3.000 eura po hektaru. Uz to potreban

je investicijski plan, koji mora dobiti suglasnost komisije, a u toj komisiji stalna tri člana su ministri poljoprivrede, financija i gospodarstva, dok preostala dva člana, koja se mogu mijenjati za svaki konkretan zahtjev imenuje ministar poljoprivrede, a to mogu biti i predstavnici lokalne samouprave u kojoj se nalazi zemljište koje se traži za investiciju. Koliko je do sada podnijeto zahtjeva za dugoročni zakup državnih njiva po osnovu investicija, te kada će biti formirana komisija koja će razmatrati te zahtjeve nije rečeno u javnosti. Ako je suditi na primjeru Sombora, odakle su upućena tri zahtjeva, interesa za ovakav način zakupa državnih njiva itekako ima. No, ono što ostaje otvoreno pitanje jest i hoće li mogućnost zakupa državne zemlje po osnovu planiranih investicija imati i oni koji su godinama uzurpirali državne oranice?

I nisu to jedina otvorena pitanja glede korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta, te će se oko korištenja državne zemlje i dalje lomiti politička i stručna mišljenja. I opet preko leđa malog seljaka koji o državnoj zemlji može samo sanjati.

Priredila Zlata Vasiljević

USPJEŠNO REALIZIRAN NOVI PROGRAM HNV-A

Gdje poći sutra – profesionalna orijentacija za učenike

Desetodnevno promišljanje o mogućnostima, sposobnostima, interesima i očekivanjima za učenike završnih razreda osnovnih i srednjih škola Prvi puta je realiziran od 18. do 28. kolovoza u Bruški, mjestu nadomak Benkovca*

Narod koji brine o svojoj djeci i njihovom obrazovanju ima budućnost. U Hrvatskom nacionalnom vijeću su ozbiljno promislili o ovoj konstataciji, te su, ne čekajući na druge nadležne institucije u državi, prionili na veliki posao izrade udžbenika, koji je sada pri samom kraju. No, paralelno s time promišljali su na koji način još djelovati, pomoći mladima da se educiraju i razvijaju u smjeru koji je za njih

najbolji. Tako je osmišljen program »Profesionalna orijentacija« koji je svoju šansu za realizaciju dobio uspostavljanjem kontakata s čelnicima Grada Benkovca.

Osmišljen kao desetodnevno promišljanje o mogućnostima, sposobnostima, interesima i očekivanjima za učenike završnih razreda osnovnih i srednjih škola prvi puta je realiziran od 18. do 28. kolovoza u Bruški, mjestu nadomak Benkovca.

Zbog čega Benkovac i koji su

ciljevi projekta »Profesionalna orijentacija«, razgovarali smo po povratku s puta s **Jasnom Vojnić**, dopredsjednicom Odbora za obrazovanje pri Hrvatskom nacionalnom vijeću koja je bila i glavni inicijator ovog programa.

»Mnogi su se pitali zašto i otkud baš Benkovac. Izuzmemo li točan odgovor, možemo reći da smo tamo išli zbog njegovog geografskog položaja. Grad s brojnim križanjima i čvoro-

vima, upravo ono što smo mi morali i razmrsiti kod svakog od nas. A iz Bruške, naselja iznad grada gdje smo i bili smješteni... možete samo zamisliti kako se križanja od gore vide. Idealno za program 'Profesionalne orijentacije'! Daleko od svih vanjskih utjecaja koji bi nam mogli skretati pozornost s ovog važnog programa, a ipak dovoljno blizu civilizaciji koja nam je neophodna.«

OTVORENA MNOGA VRATA

Prva godina programa »Profesionalne orijentacije« u kojemu je sudjelovalo 23 djece, budućih maturanata hrvatskih odjela, je uspješno okončana. O tome koji su bili ciljevi kada su pokretali ovaj projekt i jesu li zadovoljni rezultatima Jasna Vojnić kaže:

»GPS program (gdje poći sutra?) jedan je među prvim projektima koji je potpisan na dugoročno razdoblje i koji je svojim uspjehom dokazao da će i trajati. Ideja je nastala kada se potreba za profesionalnim orijentiranjem naših mladih i davanjem poruke da su potrebni i važni svojoj zajednici poklopila s otvorenosću i osjetljivošću za naše prilike dogradonačelnika Benkovca **Svemira Vrsaljka**. Njegovo široko srce i ruke omogućili su nam da realiziramo jedan od onih projekata koji je ovdje dugo čučao i vapio da se ostvari. Bilo nam je jako važno da djeca na njima prijemčiv način dođu do jasnih odgovora na pitanja koja će uskoro pred njih biti postavljena. Primijetili smo da maturanti ne posvećuju dovoljno vremena promišljanju o svom profesionalnom putu, imaju premalo informacija o mogućnostima te se u malom broju odlučuju na studije u Hrvatskoj. Sve ovo na koncu ima za posljedicu mali broj jezično stručnog kadra i mali broj onih koji nakon stu-

dija nađu svoje profesionalno mjesto u zajednici. Deset dana odsustva od kuće, u kršu, miru i tišini, mimo posijanog sjemenja već je urodilo i brojnim plodovima. Počevši od upoznavanja jedni drugih, razmišljanja o dosadašnjem životu, usponima, padovima, svojim sposobnostima, interesima, osobinama ličnosti pa sve do upoznavanja zanimanja, svog profesionalnog puta, doprinosa zajednici svojim talentima te prepoznavanja Božje providnosti na osobnom putu. Malo je reći da je program 'Profesionalne orijentacije' uspio. On je otvorio mnoga vrata koja su za naše mlade bila nevidljiva ili zatvorena.«

VRUĆ STOLAC

S obzirom na to da je ovaj vid rada s djecom prvi put realiziran u hrvatskoj zajednici, morale su

se osmisлити i aktivnosti koje su se provodile.

»Program je osmišljen u vidu svakodnevnih radionica i igrica i koje su se koncentrirale oko tri velike cjeline: upoznavanje sebe, upoznavanje zanimanja i područja rada i kombiniranje onoga što želim i što mogu u 'idealnu' sliku mog puta. Nakon upoznavanja prošli smo najprije kroz 'Film moga života', razmišljanja o predmetima u školi, dosadašnjim uspjesima, hobijima i u manjim ili većim grupama izlagali svoja iskustva. Slijedilo je onda uvođenje u svijet ikonica. Za svako područje rada i svaku sposobnost imali smo ikonicu koja se provlačila sve dane u aktivnostima kako bi se dobro urezale u pamćenje. Iščitavajući pojedinosti o područjima rada, uvjetima u kojima se radi, potrebnim sposobnostima i stupnju školovanja

djeca su na razne načine, komične i interesantne osmišljavali igrokaze, pjesme, plakate ne bi li ostalima sve to dočarali. Nakon što smo obradili sve oblasti, kroz intenzivno promišljanje, uslijedio je test interesa nakon čega je svatko izradio osobni grafik s ikonikama. U sposobnostima su se najprije okušali kroz dinamične igrice i osobnu procjenu nakon čega su rješavali profesionalne psihološke testove verbalnih sposobnosti, prostorne orijentacije i perceptivne brzine i ponovo izradili svoj osobni grafik. Djeca su također i od drugih dobivali povratne informacije o tome kako ih ostali doživljavaju i vide. Neke aktivnosti su i mali i veliki maturanti radili skupa, a na nekim radionicama su se morali razdvojiti. Budućim srednjoškolcima su predstavljeni profili u srednjim školama, a budućim brucosi-

brojni smjerovi na još brojnijim fakultetima. Razgovarali smo i o maloj i velikoj državnoj maturi i svemu što ih očekuje u narednom razdoblju. Na koncu je uslijedilo uklapanje osobnih grafika s mogućnostima i sačinjavanje liste želja. Kada su već gotovo bili na kraju, svako ponaosob je dolazio na 'vruć' stolac gdje smo se trudili isprovocirati djecu i predložiti im loše strane svakog zanimanja kako bi donešene odluke poljuljale ili učvrstili. Kruna je bila izrada osobnog grba. Velečasni **Vinko Cvijin** je iz svoje perspektive imao radionicu 'Zvanje vs. zanimanje', a posljednji dan, budući da je jedna djevojka izradila končane anđele za svakoga, posvetio je te anđele i dijeleći ih na svakog izlio posebni blagoslov za pomoć pri izboru puta. Djeca su sama od sebe u crkvi tiho počela svirati 'Ima jedna duga cesta...možete samo zamisliti tu dirljivu atmosferu«, objašnjava Jasna Vojnić.

STUPOVI PROGRAMA

Prije odlaska u Benkovac, na roditeljskom sastanku bilo je najavljeno i da će se planirane aktivnosti realizirati uz igru i izlete.

»Važno nam je bilo da se djeca ugodno osjećaju kako bi

se mogla otvoriti. Kroz dijalog i radionice dolazili smo do saznanja koja su bila svima važna. Nismo svi isti, niti jednako otvoreni, ali uz igru i među vršnjacima je to lakše i prihvatljivije. Djeca su savjesno, zdušno i radosno upoznavała sebe, otkrivala nove sfere i postajala sve otvorenija da se u njihovim životima ostvari remek djelo. Osim svakodnevnih radionica, kojih je bilo dosta, zasluženno smo uživali i u trenucima kupanja u Karinu, Zadru, posjetima znamenitosti Zadra, nacionalnog parka Kornati i okolici Benkovca. Morali smo brinuti o svim važnim segmentima života mladih. Tako je navečer bilo i

svirke, plesa i druženja. Sve je to potpomoglo da se što potpunije realiziraju naši ciljevi. Svaki trenutak, pa čak i vožnje brodom, iskoristili smo za ponavljanje naučenog kroz igrice 'Koga povesti na pusti otok', 'Psihijatrija' i sl. Nakon deset dana djeca su se kući vratila punih portfolija, dojmova, novih iskustava i prijateljstva«, kaže Jasna Vojnić.

Pokretači i nositelji ovog jedinstvenog i za hrvatsku zajednicu važnog projekta i sudionici koji su je oživjeli su uz Jasnu Vojnić **Slađana Ivković Ivandekić**, **Nevena Mlinko**, **Emina Mukić**, vlč. **Vinko Cvijin**, **Ana Čavrgov**, **Mihajlo**

Skenderović. Organizatori su bili Hrvatsko nacionalno vijeće i Udruga *Naša djeca*.

»Veliku zahvalnost duguje-mo don **Andelku Buljatu** koji nam je osigurao smještaj, Gradu Benkovcu koji je osigurao hranu, Svemiru Vrsaljku i **Frani Tokiću** koji su bili stupovi priče, prepoznali kvalitetu i značaj ovog projekta za nas Hrvate iz Vojvodine.«

Program profesionalne orijentacije (GPS) bit će realiziran i narednih godina za učenike završenih sedmih razreda osnovne odnosno trećeg razreda srednje škole.

B. I.

XII. SMOTRA DJEČJIH PJEVAČA I ZBOROVA

Naučimo dicu ko su

Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* i ove je godine, dvanaesti put za redom, organizirala *Smotru dječjih pjevača i zborova*. Smotra je održana 4. rujna, u velikoj vijećnici Gradske kuće. Uz pratnju Dječjeg festivalskog tamburaškog orkestra, pod ravnanjem **Mire Temunović**,

nastupilo je osamnaest izvođača solista osnovnoškolske dobi. Kao što su voditelji **Katarina Piuković** i **Petar Pečerić** na početku programa istakli, svojom pjesmom oni su potvrdili poznatu izreku: »Tuđe poštuj, svojim se diči.« Oni su prisutne i kratkim izlaganjem o **Peri Tumbas Haji** prisjetili na ovo-

Ružica Dulić

Marko Sente i Mira Temunović s izvođačima

godišnju 125-tu obljetnicu njegova rođenja.

Smotru je otvorila dopredsjednica Odbora za obrazovanje HNV-a **Jasna Vojnić** na do sada nesvakidašnji način. Pročitala je pjesmu koju je napisala za ovu prigodu, a koja govori o Bunjevcima i *Festivalu bunjevački pisama*: »...Mira, Vojo, dr Sente Festival nam osmislili. Ositili oni to su, naučimo dicu 'ko su, Ako pisma navik živi, Bunjevac će da priživi...« Prisutne je pozdravio i predsjednik Upravnog odbora HGU *Festival bunjevački pisama* primarius dr. **Marko Sente**, te se zahvalio svima koju su doprinijeli da *Smotra* može biti održatna. U tradicionalnom završetku *Smotre* svi izvođači skupa su otpjevali skladbu *Subotica*.

Sudjelovala su djeca iz Tavankuta (OŠ *Matija Gubec*) – **Kristina Crnković**, Đurđina (OŠ *Vladimir Nazor*) – **Ružica Dulić**, **Josipa Dulić**, **Josipa Stantić**, **Marija Stantić** i **Josipa Horvacki** te iz Subotice: OŠ *Ivan Milutinović* – **Emil Cvijin**, **Dunja Šimić** i **Matija Ivković Ivandekić**, OŠ *Matko Vuković* – **Iva Molnar**, **Iva Gabrić**, **Lucija Horvacki**, **Ana Francišković**, **Lucija Vukov** i **Luka Matatić**, OŠ *Sveti Sava* – **Josip Vuković** i **Kristina Vuković**, a iz OŠ *Sonja Marinković* nastupala je **Milica Bašić**.

J. Dulić Bako

TAMARA ŠTRICKI-SEG, ETNOMUZIKOLOGINJA

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Veće zanimanje mladih za tradicijsku glazbu

Etnomuzikologija je mlada znanost i svatko iz struke tko želi može pronaći puno posla Tradicijska glazba bunjevačkih Hrvata iz Bačke nije dovoljno stručno istražena* U budućnosti želim istraživati groktalice*

Etnomuzikologinja **Tamara Štricki-Seg** (Subotica, 1986.) je svoju sklonost prema folkloru počela razvijati još u ranoj mladosti kao članica plesачke skupine u subotičkom OKUD-u *Mladost*. Kasnije se u istom KUD-u osniva mješovita pjevačka skupina, u kojoj se, postavši njezina članica, počinje intenzivnije zanimati za tradicijsku glazbu. Nakon završene srednje Glazbene škole Subotica (glazbeni suradnik i flauta) upisuje Akademiju umjetnosti u Novom Sadu, smjer za etnomuzikologiju i stječe zvanje diplomirane etnomuzikologinje. Od 2010. godine radi kao profesorica u subotičkoj Glazbenoj školi, isprva kao profesorica narodnih plesova i solfeđa, a kasnije na

Odsjeku za tradicijsko pjevanje.

Tijekom studija se, među ostalim, bavila i tradicijskom glazbom Bunjevaca (u seminar-skim radovima), a diplomirala je na temu *Kraljički običaji Bunjevaca iz Subotice i okoline*. Aktivna je u zajednici vojvođanskih Hrvata: recenzirala je dva CD-a *Kraljica Bodroga* iz Monoštora, napisala koautor-ski rad s prof. dr. **Milanom Černelić** i autorski rad u okviru monografije *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, sudjelovala na stručnim međunarodnim skupovima i predstavljala teme vezane za glazbenu i plesnu ostavštinu ovdašnjih Hrvata, u više navrata nastupila je kao vokalna solistica na *Festivalu*

bunjevački pisama (na kojem je jedne godine bila i članica žirija); često je i vokalna solistica na koncertima Subotičkog tamburaškog orkestra, predavačica je na Seminaru bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu, drži radionicu tradicijskog pjevanja na *Etno kampusu* Hrvatske čitaonice. Također, članica je autorskog tima za izradu udžbenika iz glazbene kulture koji će se koristiti u ovdašnjoj nastavi na hrvatskom jeziku.

Potpredsjednica je udruge *Electe* koja se bavi organiziranjem koncerata umjetničke glazbe. Članica je skupine *Rođenice* koja izvodi tradicijsku vokalnu glazbu s prostora Balkana.

HR: Kao glazbena pedagoginja kažete nam koliko su mladi zainteresirani za tradicijsku glazbu?

Dugo se vremena tradicijska glazba izvodila u zatvore-nim krugovima. Godine 1991. u Srbiji dolazi do prekretnice, jer se tada otvara smjer za tradicijsko pjevanje u osnovnoj i srednjoj Glazbenoj školi *Mokranjac* u Beogradu. Ideja o učenju i izvođenju tradicijske glazbe se potom širi i na druge škole u Srbiji. U subotičkoj Glazbenoj školi Odsjek za tradicijsko pjevanje otvoren je 2001. godine, te je do danas u Subotici primjetno veće zanimanje mladih

za tradicijsku glazbu, što se očituje i po broju učenika koji iz godine u godinu upisuju ovaj smjer u našoj školi, i u nižoj i srednjoj. Mene to raduje, a vjerujem da ćemo već iduće godine moći zahtijevati strožije kriterije na prijemnom ispitu. Također me raduje i činjenica da naši učenici nakon završene srednje škole uspješno upisuju glazbenu akademiju i to upravo na smjeru za etnomuzikologiju. Ovo samo potvrđuje da sve vrijeme koje ulažemo u rad s djecom vodi k uspješnim rezultatima. Konkretno, u subotičkoj Glazbenoj školi tradicijska glazba se u osnovnoj školi izučava dvije godine i smjer mogu upisati svi mladi do 18 godina uzrasta. U srednjoj školi nastava se izvodi četiri godine, a naziv profila je glazbeni izvođač – tradicijsko pjevanje. Ovdje se osim tradicijskog pjevanja, koje je glavni predmet, izučavaju i narodni plesovi, narodni ansambli, etnomuzikologija i etnologija. Također, u okviru ovog smjera postoje brojni nastupi na kojima se prikazuje rad i napredak učenika, a osobito nas sve raduju i pozitivnom energijom ispunjavaju sudjelovanja na natjecanjima i festivalima koji njeguju tradicijsku glazbu.

HR: U svojim seminarskim rado-

vima te diplomskom radu na fakultetu bavili ste se tradicijskom glazbom bunjevačkih Hrvata u Subotici i okolici. Koliko je ta baština bogata i zanimljiva, kakva su Vam iskustva po tom pitanju?

Svaka tradicija je posebna, pa je tako i glazba bunjevačkih Hrvata veoma bogata i zanimljiva. Istraživala sam više tema iz te glazbene baštine – svadbene običaje, božićne običaje i pjesme, tamburu kao tradicijski instrument, te harmoniku. Za potrebe diplomskog rada istraživala sam kraljičke običaje Bunjevaca iz Subotice i okolice. U radu sam došla do više zanimljivih zaključaka, ali mi je najzanimljiviji bio onaj koji se tiče predkršćanskih, poganskih elemenata u njemu. Vizualno, *kraljice* jako lijepo izgledaju, pa se danas često mogu sresti kao scenski prikaz. Važno je znati da različiti oblici kraljičkih običaja postoje i na području Slavonije, Vojvodine i uže Srbije. Ono što je zadržano, kao zajednički element u ophodima kraljica u Subotici i okolici, iz poganskih vremena jest simbolika ponavljanja određenog motiva (melodijskog, tekstualnog, te i obrasca pokreta) kojega možemo povezati s pospješivanjem plodnosti. Po tumačenju etnologa i antropologa ponavljanje određenih motiva potiče na to da bude više roda, stoke, podmlatka... Iako pojedini elementi ukazuju na to da je kraljički ophod bio predkršćanski, osobno smatram da ovaj običaj bez Crkve ne bi uspio opstati do danas. *Kraljice* danas najčešće pripremaju časne sestre i vjernice koje su i same nekada sudjelovale u ovom ophodu. Također, i danas ophod *kraljica* se vezuje za Crkvu, te se i izvodi na Duhove (Dove).

HR: Koliko je glazbene baštine bunjevačkih Hrvata sačuvana u živućim generacijama, može li se lako doći do kazivača?

To vam je poput povijesti, sigurno je da neke stvari danas već ne možemo pronaći. Nažalost, kako umiru dobri

kazivači tako nestaju i neki glazbeni žanrovi, melodije... Vjerujem da je tako i kod bunjevačkih Hrvata. Ali bez obzira na to, trudimo se sačuvati ono do čega nam je moguće doći. Etnomuzikologija je mlada znanost i svatko tko želi može pronaći puno posla. Inače, dodala bih i to da se mi etnomuzikolozi bavimo istraživanjem tradicijske glazbe izvedene pjevanjem ili sviranjem koja je nastala u starijim slojevima društva, obično na selima. U tom smislu osobno nisam pristalica naziva *etno* što zapravo dolazi od riječi *ethnos* i uopćeno znači *narod*. Za nekoga je danas narodna glazba sve što su ispjivali **Zvonko Bogdan** ili **Toma Zdravković**. Da ne govorimo o glazbi svijeta, odnosno *world musicu*, koji koristi elemente tradicijske glazbe, mješajući ga s drugim, suvremenijim glazbalima, žanrovima i glazbenim pravcima.

HR: U budućnosti se planirate baviti groktalicama, posebnom vrstom pjesama koja je prisutna u glazbenoj tradiciji bunjevačkih Hrvata. Neka istraživanja na tom planu ste već započeli...

Neki od ranijih zapisivača su pisali uz naziv pjesme upravo tu žanrovsku odrednicu – groktalica. E sad kakav je to način izvođenja bio i zašto se baš tako nazivaju te pjesme nije najbolje poznato, i to je nešto na čemu u budućnosti želim raditi. U siječnju sam tim povodom bila u Zagrebu, u Institutu za etnologiju i folkloristiku. Malo sam po površini »zagrebala« materijal koji se tamo nalazi, ima melodijskih i zvučnih zapisa groktalica. Po onome što sam vidjela i čula, groktalica se pjeva na poseban način, najčešće je spjevana u desetercu, a melodija ne podsjeća na nama bolje poznate pjesme iz tradicije bunjevačkih Hrvata. Groktalica se pjevala a capella i više je epskog karaktera. Nadam se da ću imati mogućnosti i vremena nastaviti to istraživanje.

HR: Koliko je sačuvane građe koja se odnosi na tradicijsku glazbu bunjevačkih Hrvata iz Bačke i koliko je to područje stručno istraženo?

Oni koji su melodije zapisivali više su to činili iz vlastitih potreba da bi ih dalje koristili za skladanje vlastitih kompozicija. Primjerice, dr. **Vinko Žganec**, dr. **Josip Andrić**, **Albe Vidaković** ili **Pere Tumbas Hajo**. Pjesme je zapisivao i **Bela Tikvicki**. **Ante Sekulić** je pisao o glazbi, ali više etnografski. **Bela Gabrić** i **Ante Pokornik** su objavili knjigu o kraljicama. **Ive Prčić** bilježio je uglavnom tekstove groktalica, ali se uz njegove zapise ne mogu pronaći transkripcije melodija ovih pjesama. Sve u svemu, možemo konstatirati da tradicijska glazba bunjevačkih Hrvata iz Bačke nije dovoljno stručno istražena. A što se građe tiče, ona se najvećim dijelom nalazi u Subotici, u Gradskoj knjižnici i Gradskom muzeju. Dio je u već spomenutom Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Također se, vjerujem, može naći glazbene građe u arhivima kod potomaka subotičkih zapisivača melodija, zborovođa, skladatelja i snimatelja.

HR: Koliko su amaterske udruge važne u očuvanju tradicijske glazbe?

Općenito, i u svijetu, i kod nas, tradicija se sve više cijeni i to je garancija da će ta glazba biti sačuvana, i u izvođačkom i u znanstvenom smislu. Rekla bih također da uvijek možemo više, ali treba imati dovoljno slobodnog vremena i kadrova. Voljela bih da u našem okruženju postoji više etnomuzikologa koji žele aktivno sudjelovati u njegovanju naše tradicije uopće. Osobno, započela sam suradnju s HKC-om *Bunjevačko kolo* te se nadam da će i dalje postojati težnja ka unaprjeđivanju rada njihove ženske pjevačke skupine. Veoma je značajno što u Monoštoru postoje skupine različitih starosnih doba, ali također i muške i ženske, što ukazuje na to da će se pjesme koje su nekada živjele

u seoskim sredinama nastavljati čuvati i izvoditi u drugim sredinama, festivalima i događajima. Nematerijalna kulturna baština je nešto što vam nitko ne može oduzeti, a stručnjaci koji su obrazovani za to da se bave očuvanjem tradicije (etnomuzikolozi, etnolozi, antropolozi, voditelji sekcija za tradicionalne plesove) tu samo mogu pomoći i uvijek im se treba dati šansa.

HR: Bili ste recenzentica dva CD-a *Kraljica Bodroga*, ženske pjevačke skupine koja djeluje pri KUDH Bodrog iz Monoštora. Kažite nam više o iskustvima rada na tim projektima?

Mene je fascinirao zvuk te skupine, žena koje tu glazbu čuvaju iz čiste ljubavi. Ta tradicijska pjesma je predivna, ona ima repertoarski sličnih pjesama koje se mogu čuti u široj panonskoj zoni (Vojvodini i Slavoniji), ali su opet ispjevane na sebi svojstven način: grleno pjevanje, otvorenijih vokala, konsonantnih sazvučja između prvog i drugog glasa... Od *Kraljica Bodroga* naučila sam mnogo toga. Osim ovih nosača diskova, nisam još imala priliku baviti se više glazbenom tradicijom šokačkih Hrvata u Vojvodini.

HR: Također, dio ste autorskog tima za izradu udžbenika iz glazbene kulture koji će se koristiti u ovdajšnjoj nastavi na hrvatskom jeziku...

Tu sudjelujem, kao i drugi kolege iz tima, u pisanju tekstova za sve razrede – od prvog do osmog. Radimo i na izboru glazbenih primjera, igara, plesova, pjesama i skladbi. Udžbenici prate nastavni plan i program resornog ministarstva, ali je ostavljena mogućnost za izmjenu dijela sadržaja koji se tiče matične kulture neke manjinske zajednice. Trudimo se imati što više primjera iz hrvatske glazbene baštine ali i naravno iz zavičajne baštine vojvođanskih Hrvata. Velika je odgovornost na nama, stoga dajemo svoj maksimum.

LJILJANA DULIĆ – MÉSZÁROS (1958. – 2016.)

takvom duhu odvijala se Ljiljina suradnja s *Hrvatskom riječi*, bilo kao lektorice za hrvatski jezik u lokalnoj samoupravi, bilo kao urednice programa na hrvatskom na Radio Subotici ili kao administrativno-poslovne tajnice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata kao njezinog posljednjeg radnog mjesta.

Iako po struci ekonomistica, slobodno možemo reći kako je novinarstvo bilo jedno od najvećih profesionalnih ljubavi **Ljiljane Dulić – Mészáros**. Od pasioniranog sakupljanja i prepričavanja sadržaja svih brojeva *Feral Tribunea*, koje je iz Zagreba 1999. donijela u Suboticu, Ljilja je ubrzo postala suradnicom programa na hrvatskom Radio Subotice, a šest godina kasnije i urednicom istoga programa. Za tri godine, koliko je provela na toj dužnosti, Ljilja je – iako s najmanjim brojem uposlenih – uredništvo na hrvatskom u matičnoj kući uspjela izdici na vrh po kvaliteti programa. Internetski portal kojega je pokrenula bio je ne samo i do posljednjih dana

Radio Subotice nedostižni uzor za ostala dva uredništva nego i polazno izvorište informacija iz kojega su nerijetko nastajali prilozi ili novinski tekstovi i u drugim medijskim kućama.

Ljiljini prijatelji složiti će se kako je svoju, valjda urođenu, pedantnost nastojala razviti do savršenstva. U kombinaciji s njezinom otvorenosti, napose prema najnovijim tehnološkim dostignućima, i komunikativnošću ta joj je osobina, kako u Zagrebu tako i u rodnoj joj Subotici, omogućila ne samo održavanje stečenih nego i uspostavu novih poslovnih ili prijateljskih veza. U jednu od njih s ponosom možemo ubrojati i ovu s *Hrvatskom riječi*, čija je članica Upravnog odbora bila od 2009. do 2011.

Strašnu tajnu koju je već izvjesno vrijeme krilo Ljiljino srce otkrilo je otkazivanjem poslušnosti u jutarnjim satima u subotu, 3. rujna, a ukop je obavljen u četvrtak, 8. rujna, u obiteljsku grobnicu na Bajskom groblju.

Kolektiv *Hrvatske riječi*

LJILJANA DULIĆ – MÉSZÁROS

(1958. – 2016.)

Žarko vjerujemo da je za nas, Ljiljanine prijatelje i suradnike u ZKVH-u, trajni i tragični gubitak zbog ovozemaljskoga odlaska vrle i dobre osobe tek istinski nadomjestak za njezine slavne i dobre dobitke u Vječnosti. Njih je zaslužila svojom posvećenošću radu, odanosti prijateljima, obitelji i svom narodu.

Žalujući, u takvoj nadi
Tomislav i Katarina

Da, znali smo da je Ljilja bolesna, ali smo vjerovali da će ju zaštititi vlastita energija; energija kojom je i poslovni odnos umjela pretvoriti u prijateljski duh. A upravo u

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 24. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOSTI NA STUDIJU PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »IZGRADNJA STANICE ZA OPSKRBU GORIVOM – Subotica 2« na adresi Puškinov trg katastarskoj parceli 6649 KO Donji grad, Subotica, (46.096641°, 19.670742°), nositelja projekta NIS ad Novi Sad, Narodnog fronta br.12.

Tekst Rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-229-2016.pdf

Iznenadna smrt naše kolegice Ljiljane Dulić – Mészáros

Njezinom smrću Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i hrvatska zajednica uopće trpe nenadoknativ gubitak

U subotu, 3. rujna 2016., nakon kraće bolesti, u 58. godini života iznenada je preminula administrativno-poslovna tajnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Ljiljana Dulić – Mészáros**.

Ljiljana je rođena 25. listopada 1958. godine u Subotici. Kći je uglednog obrtnika Ivana i Terezije, rođ. Crnković. Nakon završetka osnovne škole u Subotici, maturirala je u rodnom gradu 1977. Na Višoj statističkoj školi u Zagrebu diplomirala je 1979., a 1986. na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od završetka studija radila je u

nekoliko zagrebačkih tvrtki kao ekonomistica.

Nakon povratka u Suboticu 1999. postala je suradnicom uredništva programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Godine 2004. angažirana je u Skupštini općine Subotica kao prva profesionalna prevoditeljica za hrvatski jezik nakon njegova uvođenja u službenu uporabu u Općini 4. XI. 1993.

Od siječnja 2005. do prosinca 2008. bila je glavna i odgovorna urednica programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Za njezina mandata započelo je emitiranje programa na hrvat-

skome vikendom i blagdanima, produljeno je vrijeme emitiranja na tri sata dnevno, uvedene su nove emisije, a snimljena je i serija radijskih drama.

Pokretačica je i urednica prvog interaktivnog internetskog portala na hrvatskom jeziku u Srbiji (www.radiosuboticadanas.info), koji je svakodnevno donosio najvažnije vijesti i najave događaja kako iz hrvatske zajednice u Vojvodini, tako i iz grada Subotice i njezine okolice. Ta je internetska stranica imala veliku ulogu u razvoju prezentacija informativnih, ali i drugih, sadržaja o hrvatskoj zajednici

u Vojvodini putem internetske mreže.

Bila je članicom upravnih odbora Hrvatskog akademskog društva (HAD-a) i Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, kulturnih udruga u kojima je davala vrijedne prinose u njihovu radu, napose kada su u pitanju poslovi oko marketinga, jezičnog uobličavanja javnih sadržaja, te objave nekoliko monografskih publikacija.

U rad Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata uključena je već od pripremnih poslova glede osnutka od sredine 2008. godine (izrada strateških osnivačkih dokumenata, finansijski plan, izvršenje istih...) da bi od početka rada Zavoda – 1. siječnja 2009., bila uposlena na mjestu poslovo-administrativne tajnice, što je ostala sve do iznenadne smrti. Djelokrug njezina rada bio je iznimno širok – od planiranja, organiziranja i realiziranja materijalno-financijskog poslovanja Zavoda, preko vođenja svih administrativnih poslova, Ljiljana je obavljala poslove i lekture i korekture te PR-a, a vjerojatno najvrjedniji prinos bio je na osmišljavanju, upravljanju i uredničkom realiziranju internetske stranice Zavoda – www.zkvh.org.rs, informativno najbogatije internetske stranice Hrvata u Vojvodini.

Sve povjerene i izabrane poslove Ljiljana je radila krajnje profesionalno: bila je nesvakidašnje marljiva, odgovorna, predana i posvećena poslovima, pedantna, privržena... Riječju, gotovo nezamjenjiva!

Njezinom smrću Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i hrvatska zajednica uopće trpe nenadoknativ gubitak. Zjapeću prazninu nastojat ćemo nadopuniti stalnim sjećanjima...

Draga Ljiljana, zbogom! Neka Ti Svevišnji udijeli trajno Dobro!

ZKVV

Koji su Vas razlozi naveli da upišete dijete u odjel na hrvatskom jeziku?

**JASNA DULIĆ,
Đurđin**

Naše pravo!

Iako nam je **Sara**, koju smo ove godine upisali u prvi razred, najstarije dijete, imam iskustva od ranije s nastavom na hrvatskom jeziku jer mi dvije sestre idu u hrvatske odjele, također u Đurđinu. Muž i ja smo se odlučili upisati naše dijete u hrvatski odjel, jer na njihovom iskustvu nisam uočila ništa negativno i problematično. Dapače, znam da su jako zadovoljne načinom na koji se odvija nastava i ostalim prapratnim sadržajima koje im se nude. Također, kroz razgovor s drugim roditeljima, čak i nastavnicima i učiteljima, iz škole sam dobila samo riječi hvale i odobravanja za upis na hrvatskom jeziku. Iako je bilo malih, mogla bih ih nazvati tehničkih problema prilikom upisa, nismo odustajali od namjere da je upišemo u hrvatski odjel. Uspjeli smo. Ostali smo ustrajni do kraja, jer je to naše pravo. Ako se Mađari mogu školovati na mađarskom, zašto ne bismo i mi Hrvati na hrvatskom? Ima ih dvoje u odjelu, te idu u kombinirani razred, što znači da ih ima petero. Tako mali razred meni osobno nije problem, a nije ni mojoj djevojčici. Prvi dan me je upitala zašto ih ima tako malo, ali mislim da se već prilagodila i da joj je lijepo. Kad bih komentirala ovo naše kratko iskustvo s nastavom na hrvatskom jeziku, mogu reći da nemam primjedbe. Udžbenici su ih dočekali prvi dan, novi, lijepi i primijetila sam da su kvalitetno urađeni. Velika pomoć je i što su udžbenici besplatni i što je osiguran i školski pribor, koji je također već stigao. Radujemo se i putovanjima na koje idu učenici hrvatskih odjela, ali najvažnije od svega toga je da nam dijete uči na materinskom jeziku.

J. D. B.

**IVICA DULIĆ,
Tavankut**

Školski centar kao rješenje

Počela je školska godina, te se kao i svake godine postavlja pitanja je li obrazovanje na hrvatskom jeziku na dobrom putu, što treba učiniti da bude još bolje. Svakako smatram da je ključna zadaća jedne zajednice da mnogo ulaže u naobrazbu svojih najmlađih članova, koji bi u budućnosti mogli činiti čvrsti temelj zajednice. Supruga i ja imamo dva sina. Stariji **Fabijan** učenik je trećeg razreda, a mlađi **Borna** sada je prvašić. Obojica pohađaju nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu. Supruga i ja se nikada nismo dvoumili oko toga, niti razmatrali drugu mogućnost. S obzirom na to da postoji mogućnost obrazovanja na hrvatskom jeziku, potpuno nam se činila neprirodna bilo kakva druga varijanta. Što se tiče poticaja HNV-a za upis u školu, ona svakako jeste lijepa gesta, no mislim da ne bi trebala biti razlog upisa u hrvatski odjel. Ove godine su kompletni udžbenici za osnovnu školu što nas je posebno obradovalo. Od sada će nastava biti još kvalitetnija. Također je lijepo od HNV-a što daju prvašićima i bon od 10.000 dinara za školski pribor. Iako, moram naglasiti da to ne treba i ne smije biti razlog za upis u hrvatski odjel. Naša su iskustva oko ove nastave sasvim pozitivna. Ne vidim ni jedan razlog da se oko toga kao članovi zajednice dvojimo. No, također mislim da bi se trebalo poraditi na organizaciji Hrvatskog školskog centra. Mislim da bi to omogućilo bolju organizaciju nastave i nastavnog kadra.

J. D. B.

**IVANA PETREKANIĆ – SIČ,
Subotica**

Nema nerazumijevanja

Naša **Hana** je od 1. rujna učenica I. 4 odjela na hrvatskom jeziku OŠ *Matko Vuković* u Subotici. Najvažniji razlog zbog kojeg smo je upisali u hrvatski odjel jeste taj što će biti među djecom koja iz svoje obitelji nose iste vrijednosti kao i mi, njeguju iste običaje, slave iste blagdane i samim tim nema mjesta nerazumijevanju i nesuglasicama. Tu su i brojne prelijepe i bogate izvanastavne aktivnosti, puno mogućnosti da dijete kvalitetno ispuni dio svog slobodnog vremena odnosno kroz igru, zabavu i druženje i nešto nauči. Pogodnosti koje nudi Hrvatsko nacionalno vijeće, samo su plus na sve to. Zadovoljni smo i zbog činjenice što ih u odjelu ima 11-ero (šest djevojčica i pet dječaka), što je skoro pa idealan broj, pa se tako i nastava po Montessori programu i metodama može kvalitetno provoditi.

U svakom slučaju, sigurni smo da smo našem djetetu uljepšali i na neki način olakšali narednih osam godina školovanja, a u svladavanju jezika ću joj i ja moći pomoći budući da posljednjih 17 godina radim u medijima na hrvatskom. Nažalost, kod mnogih je roditelja zastupljen strah da upisuju djecu u hrvatske odjele, što se negdje može i razumjeti. Stoga bi se trebalo na neki način poraditi na promociji ove nastave i prenijeti svima koji se dvoume, pozitivne strane i pozitivne primjere, kojih je uistinu mnogo. Uvjeren sam da će nastava na hrvatskom iz godine u godinu biti sve kvalitetnija i da će zahvaljujući tome i broj učenika biti veći.

J. D. B.

RAZGOVOR POVODOM XI. FESTIVALA HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA – HOSANAFEST:
VLČ. DR. MARINKO STANTIĆ, PREDSEDNIK ORGANIZACIJSKOG ODBORA

Milost na milost

Festival hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest* imat će svoju jedanaestu izvedbu u subotu, 10. rujna, od 20 sati u subotičkoj Dvorani sportova. O svim važnijim detaljima Festivala koji je već odavno prepoznat daleko izvan granica mjesta svog održavanja porazgovarali smo s predsjednikom organizacijskog odbora i idejnim tvorcem vlč. dr. Marinkom Stantićem.

Kako su protekle pripreme za ovogodišnji HosanaFest?

Mi imamo ustaljeni način rada. Prije no što se otvori natječaj za Festival, utvrde se članovi ocjenivačkog suda, pišu zamolbe s kojima se javljamo na natječaje kako bismo prikupili sredstva za

održavanje Festivala, određujemo slogan koji ove godine glasi *Milost na milost* jer smo u godini milosti. Natječaj traje dva mjeseca za koje vrijeme prikupljamo skladbe.

Tko su bili članovi ocjenivačkih sudova koji su odabrali skladbe za nastup na Festivalu?

Ocjenivački sud bira 15 najboljih skladbi koji će nastupiti na festivalu. Postoje dva ocjenivačka suda, za tekst i za glazbu. U ocjenivačkom sudu za tekst bili su pater **Zdenko Gruber**, **Nikola Miroslavljev**, diplomirani teolog i **Silvester Bašić**, vjeroučitelj, a u ocjenivačkom sudu za glazbu, **Marina Piuković**, **Mihajlo Parčetić** i **Marija Kovač**. Ove godine se na

natječaj javilo svega 23 izvođača i čini mi se da je trend duhovne glazbe u krizi. Mislim da se kroz to pokazuje jedna duhovna ravnodušnost, sve nam je postalo svejedno. Ljudi su umorni od svega, pa se to odražava i na duhovnu glazbu, a mislim da to ne bi tako trebalo biti. Trudimo se zadržati Festival i apelirati na ljude da se uključe. Ono što ljudi dobiju nakon Festivala neko vrijeme ih drži, ali kasnije pokleknju pod ovozemaljskim brigama. To oduševljenje koje ljudi dobiju nakon Festivala zapravo nam daje snagu i motiva da radimo dalje.

Gdje će biti održan Festival?

Festival je prošle godine iznimno održan u sportskoj drvorani Tehničke škole *Ivan Sarić*, jer je Dvorana sportova bila zauzeta. Ove godine će Festival ponovno biti održan u Dvorani sportova, jer smatramo da je interes dovoljno veliki da se održi u nekoj većoj dvorani. U Subotici, osim Dvorane sportova i sportske dvorane Tehničke škole *Ivan Sarić*, ne postoji drugi veći prostor. Sportska dvorana u školi je organizacijski puno zahtjevnija jer se mora voditi računa o trajanju nastave, zatim ima malo tribina i potrebno je puno više napora uložiti oko uređenja prostora. U gradskoj Dvorani sportova tribine već postoje i prostor je prilagođen ovom tipu priredbi.

Iz kojih sve gradova dolaze izvođači?

Festival je kao i inače međunarodnog karaktera. Ove godine izvođači dolaze iz Hrvatske: **Marko Milas** (Čepin, Osijek) i **Dario Bezik** (Osijek), **VIS David** (Knin) i **VIS Napredak** (Knin), **Božica Špoljarić** (Valpovo, Osijek), **VIS Anđeli**

(Rudine, Split), **Jelena Barić** (Tugare, Omiš) i **VIS Snaga vjere** (Kaštel Novi, Split). Iz Bosne i Hercegovine na Festivalu će nastupiti **VIS Misericordiae** (Žepče) i **VIS Trinitas** (Novi Travnik). Iz Srbije će ove godine nastupiti **VIS Ritam vjere** (Subotica), **Ana Parčetić** (Sombor), **Daliborka Malenić** (Sombor) i **Emilija Kovačev** (Bođani, Bač). Na Festivalu će također nastupiti **Marija Perković** iz mjesta Gingen (Stuttgart) u Njemačkoj.

Kako je HosanaFest prepoznat u svijetu duhovne glazbe?

U Hrvatskoj dobro kotiramo, jer nas svrstavaju rame uz rame s *Uskrs festom* koji je zagrebački festival i održava se u *Lisinskom*. *Bono fest* je treći festival, a svi ostali su lokalnog karaktera i organizacijski puno slabiji.

Zbog čega ovogodišnji Festival ima humanitarni karakter?

Festival je inače oduvijek bio dobrotvorne naravi. Voljeli bismo da nismo morali, ali ove godine je Festival namijenjen za zdravlje jedne djevojke iz Subotice. Želimo podržati nju i obitelj, ne samo novcem, nego i pjesme koje će biti na Festivalu da budu molitveni prinos za njezino zdravlje.

Tko su pokrovitelji i sponzori ovogodišnjeg festivala?

Generalni pokrovitelj ovogodišnjeg *HosanaFesta* je Zagrebačka županija. Također, festival su pomogli Grad Subotica, Ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i obrazovanje, Ministarstvo kulture Republike Srbije, obitelj **Vaci** iz Kanade i poduzeće *Venera bike* iz Subotice.

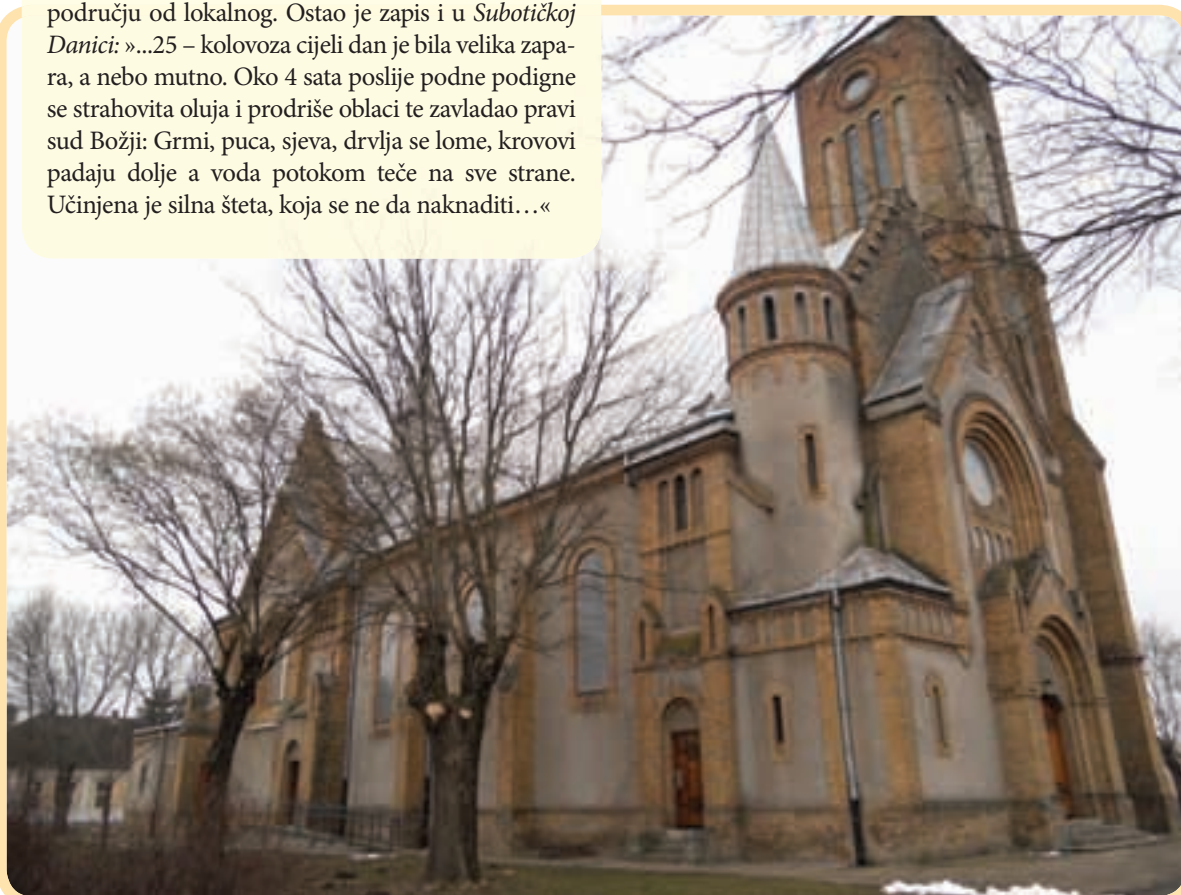
Aleksandra Prčić

Tragovi davnog nevremena

Na crkvi sv. Marka u Žedniku nekada, do 1925. godine, uzdizao se centralni toranj i zvonik na visini od 47 metara, dajući, tada još novom objektu, skladan izgled i konture – podatak je malo znan današnjim generacijama, rođenim nakon tog dalekog vremena. Već devet desetljeća prvi pogled na ulazu u selo iz pravca Subotice pada na »okrnjeni« crkveni toranj, kraći za skoro 17 metara od podignutog prilikom gradnje crkve (od 1906. do 1909.), što je slika koja traje u sjećanju svih, pa se učini kao da je oduvijek tako bilo. Napravljeni su planovi o obnovi zvonika, ali do danas nisu realizirani.

Što se s tornjem dogodilo? Štetu je nanijelo veliko nevrijeme kolovoza 1925. godine: »... Najednom, digla se silna oluja koja se brzo približavala... U to silni vjetar podigne krov crkvenog tornja u vis, u zraku se prevrne i križem prema dolje padne na zemlju. Zvonik je pao na istočnu stranu od crkve, a križ se zarije u zemlju duboko oko 3 metra... « (citat iz zapisa povijesti župe u publikaciji *Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe* autora dr. Ante Sekulića).

Veliko nevrijeme je tada nanijelo štetu na širem području od lokalnog. Ostao je zapis i u *Subotičkoj Danici*: »...25 – kolovoza cijeli dan je bila velika zapara, a nebo mutno. Oko 4 sata poslije podne podigne se strahovita oluja i prodriše oblaci te zavladao pravi sud Božji: Grmi, puca, sjeva, drvlja se lome, krovovi padaju dolje a voda potokom teče na sve strane. Učinjena je silna šteta, koja se ne da naknaditi...«

NEKAD
i
SAD

K. K.

9. rujna 2016.

Piše: Zsombor Szabó

TREĆA STRANA MEDALJE

Dan grada

Prije tjedan dana završene su višednevne svečanosti koje su bile organizirane povodom prvog rujna, službenog Dana grada. Zvuči pomalo paradoksalno da je ovaj gradski praznik izglasala Skupština općine, kada službeno nismo ni bili grad. Početkom devedesetih godina skupština Subotice bila je oporbena i logično je bilo da nakon pada komunizma u SFRJ ovakav sastav ukine do tada službeni praznik grada, 10. listopada, dan kada su partizani ušli u nebranjeni grad. Isto je bilo logično da su tada nacionalno izuzetno osviješćeni socijalisti, koji su na svim razinama vlasti vedrili i oblačili, takvu odluku žestoko napadali lažima ili poluistinama. Prije svega, taj čin nisu stavili u odgovarajući povijesni kontekst, konac XVIII. stoljeća, kada je u Austrijskom carstvu vladao klasičan feudalni sustav. Otkup feudalnih prava i privilegija slobodnog kraljevskog grada, tada malobrojne građane doveo je u ravnopravni status s plemstvom i svećenstvom. Biti građanin nije bilo opće pravo nego privilegij vezan uz imovinski cenzus i svatko tko je dobio taj status, morao se zakleti u crkvi da će biti pošten i ispravan građanin.

KAKVI SU SUKOBİ BILI S FEUDALNIM VLASTIMA?

Tadašnji magistrat komorske varoši Sent Marija poduzimala je razne korake da dobije u feudalnoj carevini najviši gradski status, privilegij slobodnog kraljevskog grada, kojeg su tada već posjedovali Novi Sad (1747.) i Sombor (1748.), gde je bilo i sjedište plemićke županije koja je ujedno bila i feudalni gospodar grada. Upravo sa Županijom

grad je imao najviše nesuglasica, stalni sukobi su bili oko davanja zaprega za prijevoz raznih proizvoda što je bila obveza stanovnika varoši. Druga teška obveza je bila davanje hrane i

Subotica 1. rujna 1779. godine

stana za vojsku, koja se prilikom marša našla u gradu. Na putu k najvećem privilegiju grad je godine 1765. počeo organizirati kolonizaciju Bajmoka radi davanja zaprega i za udomljenje vojske. Godine 1770. pozvali su stanovnike pustara i salaša da se presele u selo, inače će im zemlju koju koriste dati drugima. A da preseljenje bude privlačnije, prvo su izgradili krčmu, a sljedeće godine i kapelu. Na koncu grad je morao izgraditi i »nabaviti stanovnike« za još dva sela, Čantavir i Aleksandrovo (ova naselja su ostala u županijskom vlasništvu). Grad je prvi put tražio najviši privilegij 1764. godine preko lokalnih plemića. Povod je bio ponovni sukob sa županijom oko plaćanja poreza za vršenje vlastelinskih prava i davanje zaprega. Ovaj pokušaj je bio neuspješan. Od 1770. do 1773.

traje novi sukob sa županijom oko goveda bez gazde. Županija pokreće i kaznenu tužbu protiv grada. Tijekom suđenja došlo je i do vrijeđanja od strane županije, jer su Suboticu nazvali »gradom sa seljačkim magistratom«, a prema čelnicima grada ponašali su se »kao prema predstavnicima posljednjeg sela«. Ovo je za tek stasale komorske građane bila strašna uvreda, možda su zato 1775. godine ponovno krenuli u akciju. Senatori **Petar**

novaca, u travnju 1777. godine, austrijska carica/mađarska kraljica **Marija Terezija** konačno je osobno primila senatora Josića u kratku audijenciju i na koncu sastanka je obećala da se neće protiviti oslobođenju grada »čim predmet stigne do nje«. Poslije utvrđivanja činjeničnog stanja i dodatnih zahtjeva županije, gradski kapetan **Ivan Sučić** i glavni bilježnik **Ante Parčetić** 1778. godine odlaze u Požun (danas Bratislava) ponuditi kraljici još »darova« 100 opremljenih konja i 5.000 zlatnika za troškove ratovanja u Bavarskoj. Kraljica je darove blagonaklono prihvatila, a deputati poručuju gradu: »na dobrom smo putu da naša stvar uspije, samo da imamo dovoljno novaca«. Iduće 1779. godine 22. siječnja u bečkom uredu objavljuje se akt o proglašenju Subotice slobodnim kraljevskim gradom, a 19. veljače carica je »njenom urođenom blagonaklonošću naredila da se grad nazove Maria Theresiopolis«.

PRVA PROSLAVA »KONAČNOG OSLOBOĐENJA«

Povelja carice, gradski privilegij, svečano je objavljena 1. siječnja. Tada je grad postao »kolektivni plemić« s pravom delegiranja dva zastupnika u Ugarski plemićki sabor, ujedno je postao i vlasnik ogromnih zemljanih posjeda-pustara. Čelnici su držali govore na latinskom i narodnom (ilirskom) jeziku, predstavljen je i prvi kraljevski povjerenik grada, u franjevačkoj crkvi je održan *Te Deum*, proslava se natavila po kućama i gostionama, za narod je ispečen jedan vol, a na glavnom trgu iz 50 buradi točeno je dobro vino radi uživanja naroda. Skoro sam zaboravio reći da je na koncu »otkup feudalnih prava« stajao još 266 666 forinti i 40 krajcara, na kredit u trajanju od šest godina, ali je zato razvoj grada krenuo uzlaznim putem koji je trajao do početka XX. stoljeća.

Josić i Mate Rudić kreću u Beč tražiti pristaše svojih težnji za konačno »oslobođenje«

KOJA JE CIJENA PRIVILEGIJA?

Po svemu sudeći i tada je bilo potrebno imati veze, koje su i koštale. Primjera radi, jedan od dvorjana, kraljevski savjetnik **Redl**, obećao im je da će preko jedne dvorske dame isposlovati audijenciju kod carice, a savjetovao ih je da referentu **Majláthu** daju 150 zlatnika, jer nije svejedno kako će napisati molbu carskom uredu, odnosno kraljici, na njemačkom jeziku. Drugom utjecajnom dvorjaninu grofu **Festetichu**, pošto on ne prima novac, trebaju ponuditi 20 rasnih kobila i jednog pastuha za njegovu ergelu koju je upravo formirao. Poslije još malo darovanja

ODRŽANO ŽENSKO TRADICIJSKO ČEŠLJANJE U BAČU

Tako se čuva tradicija

Vrednote baštinjene iz prošlih vremena zaloga su i nadahnuće za budućnost

U subotu, 3. rujna, u Baču je održano IV. Žensko tradicijsko češljanje i ogavlja Hrvatica u regiji. Osim organizatora, UG *Tragovi Šokaca*, djelić svoje bogate tradicijske baštine prikazali su članovi udruga iz bačkog Podunavlja: HKUD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega, KUDH *Bodrog* iz Monoštora, KPZH *Šokadija* iz Sonte, HKUPD *Matoš* iz Plavne i KUD *Mladost* iz Bača, HKD *Šid* iz Šida, udruge *Društvo Breščana* iz Župe Breške, BiH, te DPBS *Ižip* iz Topolja, UG *Šokačka grana* iz Osijeka, KPU *Cvelferija* iz Vrbanje i KUD *Kolo* iz Donje Bebrine, Hrvatska.

UBUDUĆE PROŠIRENJE PROGRAMA

»Uz puno problema, poglavito financijske naravi, uspjeli smo realizirati današnju manifestaciju. Zahvalni smo ZKVH-u na logističkoj, te NIU *Hrvatska riječ* i *Radio Bačkoj*, odnosno njihovoj emisiji *Zvuci bačke ravnice*, na medijskoj potpori;

zahvalni smo i Biblioteci Bača na ustupljenom prostoru, ali za organizaciju ovakve manifestacije potrebne su znatno ozbiljnije financije od nama dodijeljenih. I danas se pokazalo da je jednodnevna manifestacija ovoga tipa prenaporna i za sudionike i za organizatore. Stoga smo zamislili, a imamo i resurse za to, da ju razvijemo u dvodnevnu ili trodnevnu, a u konačnici razmišljamo i o organizaciji seminara. Jedino su nam financije ograničavajući čimbenik. Stoga se nadam da će naš projekt ubuduće naići na veće razumijevanje, jer manifestaciju nismo sveli na puki nastup folkloraca i zabavu publike, nego nam je naglasak na edukaciji mladih i očuvanju tradicijske baštine Hrvata u regionu. A rezultate naše početne ideje vidim na pozornicama širom Podunavlja. Edukativni i radni dio posvetili smo prvenstveno uređenju frizura i ogavlja, jer smo na mnogim nastupima uočili da članice udruga na pozornici nastupaju s raspuštenom kosom, s raznim neprimjerenim uresima, a kod

naših starih postojala su stroga pravila, kako odijevanja, tako i uređenja ogavlja. Danas se to u velikoj mjeri primjenjuje i na javnim nastupima. Počeli smo sa Šokcima iz bačkog Podunavlja, ali smo zbog velikog zanimanja u regiji obuhvatili i hrvatske udruge iz BiH i Hrvatske«, kaže predsjednica UG-a *Tragovi Šokaca* **Stanka Čoban**.

DRAGOCJENI DIO KULTURE

U prijedpodnevnim satima domaćini su, u suradnji s Turističkom organizacijom Općine, za sudionike manifestacije i goste organizirali obilazak znamenitosti Bača. Uz usputne sažete informacije o dijelovima kulturno-povijesne prošlosti grada Bača, gosti su obišli franjevački samostan iz XII. stoljeća, srednjovjekovnu tvrđavu iz XIV. stoljeća, tursko kupatilo i župnu crkvu sv. Pavla apostola. Radni dio manifestacije održan je u prostorima Etno didine kuće, a započeo je stručnim predavanjem mladih etnologa

Sonje Periškić iz Monoštora i **Tomislava Augustinčića** iz Zagreba. Predavanje je bilo uvod u tematsku radionicu tradicijskog češljanja i odijevanja djevojaka i mladih žena u žetvi. U radionicu su bili uključeni i učenici OŠ *Vuk Karadžić* iz Bača. Prezadovoljan viđenim bio je Generalni konzul RH u Subotici **Velimir Pleša**:

»Nemjerljiva je uloga hrvatskih udruga u očuvanju identiteta hrvatskoga čovjeka izvan Hrvatske. Brojne udruge prepoznale su jezičnu baštinu i običaje predaka kao važnu polugu očuvanja svoje prepoznatljivosti u drugim državama. Kako je jednom zgodom poručio i papa **Benedikt XVI.**: 'Ono što je prijašnjim naraštajima bilo sveto, to ostaje i za nas sveto i veliko'. Tako je i s tradicijom za koju bi se moglo kazati da je vrijednosno neprocjenjiva. Upravo je takvo i ovo okupljanje u Baču. Neprocjenjiv dio kulture hrvatskog naroda kojim se čuva tradicija, čuvana i njegovana na istome mjestu na kojemu je i nastala: među pukom. Taj doga-

đaj je i živo svjedočanstvo vrednota baštinenih u 'prošlome' vremenu, ali i nadahnuće za budućnost. Jer, u središtu je tradicijske kulture, dakako, stvarni život, pa je i to jedan od bitnih razloga zbog kojih tradiciju treba čuvati. To se upravo događa u Baču«, rekao je Pleša.

Drugi, kulturno-zabavni dio manifestacije održan je u velikoj dvorani Doma kulture. U programu su sudjelovale pjevačke skupine *Tramošnjanke*, KUD-a *Mladost* i UG *Tragovi Šokaca* iz Bača, a svojim spektakularnim nastupom publiku su digli na noge članovi HKUD-a *Osijek 1862* iz Osijeka. Program je završen revijom frizura i oglašnja djevojaka i mladih žena koju je na samici propratio gost iz udruge *Cvelferija*. Redateljica i nenametljiva voditeljica programa, predsjednica UG-a *Urbani Šokci* iz Sombora **Marija Šeremešić** uspješno je usmjeravala događanja na pozornici, a večer je oplemenila prigodnim stihovima i bećarcima.

DOJMOVI

»Po meni ovo je vrlo uspješna manifestacija, kojoj je doprinos dala i naša djevojka **Nađa Andrić**, prikazom radnog ruva, kakvo su nekada mlade djevoke nosile poslindanom. Na radionici su izrađivane frizure i oglašnja djevojaka i žena u žetvi. Na ovaj način oživljava se dio običaja, čuva se baština, stručno se obradi tema, a radionica je i edukativne naravi, jer smo uživo čuli i vidjeli nešto iz prošlosti mjesta i regija iz kojih smo došli, što nam do sada nije bilo poznato. Organizator je dobro osmislio svaki dio dana. Kulturni program je bio zanimljiv, raznovrstan i kvalitetan. Nastupa KUD-a *Osijek 1862* ćemo se dugo sjećati. Sve pohvale UG *Tragovi Šokaca*, jedino me je rastužila po meni premala posjećenost«, ocijenila je predsjednica HKUPD *Matoš Plavna Kata Pelajić*.

»Današnja manifestacija je ostavila dubok dojam na mene, jedna odlično složena priredba, uz vrlo temeljit radni dio, pokazala je kako bi udruge kojima su financije najveći problem, ubuduće trebale raditi. Koliko god je radna odjeća manje atraktivna od svečane, uživali smo u prikazu sličnosti i različitosti stila odijevanja od Našica do Šida i Tuzle. Drago mi je što smo i mi dali svoj doprinos temperamentnim scenskim nastupom, jer ljudi to očito vole. U sve ovo moramo uključivati i educirati mlade, razvijati kod njih ljubav prema tradiciji, jer na njima leži budućnost«, zaključio je umjetnički voditelj HKUD *Osijek 1862* **Damir Doležal**.

Ivan Andrašić

TJEDAN U BAČKOJ

Vrijeme je za nekulturu

Vijest da je među nekoliko desetaka otpuštenih radnika iz javnih poduzeća i ustanova u Somboru i desetero uposlenika u somborskoj knjižnici *Karlo Bijelički* prošla bi nezapaženo kao što je prošlo otpuštanje u ostalim ustanovama da se zbog tog otpuštanja i samim tim zatvaranja seoskih knjižnica nije oglasio (opozicijski) Demokratski savez vojvođanskih Mađara. Za njih s razlogom, jer je među desetero prekobrojnih i petero Mađara, za njih s razlogom jer će knjižnice biti zatvorene i u nekoliko sela u kojima su Mađari većinsko stanovništvo. Ali svoju suglasnost na ovakvu racionalizaciju u somborskoj knjižnici dalo je Mađarsko nacionalno vijeće i samim time predupredilo da se u ovoj racionalizaciji govori kroz prizmu ugrožavanja prava mađarske nacionalne zajednice. I tu bi priča mogla biti završena, jer oni prekobrojni već su proglašeni viškovima i bivšim radnicima knjižnice.

Sada će netko tko stvari gleda racionalno reći – pa što. Bez tolika toga sela su ostala posljednjih godina. Bez banaka, liječnika, radnih mjesta, bez pijaće vode. Netko tko stvari gleda racionalno pitat će koliko dnevno ili tjedno uđe ljudi u seoske knjižnice da bi posudilo neku knjigu i ima li s te strane opravdanosti da svako selo ima svoju knjižnicu, po jednog uposlenog knjižničara, prostor koji se mora grijati, za koji se mora plaćati struja. I bit će u pravu. Ali pravo će imati i oni koji stvari posmatraju malo drugačije i podsjećaju da su knjižnice u selima postojale (negdje) još i u XIX. stoljeću, da su seoske knjižnice tek 60-tih godina prošlog stoljeća postale dio gradske knjižnice i odakle onda pravo da se gasi nešto što je tečevina mnogo starija od ovih koji nam danas kroje (ne)kulturu i sve ostalo. (Na stranu sada to što je pitanje da li se racionalizacija morala uraditi baš na ovakav način i kako to da viškova nema u Somboru ni među knjižničarima, ni među onima koji rade prateće poslove u knjižnici).

Po meni ta dva različita gledišta suština su priče, ne samo o seoskim knjižnicama, već uopće o selima i tome što im je ostalo od onoga što se nekada podrazumijevalo da mora imati svako iole napredno mjesto u kome se ljudi rađaju, školuju, stvaraju obitelji. Slažem se da se ono vrijeme prije, kada su razvoji sela bili planski politički projekti, ne može mjeriti s ovim današnjim. Slažem se, ali pitam: mora li danas uništavanje sela biti planski politički projekt, koji je započet tako što su selima uzeti svi prihodi, a savjeti mjesnih zajednica pretvoreni u ispostave preko kojih vlast (i ona prošla i ova sadašnja) vrši pritisak, ucjenjuje, manipulira.

Z. V.

DANI POLJA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Usjevi obećavaju dobar rod

Kod nas u Srijemu neopravdano se ignorira uljana repica, međutim ona ima mjesto u plodoredu i po onome što financijski donese. Veliki proizvođači se polako okreću uljanoj repici dok mali proizvođači nisu još ništa učinili. Moja je preporuka da obrate pažnju na to, kaže Vladimir Marić

Vremenske prilike ove godine pogodovale su poljoprivrednim proizvođačima u Srijemu. Potencijalno kritično razdoblje za usjeve bilo je u lipnju, ali su na sreću temperature bile nešto umjerenije. Prema ocjenama stručnjaka, poljoprivredni proizvođači ove godine mogu očekivati dobre prinose, čak i iznad prosjeka. Prema podacima

Srijemske gospodarske komore, merkantilnim kukuruzom je zasijano 114.000 hektara zemljišta, što je za oko 5.000 hektara manje u odnosu na prethodnu godinu. Što se tiče prinosa kukuruza, očekuje se nešto viši prosjek od 6,5 tona po hektaru, a kod onih poljoprivrednika koji se bave intenzivnom proizvodnjom, koji redovno primjenjuju sve agrotehničke mjere, očekuje

se prihod i do 10 tona. Slična je situacija i s drugim sjetvenim kulturama, gdje se također očekuje iznadprosječni prinos. Dani polja koje organiziraju poljoprivredne stručne službe u Srijemu prigoda su da se poljoprivrednim proizvođačima prikažu najnoviji sortimenti, kao i tehnologije koje će poljoprivrednicima omogućiti još bolju proizvodnju, kvalitetniji i bolji

prinos. Poljoprivredna stručna služba iz Srijemske Mitrovice proteklog tjedna organizirala je jedan takav susret.

SOJA POD STRESOM

Početak vađenja šećerne repe u Srijemu očekuje se prvih dana listopada, ukoliko vremenske prilike dozvole. Što se tiče šećerne repe, stručnjaci Poljoprivre

stručne službe iz Srijemske Mitrovice navode, da je godina bila pogodna i za tu poljoprivrednu kulturu. Došlo je do dobrog nicanja, repa je napredovala i poljoprivrednici očekuju solidan prinos. Slična je situacija i sa sojom:

»Što se tiče soje, naizgled je bila dobra godina. Međutim, soja je počela zreti unazad deset dana i odjednom je počela mijenjati boju. Mi ovdje na oglednom polju imamo nekoliko desetaka raznih sorti i ono što je u redovnoj proizvodnji i ono što se tek ispituje. Na ovom terenu prije tjedan dana pala je kiša, od 35 do 40 litara po četvornom metru, i mislim da će to i odgoditi žetvu. Što se tiče prinosa soje, nemam nekih relevantnih podataka, ali očekujem da će biti jedan korektan rod, tu oko 4 tone po hektaru. Vremenski uvjeti bili su relativno povoljni, imali smo dovoljno i vlage i toplote, međutim nešto se događa s biljkama i one ne gledaju vremensku prognozu kao mi, tako da je kod soje počelo naglo zrenje«, ističe **Zoran Martinović**, stručnjak za strna žita Poljoprivredne stručne službe:

»Usjevi su do prije deset dana bili zeleni. Sada je odjedanput sve to presječeno. Smatram da je glavni razlog što smo nekoliko puta ovoga ljeta imali izrazito niske temperature za ovo doba godine, pa je to uzrokovalo stres kod nekih biljaka.«

NEOPRAVDANO IGNORIRANA ULJANA REPICA

Soja se u Srijemu sije na nekoliko desetaka tisuća hektara i predstavlja veoma važan usjev. Ipak, na srijemskim oranicama najzastupljeniji je kukuruz, zatim ide uz soju, suncokret, šećarna repa, pa onda i sve ostale kulture:

»Ono što bih ja naglasio jest da se u Srijemu neopravdano ignorira uljana repica, koja se sve do ove godine nije sijala. Međutim, ona ima mjesto u plodoredu i po onome što financijski donese. Kada se sve sabere i oduzme, uljana repica bi trebala donijeti proizvodnju, skoro više nego suncokret i soja, što je i evidentirano unazad nekoliko godina. Veliki proizvođači, oni koji imaju svoja poduzeća i koji raspolažu s 1.000 i više tisuća hektara, polako se okreću uljanoj repici, dok mali proizvođači nisu još ništa učinili. Moja je preporuka da obrate pažnju na

Vladimir Marić

to«, navodi samostalni stručni suradnik **Vladimir Marić**.

VELIKI PRINOSI, A CIJENA?

Što se tiče suncokreta, situacija je ista kao i kod soje. Dovoljno sunca i oborina tijekom godine osigurat će prinose i do oko 4 tone po hektaru:

»Najgore od svega je što nama prinosi i nisu toliko bitni, koliko je bitna cijena. Jer džabe nama i 5 tona prinos, znači izvanredan prinos, ako cijena ne bude odgovarajuća i ne prati sve to. Uporabom moderne tehnologije dobijemo zdravstveno siguran usjev uz minimalnu uporabu pesticida i jednostavno vodimo računa da imamo što manje troškova, ali da opet nakon svega ne budemo u gubitku«, ističe Marić.

Žetva suncokreta je već počela u Srijemu, prinosi obećavaju, a kako na cjelokupnu situaciju u agraru gledaju srijemski proizvođači rekao nam je jedan od njih:

»Ovo je dobra godina koja obećava i dobre prinose, a rekao bih i jedna od najboljih. Prinosi obećavaju, hibridi su dali najbolje rezultate, a kukuruz je vrhunski. Još samo čekamo da sazri i da krenemo u žetvu. Što se tiče cijene, 20 dinara bi trebala biti realna cijena kako bi proizvođači bili zadovoljni i kako bi mogli pokriti svoje troškove, a da im pri tom nešto novca i ostane«, kaže poljoprivrednik iz Srijema **Milan Plavšić**.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Izmještanje izbjeglica?

Šid je proteklog tjedna bio u žiži zanimanja mnogih medijskih kuća, a iz razloga što su se u posljednje vrijeme u ovoj maloj srijemskoj varošici počele događati nesvakidašnje situacije koje su uznemirile stanovnike tog mjesta. A sve je uslijedilo nakon nekoliko kaznenih djela, krađa i upada u nekoliko kućanstava, čiji su počinitelji bili migranti. U tri prihvatna centra u šidskoj općini smješteno je trenutno oko 900 migranata kojima se svakodnevno pruža humanitarna i medicinska pomoć. Njima nije ograničena sloboda kretanja, tako da se svakodnevno mogu sresti u gradu, na ulicama, lokalnim kafićima. I naravno da je tako i ispravno i da ljudska prava nikome ne mogu biti uskraćena, ali... Za samo dva mjeseca u Šidu je prijavljeno 26 incidenata s migrantima, a prema informacijama iz MUP-a, višestruko je povećan i broj policijskih ophodnji. Pobunili su se i građani, koji su nakon nekoliko nemilih situacija pokrenuli peticiju kojom traže ograničavanje kretanja migrantima i koju je za samo jedan dan potpisalo 650 ljudi. Pogoršana sigurnosna situacija, koju su u posljednje vrijeme izazvali migranti bila je razlog zasjedanja općinskog Vijeća za sigurnost, kada je predsjednik općine **Predrag Vuković** najavio da će lokalna samouprava poduzeti sve neophodne mjere iz svoje nadležnosti, ali da isto tako očekuje pomoć republičkih tijela kako bi se situacija vratila u normalne okvire. Istodobno, formirana je i radna grupa koju čine predstavnici svih relevantnih službi koji se bave sigurnošću građana, a čiji će cilj djelovanja biti podizanje sigurnosti na višu razinu. Ono što je najvažnije, istaknuto je da se human odnos prema migrantima neće mijenjati, a migrantima neće biti ni ograničena sloboda kretanja. Povećan broj kaznenih i prekršajnih djela, čiji su počinitelji migranti, bio je razlog i posjeta ministra policije **Nebojše Stefanovića**, koji je tom prilikom poručio Šidanima da će se nastaviti politika dobrih domaćina, ali da se neće dopustiti kako migrantima tako ni drugim grupacijama da remete javni red i mir, niti da se upada na tuđi posjed i pljačkaju kućanstva. A stanovnici šidske općine traže izmještanje migranata izvan Šida, kako bi se osjećali sigurnije. O toj mogućnosti pitanje je postavljeno ministru Stefanoviću, koji je odgovorio da se s Komesarijatom za izbjeglice, u slučaju priljeva novih migranata, razmatra mogućnost otvaranja novih prihvatnih centara. Postoje li razlozi za strah? Od nadležnih stižu uvjerenja da ne postoje. Ali, ono što je sigurno svakako jest da su ove nemile situacije u velikoj mjeri unijele nemir kod građana kao i javno izražavanje nezadovoljstva, koje je srećom rezultiralo reakcijom nadležnih institucija.

S. D.

AVANTURA NA DVA KOTAČA

Biciklom na more

Sombor, 11. 8. 2016. - početak avanture

Naša radna kolegica **Jelena Ademi**, inače već afirmirana sportašica zahtjevnih disciplina poput primjerice triatlona i polumaratonskog trčanja, prošloga mjeseca je uspješno »odradila« još jedan, čini se ipak najveći, sportski pothvat. Skupa s još troje sportskih entuzijasta krenula je biciklima put mora, preciznije Drvenika gdje je trajektna postaja za otok Hvar (Sućuraj) i nakon nekoliko dana vožnje i šest stotina pređenih kilometara, uspješno okončala avanturu na dva kotača.

U sljedećim redovima pokušat ćemo vam kroz Jeleninu priču približiti neke detalje ovog zanimljivog pothvata i možda neke od vas potaknuti da se nagodinu i sami odluče sjesti na bicikl i pedalirati do mora.

»Ideja 'biciklom na more' bila je prisutna još od prošle godine,

kada se zbog određenih okolnosti nije realizirala, ali su se sada stjekli svi uvjeti i na put smo krenuli **Gorana Koporan, Petar Veinović, Alfred Skenderović** i ja. Isprva je plan bio put za Herceg Novi, ali kako se 20. kolovoza na Hvaru održavao popularni hvarski polumaraton, na moju ideju je promijenjen itinerer i odlučili smo objediniti nastup na ovoj sportskoj manifestaciji i ljetovanje na najsunčanijem otoku Jadrana«, otkriva nam Jelena razlog putovanja na Hvar.

PUTNI DNEVNIK

Zanimljivo je istaknuti kako su se ovi biciklisti na duge staze uputili na cestovno putovanje dugo nekoliko stotina kilometara vožnje kroz dobar dio zahtjevnog terena, praktično bez ikakvih specijalnih priprema.

»Gorana i ja se već nekoliko sezona bavimo trčanjem i triatlonom, pa imamo već solidnu kondiciju, Alfred je daleko u najboljoj kondiciji, jer je na put krenuo biciklom još iz Budimpešte dok je Petar doslovno na put krenuo 'iz naslonjača'. I tako smo, puni entuzijazma i želje za pobjedom u utrci do mora, 11. kolovoza krenuli iz Sombora (odakle su Gorana i Petar) preko graničnog prijelaza Bogojevo, smjer Vinkovci prema Županji, svlađavajući prvu zacrtanu dionicu 113,6 km. Vrijeme je bilo odlično za vožnju, jer nije bilo previše sunca i sve je proteklo u najboljem redu. Stigavši na prvi cilj, nakon 5 sati i 19,58 minuta, super smo se osjećali i pomislili smo kako neće biti većih problema u nastavku puta. I druga dionica od Županje preko Srebrenika do Tuzle u dužini od 99,9 km je

prošla relativno bez problema i odvozili smo je u vremenu 4 sata i 43,31 minuta. Na trećoj etapi od Tuzle do Sarajeva (preko Kladnja i Olova) počeli su prvi problemi u svlađavanju zahtjevnijeg terena (uspon na ukupno 2.249 metara nadmorske visine i više od 20 km vožnje po ozbiljnijem usponu), gdje je Petar već par puta pomišljao na odustajanje od daljnje vožnje. Naravno, nismo mu to dopustili, dobio je sat vremena ekstra odmora i onda smo svi skupa, nakon 123,3 km i 7 sati i 19,58 minuta vožnje nekako uspjeli stići do Sarajeva.

U Sarajevu smo ostali dva dana, dobro se odmorili i osveženi nastavili dalje put mora. Uslijedila je četvrta dionica na realaciji Sarajevo – Mostar (preko Hadžića, Konjica i Jablanice), gdje nas je jaki vjetar u početnih nekoliko sati dosta usporavao u vožnji, ali smo ipak uspješno prošli 131,7 km poslije 6 sati i 6,40 minuta. Neplanski, uslijedila je dodatna ruta do ušća Neretve u dužini od 78,2 km koji smo prevalili za 4 sata i 52 sekunde i dva dana novoga odmora koji smo iskoristili za potpuni povrat snage i rekuperaciju za završnu etapu. I tako smo ujutro 18. kolovoza krenuli na posljednju dionicu Ušće Neretve – Vrboska otok Hvar (preko Ploča, Drvenika (trajekt) Sućuraja i Starog Grada) koja je finalizirana nakon 97,7 km i 4 sata i 30,12 minuta vožnje. Kada se podvuče crta i sumiraju pređeni kilometri i vremena provedena u vožnji do mora, čist račun pokazuje 647 km i 32 sata i 1,11 minuta«, uzdahnula

Na jednom od uspona, ruku pod ruku s krizom

je Jelena, prisjećajući se svih ovih putnih detalja.

OSJEĆAJ ISPUNJENOSTI

Danas, kada se prisjeća tih nezaboravnih dana koje je provela na biciklu Jelena osjeća veliki ponos i zadovoljstvo zbog uspješno ispunjenog cilja i ostvarenja jedne davnajšnje želje.

Drago mi je što smo sve što smo zacrtali prije puta u konačnici uspjeli realizirati na samoj cesti i trasi put mora. Bilo je kriznih trenutaka, boli u koljenima i mišićima, umora, ali kada se sve

sabere to je mala žrtva u odnosu na ispunjenje ove avanturističke zamisli. Ponosna sam na sebe i sve sudionike ove naše utrke do mora, jer upravo je naše zajedništvo i prijateljstvo najzaslužnije što smo uspjeli biciklami stići od Sombora do mora, odnosno Vrboske na Hvaru.

Sličnog je mišljenja i druga ženska sudionica ove avanture na dva kotača, Gorana Koporan:

»Ovo je nešto o čemu sam maštala proteklih pet godina od kada se ozbiljnije bavim biciklizmom. Bila je to jedna velika i lijepa avantura koje ću

se zauvijek s ponosom sjećati, osobito vožnje na onim zahtjevnijim terenima s mnogo uspona i brojnih tunela kroz koje smo usput prošli, koji su zbog svoje neosvijetljenosti priča za sebe. Preporučujem svima koji imaju dovoljno odvažnosti za slične

nakane neka sjednu i krenu put željene destinacije. Može se i bez posebnih priprema, ali se mora imati dobra ekipa, bez koje je to praktično neizvodivo. Mi smo imali savršenu ekipu i zato smo uspjeli.«

Dražen Prčić

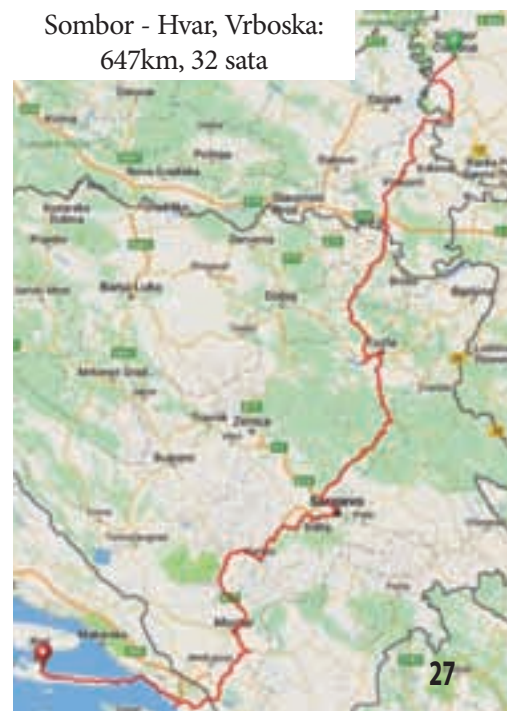
ZAHVALA DOMAĆINIMA

Željeli bismo se zahvaliti svim našim domaćinima na ovom putu, koji su nam osigurali smještaj i ugostili nas u svim mjestima gdje smo imali odrednice naših etapa. Hvala im od srca, jer bez njihove pomoći ne bismo mogli uspjeti!

Biciklistički izazov kompletiran - Hvar, Vrboska

Sombor - Hvar, Vrboska:
647km, 32 sata

Preprekova jesen 2016.: Proglašene najbolje kratke priče

NOVI SAD – Objavljeni su rezultati natječaja za neobjavljenu kratku priču na standardnom hrvatskom jeziku kojega je raspisao HKUPD-u *Stanislav Preprek* iz Novog Sada. Žiri u sastavu dr. **Dragana V. Todoreskov**, književna kritičarka i povjesničarka književnosti iz Novog Sada (predsjednica žirija), **Pavel Domonji**, književnik iz Novog Sada i **Marko Kljajić**, književnik iz Beograda donio je sljedeću odluku: Prvo mjesto pripalo je **Denisu Peričiću**, književniku iz Zagreba/Varaždina, za priču *Znaci*, druga nagrada **Siniši Božuliću**, književniku iz Novog Sada, za priču *Nogometaši* i treća nagrada **Zdravku Odorčiću**, književniku iz Zagreba/Osijeka, za priču *Zagazio je mrava*.

Priče će biti objavljene u zbirci *Preprekova jesen 2016.* koja će biti predstavljena na istoimenoj manifestaciji. *Preprekova jesen 2016.* predviđa se za 10. listopada 2016. godine u Novom Sadu, o čemu će obavijesti pravodobno biti na internetskoj stranici udruge.

Tema priče je bila slobodna, a prvo sudjelovanja imali su autori iz zemlje i inozemstva. Na natječaj je pristiglo preko 20 radova autora iz Novog Sada, Zagreba, Osijeka i drugih gradova.

HKUPD *Stanislav Preprek*, svim sudionicima na natječaju, kao i svim ostalima zainteresiranim, želi da u tijeku narednog perioda napišu svoju najbolju kratku priču na standardnom hrvatskom jeziku i pošalju je do 1. svibnja 2017. godine na njihovu adresu.

HKPD Jelačić u Šumećem

SLAVONSKI BROT – U povodu najavljenog odlaska u mirovinu nekadašnjeg dugogodišnjeg župnika petrovaradinske župe sv. Rok, vlč. **Stjepana Sokolovića**, članovi HKPD *Jelačić* gostovali su u nedjelju, 4. rujna, u njegovoj rodnoj župi Pohodjenje Blažene Djevice Marije u Šumećem kraj Slavonskog Broda gdje su pjevali na svetoj misi, a potom priredili i manji koncert. Bio je to posljednji organizirani susret sadašnjih i bivših župljana te petrovaradinske župe u nizu redovitih godišnjih susreta sa vlč. Sokolovićem od njegova odlaska iz Petrovaradina sredinom 80-ih godina prošloga stoljeća.

U svom obraćanju na svetoj misi, Sokolović se prisjetio i svoga boravka u Petrovaradinu, ističući vrijednost katoličke i hrvatske baštine toga kraja, znamenitih ljudi i događaja. Napose je zahvalio društvu *Jelačić* na kulturno-umjetničkom obogaćenju slavlja, te dao moralnu potporu njegovom daljnjem radu i djelovanju.

Ištvančićev film nagrađen u Grčkoj

ZAGREB – Dokumentarni film *Sve je bio dobar san*, redatelja **Branka Ištvančića**, dobio je nagradu za najbolji povijesni dokumentarni film u kategoriji dugometražnih dokumentarnih filmova na Međunarodnom festivalu dokumentarnog filma *Beyond the Borders* koji je održan u otočkom mjestu Castellorizo u Grčkoj.

Nagrađeni i nominirani filmovi na festivalu imat će i svoje dodatne projekciju u SAD i Australiji. Festivalu i nagradama za najbolje filmove pokrovitelj je grčki državni parlament.

Predavanje o legatu Ane Bešlić

SUBOTICA – U okviru programa proslave Dana grada, u Gradskom muzeju je 1. rujna održano predavanje o legatu **Ane Bešlić** koji se nalazi u toj ustanovi kulture. Predavanje je održala kustosica **Ljubica Vuković Dulić**. Legat Ane Bešlić čini 20 skulptura iz različitih stvaralačkih faza poznate kiparice, a poklonjen je muzeju 1983. godine. Jedan je od sedam legata koji se čuvaju u okviru Umjetničke zbirke toga muzeja.

Dalmatinska mini turneja HKC Bunjevačko kolo

SUBOTICA – Folkorci HKC *Bunjevačkog kola* boravili su od 24. kolovoza do 1. rujna na »radnom ljetovanju« u Hrvatskoj, točnije u mjestu Sveti Filip i Jakov. Na ljetovanju je bilo 35-ero plesaća, članova reprezentativne i pripremne skupine.

»Već treću godinu idemo u Sveti Filip i Jakov gdje imamo suradnju s KUD-om *Sveti Roko*. Osim u tom mjestu, ove smo godine imali nastupe u Biogradu na Moru i Zadru. Ostvarili smo suradnju s turističkim zajednicama tih mjesta. Nastupajući na trgovima smo, mještanima i turistima, putem plesova i nošnje, predstavili dio tradicije bunjevačkih Hrvata iz Bačke«, kaže za HR voditelj Folklornog odjela HKC-a **Andrija Bašić Palković**.

Osim što su nastupali, folklorci su imali dovoljno vremena za odmor, kupanje i upoznavanje znamenitosti tog dijela Dalmacije. Inače, folklorci HKC-a su u utorak otputovali za Makedoniju, gdje će sudjelovati na festivalu u Bitoli.

Večeri i noći Ilije Žarkovića

GOLUBINCI – HKPD *Tomislav* iz Golubinaca organizira manifestaciju *Večeri i noći Ilije Žarkovića* koje će biti održana idućeg tjedna. Poetska večer će biti održana večeras (petak 9. rujna) u 20 sati u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Juraj. Rok večer je na programu sutradan, u subotu 10. rujna u 20 sati u dvorištu osnovne škole u Golubincima.

Likovna kolonija u Vajskoj

VAJSKA – Organizacijom likovne kolonije HKPU *Zora* iz Vajske sutra (subotu, 10. rujna) bit će obilježeno šest godina rada te udruge. Kolonija će biti održana na obali Dunava. U 16 sati bit će posvećene nove prostorije udruge *Zora* u ul. M. Gupca 4, a potom biti organizirana zajednička večera i druženje sudionika kolonije.

I. A.

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu

LJUTOVO – U nedjelju 11. rujna u Ljutovu će biti održana osma po redu Smotra hrvatskih tamburaških sastava. Manifestacija će biti održana u mjesnom Domu kulture, a sudjelovat će pet sastava: *Paori* iz Požege (Hrvatska), *Fermata* iz Mohača (Mađarska), Tamburaška sekcija HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina, Dječji sastav Subotičkog tamburaškog orkestra i domaćini Tamburaška sekcija HKUD-a *Ljutovo*. Početak je u 20 sati.

CIKLUS HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI

Šegrt Hlapić za početak školske godine

Silvije Petranović i Branko Ištvančić

Drugi dio ovogodišnjeg *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* ponudio nam je prošloga tjedna dvodnevni program u Tavankutu i Subotici. Dio toga programa bio je, u povodu početka nove školske godine, posvećen djeci. Tako su ona imala priliku u oba mjesta pogledati glasoviti film za djecu *Šegrt Hlapić* redatelja **Silvija Petranovića**. Prva projekcija upriličena je u petak u Donjem Tavankutu, na Etno salašu *Balažević* a isti je film na bio na programu i sutradan u subotičkom Art kinu *Lifka*.

HIT FILM ZA DJECU

U pitanju je ekranizacija najpoznatijeg hrvatskog dječjeg romana kojega je napisala **Ivana Brlić Mažuranić**. S ukupno 142.797 gledatelja *Šegrt Hlapić* je najgledaniji hrvatski dječji film od 1990. godine. Film je bio pobjednik Pula film festivala 2014. po ocjenama gledatelja i nagrađen je nagradom publike *Zlatna vrata Pule*. Gostovao je na festivalima diljem svijeta.

»Imali smo zanimljiva druženja s djecom diljem svijeta, film su vidjela djeca od Frankfurta, Lahorea u Pakistanu, četiri puta smo gostovali u Rusiji, film je prikazan u Beču...«, kaže za HR redatelj Silvije Petranović. »Prvi puta gostujem u Subotici i Tavankutu, jako mi je drago da sam ovdje, oduševljen sam prijamom. Mogu reći da djeca svugdje reagiraju isto na film. Nakon projekcije sam djeci postavio pitanje – koja je najmanja životinja koja se pojavljuje u filmu? Djeca su pogodila rekavši *svitac* što isprva nisam najbolje razumio budući da mi u Slavoniji za svica kažemo *krijesnica*. Inače, film, kao i roman po kojemu je snimljen, promovira dobrotu i toplinu, poruku da se dobro dobrim vraća, vrijednosti kojih i danas vidimo da nedostaje«, kaže redatelj.

Kako dodaje, posebno mu je drago što je film prikazan i u seoskoj sredini.

»I sam sam sa sela, te ovim što promoviram film u selu poput Tavankuta, mislim da dajem jednu poruku: da su

kulturološki šanse za svu djecu jednake«, navodi Petranović uz anegdotu kako je pas Bundaš iz *Šegrt Hlapića*, kada je zalajao tijekom projekcije u Tavankutu, razbudio tamošnje pse.

SJEĆANJE NA VLATKA

U subotu navečer na Etno salašu *Balažević* u Donjem Tavankutu prikazan je dugometražni igrani film *Most na kraju svijeta* redatelja **Branka Ištvančića**. Film je prikazan u povodu prve godišnjice smrti

publika se i educira. Film nije samo zabava, film je i edukacija. Putem filma pokušavamo gledatelje potaknuti da razmišljaju o sebi, o svojem identitetu, o svojoj kulturi. Hrvatski film je jako puno napravio i za vrijeme Jugoslavije, pa i sada ima puno značajnih autora i filmskih projekata te je poželjno da ih ljudi upoznaju. *Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini* organizira se nekoliko puta tijekom godine, tako smo ove godine imali prve projekcije u sedmom mjesecu, sada u devetom, a možete očekivati još

Projekcija u Tavankutu

glumca **Vlatka Dulića**, koji je, kao i Ištvančić, podrijetlom iz Subotice, a karijeru je ostvario u Hrvatskoj.

»Šestu godinu za redom organiziramo *Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini* i jako mi je drago da su u Hrvatskoj to prepoznali«, kaže za HR redatelj Branko Ištvančić, koji je ujedno i jedan od organizatora *Ciklusa*. »Tijekom tih šest godina prikazano je dosta filmova, a publici se predstavio i veliki broj hrvatskih autora. Putem filma

jedan ili dva dolaska u Tavankut, tako da šesti ciklus planiramo završiti u prosincu pred Božić«, najavljuje Ištvančić.

Drugi dio ovogodišnjeg *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* realiziran je u organizaciji Udruge za audiovizualno stvaralaštvo *Artizana* iz Zagreba, Art kina *Lifka* iz Subotice, te Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s HKPD-om *Matija Gubec* i OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta.

D. B. P. / I. D.

ODRŽANA LIKOVNA KOLONIJA U ŽUPI SOT

Potpورا izgradnji pastoralnog centra

Nakon Šida i Morovića, i župa Sot bila je ove godine domaćinom Likovne kolonije koju organizira Hrvatsko kulturno društvo *Šid*. U prelijepom ambijentu na obroncima Fruške gore, pokraj pastoralnog centra u izgradnji u župnom dvorištu svete Katarine, ali i na obali Sotskog jezera, od 2. do 4. rujna, 12 likovnih umjetnika stvaralo je djela koja će ostati za trajnu uspomenu HKD-u *Šid*.

Tema gotovo svih umjetničkih djela bila je prepoznatljivi pejzaž Srijema, a sama organizacija kolonije u blizini novog pastoralnog centra još više je dobila na težini u okviru kulturnog i pastoralnog djelovanja

na tim prostorima Srijema, u okviru župe svete Katarine.

ZAJEDNIČKI POČETAK

Suradnja između HKD *Šid* i HLU *Cro art* započela je upravo prije četiri godine prilikom organiziranja prve Likovne kolonije u Šidu. Od tada se članovi *Cro arta* uvijek rado oдаzivaju i sudjeluju na likovnim kolonijama u župama u šidskoj općini.

»Drago nam je što su četvrti puta zaredom sudionici i članovi likovne udruge *Cro art* koji su na neki način bili i začetnici ove likovne kolonije«, ističe predsjednik HKD-a *Šid* Josip

Pavlović. »Svi su oduševljeni ambijentom, našli su predivne motive i vjerujem da ih je to motiviralo da naprave i više od

dvije slike za relativno kratko vrijeme. Ono što je meni veoma važno kao predsjedniku udruge, jest činjenica da smo ovdje na

Cecilija Miler

ovom prostoru gdje slikari stvaraju, ispred budućeg pastoralnog centra koji je započet prije više od godinu dana. Zahvaljujući našem župniku vlč. **Nikici Bošnjakoviću**, koji je bio inicijator tog projekta i nesebičnom radu župljana i ostalih stanovnika Sota, objekt će biti završen iduće godine. Dobrim odazivom i motiviranošću slikara mi smo ove godine pristupili prodaji slika s prethodne tri kolonije. Sredstva smo utrošili na završetak izgradnje bine u dvorištu crkve Presvetog Srca Isusova i nadam se da će do kraja godine i taj posao biti završen, zahvaljujući upravo slikarima koji su svojim djelima i s te strane omogućili da skupimo znatna financijska sredstva.«

UPOZNAVANJE S POVIJEŠĆU SRIJEMA

Posjet nekoliko krasnih mjesta šidske općine, osim mogućnosti za stvaranjem umjetničkih djela, omogućio je umjetnicima da se upoznaju i s poviješću Srijema.

»Drago mi je da je ponuđena suradnja od prije četiri godine zaživjela i da se osjeća vitalitet ove kolonije«, kaže predsjednik HLU *Cro art* **Josip Horvat**. »To znači da je kolonija dosegla svoj cilj, ona živi i slikari ovdje žele doći. Ja se nadam da će tako biti i ubuduće. Dolazeći u Šid, pa u Morović, a evo danas i u Sot, upoznali smo nešto i iz povijesti Srijema, čuli o stradanju hrvat-

Katica Seleš, Kata Šetrov i Snežana Buljović

skog puka u ratnim danima. Drago mi je da slikari stvaraju na prostoru gdje niče pastoralni centar, kako bi dali svoj doprinos, i kako bi ostali mogli vidjeti da nas još uvijek ima. Kroz te slike, rad i druženje, potvrđujemo svoj identitet, te čuvamo kulturnu baštinu naših *didova*.«

DOJMOVI SUDIONIKA

Prvi puta na ovoj likovnoj koloniji sudjelovala je **Cecilija Miler** iz Sombora. Njeni radovi na svili, privukli su našu pažnju.

»Rado se odazivam na sve likovne kolonije, a posebno me radosnom čini ako našim slikama možemo nekome pomoći, kao što je i danas slučaj«, kaže ona.

Jedini sudionik iz Hrvatske bio je **Anto Nikolić** iz Tovarnika.

»Svake godine sudjelujem na kolonijama, ali sam sada prvi puta u Sotu. Morović je prekrasan, a Sot je još ljepši. Tu su obronci Fruške gore, jezero, zaista prelijep ambijent. Nadam se da će slike svih sudionika otići u prave svrhe i da ćemo ovim radom pomoći hrvatskoj udruzi u Šidu.«

Dvojicu slikara zatekli smo na obali Sotskog jezera, gdje su s uživanjem u prirodi stvarali svoja djela.

»U Šid dolazim vrlo rado. Ambijent je divan, tu su uvijek ugodni domaćini i uvijek im rado donesem neki rad da ih iznenadim. Već četiri godine dolazim i dolaziti ću i dalje, a obalu jezera sam iskoristio da naslikam pejzaž

ovog lijepog jezera«, kaže nam **Tomislav Marjanović** iz Subotice.

»Ambijent je ugodan i prosto izaziva. Ja se inače najviše i bavim Šidom i okolinom i želim ostaviti trag iza sebe i zato uvijek vrlo rado sudjelujem na likovnim kolonijama«, navodi **Božidar Stojković** iz Šida.

Iako nisu sudjelovali u radu kolonije, svoje radove su u kontekstu pomoći udruzi poslali **Ankica Karačić** i **Ante Karačić** koji žive i stvaraju u Njemačkoj. Svim sudionicima kolonije uručene su zahvalnice za sudjelovanje, uz zahvalnost i nadu da će se iduće godine ponovno naći na nekom inspirativnom mjestu gdje će zajedno stvarati i družiti se.

S. Darabašić

Tomislav Marjanović

Anto Nikolić

VJERNICI SUBOTIČKE BISKUPIJE HODOČASTILI U RIM

Križ otvara sva vrata

Slijedeći preporuku pape **Franje** da se u Svetoj godini Božjeg milosrđa hodočasti šezdesetak je vjernika Subotičke biskupije hrvatskoga (i slovačkoga) govornoga područja hodočastilo u Vječni grad – Rim. Hodočašće je trajalo od 28. kolovoza do 4. rujna, a osim Rima hodočasnici su posjetili Padovu, Ravenu, Asiz i Firencu. Voditelj ovog nadasve zanimljivog i dobro organiziranog hodočašća bio je vlč. dr. sc. **Ivica Ivanković Radak**.

Hodočašće u Rim zasigurno nije bilo turističko, već duboko proživljen hod na mjestu na kojima se osjećala posebna Božja prisutnost. Hodočasnici su u Godini milosrđa prošli kroz Sveta vrata na rimskim bazilikama, izmoli-li određene molitve na nakanu Svetoga Oca i tako dobili potpuni oprost od vremenitih kazni. Molili su za cijelu Subotičku biskupiju, svoga biskupa, svećenike, bogoslove, redovnike i redovnice, za vjernike, za sve one koji su potrebni Božjega milosrđa. Za ovo su se putovanje i prije samoga puta pripremili te je svaki dan bio posvećen, osim razgledanju veličanstvenih crkava i onoga što su poznati umjetnici ostavili u navedenim gradovima, duhovnom programu, ponajprije svetoj misi.

BLAGOSLOVLJEN POLAZAK

Na put u Rim hodočasnici su krenuli iz subotičke katedrale na kojoj su također Sveta vrata, te se pomolili pred polazak. Znakovito je bilo da su se među putnicima našla i četvorica »pastira« – svećenika: voditelj vlč. **Ivica**, fra **Zdenko Gruber**, vlč. **Josef Vogrinc** i vlč. **Dominik Ralbovsky**. A na put su krenuli hodočasnici iz Subotice (župe sv. Roka, Marije

Procesija s križem

Majke Crkve, katedralne župe), Sombora, Male Bosne, Đurđina, Žednika, Selenče i Bačkog Petrovo Sela.

PADOVA I RAVENA

Susret s Padovom, nakon napornog puta, otvorio je duhovnu dimenziju puta. Početak hodočašća obilježila je misa u svetištu sv. **Leopolda Bogdana Mandića**, uz njegov grob, a potom posjet njegovoj sobici u kojoj je ispovijedao, a osobito je sve ganula njegova jednostavnost i skromnost. Ovaj je svetac jedan od zaštitnika Godine Božjeg milosrđa. Posjet bazilici sv. Antuna Padovanskog i razgledanje drugih starih bazilika u Padovi, a potom i u Raveni najavio je ljepotu koja je ispunila sva očekivanja.

ASIZ

Nastavak putovanja išao je kroz Asiz, grad sv. **Franje**. Ovdje

je mnoge oduševio noćni prizor »Franjine« crkvice u bazilici sv. Marije od Anđela. Posjet bazilikama i grobovima, sv. **Franje** i sv. **Klare**, obilazak i šetnja gradom, duboko su sve dirnuli. Tko bi mogao opisati riječima duhovni mir u Porcijunkuli – crkvi iz 13. stoljeća, nazvanoj sveta Marija Anđeoska, ljepotu bazilike sv. **Franje**, posebnu duhovnost kod njegova groba...? Počeci Male braće – kako je sv. **Franjo** prozvao franjevački red, ovdje su itekako vidljivi. Zato im se treba vratiti i iz njih crpsti duhovnu snagu.

RIM – SUSRET SA SV. OCEM

Opća audijencija sa Svetim Ocem hodočasnicima je ipak bila glavni motiv hodočašća, jer se ovakav susret ne doživljava često u životu. Nakon dirljivog ophoda hodočasnika, papa **Franjo** je u katehezi rekao kako je Isus jedino vrelo blagoslova

iz kojeg izvire spasenje za sve ljude. Osvrnuvši se na izvještaj iz evanđelja po Mateju o ženi koja je болоvala od krvarenja i bila izliječena dodirnuvši skute Isusove haljine, Sveti je Otac sve nas potaknuo na razmišljanje o položaju žena. Upozorio je sve, i same kršćane, da se trebaju čuvati od predrasudama zaraženih poimanja ženskosti i sumnjičavosti spram dostojanstva žena.

Susret sa Svetim Ocem je ostavio poseban pečat u srcima i na licima hodočasnika. On je »Petar« naših dana. A upravo pred grobom sv. Petra služena je misa koju su hodočasnici, zar je potrebno reći, tako duboko doživjeli. Sasvim poseban osjećaj imalo je dvadesetak hodočasnika koji su se odvažili popeti na vidikovac u kupoli ove najveće katoličke crkve na svijetu!

Brojne su građevine bile vrijedne divljenja, naravno i one koje imaju vjerski identitet i

Kod groba sv. Leopolda Bogdana Mandića

one koje privlače brojne turiste. Teško je izdvojiti neku od građevina, ali će osim već poznatih crkava i brojnih državnih građevina svima ostati u sjećanju Pantheon, nekoliko papinskih sveučilišta, a onda i posjet Papinskom hrvatskom zavodu i crkvi sv. Jeronima. Upravo se u ovom zavodu školuju svećenici hrvatskog govornog područja, a u crkvi je bila sveta misa kojom se nastavio duhovni program hodočašća.

RIM – PROCESIJA I PROLAZAK KROZ SVETA VRATA

Ono što će hodočasnici svima ispričati kao duhovno najsnažnije iskustvo je procesija predvođena jubilejskim križem uz pjesmu po odvojenoj stazi koja vodi prema Papinskoj bazilici sv. Petra i prolaz kroz Sveta vrata. Iako je mnoštvo naroda pratilo našu procesiju, činilo se kako nam križ otvara sva vrata. Kud god križ prolazio, stvarao se prostor za hodočasnike Subotičke biskupije.

Ulazak u baziliku u tišini, ta potpuna predanost trenutku značila je odvažnost napustiti ono staro i zakoračiti u novi život, s Kristom! Kako da ovakvo svečano prolaženje kroz Sveta vrata ne izazove suze?

HODOČAŠĆE ZA NOVI ŽIVOT

Nabrajanjem ljepota koje su hodočasnici vidjeli mogli bismo izazvati pozitivnu »zavist«, napose kada se među njima nađu

Papinske bazilike sv. Pavla izvan zidina, sv. Ivana Lateranskog i sv. Marije Velike – a u njima i Sveta vrata. Njima ćemo pridodati i katakombe sv. Calista te će ovo biti samo slika onoga što čeka hodočasnike u Vječnom gradu! Možda se još nekome ukaže mogućnost sličnog hodočašća. Stoga zaključimo: dnevno dvanaestosatno aktivno hodočašćenje značilo je prikazati sebe i svoj život kao spremnost za primanje i davanje milosrđa – svima koji su ga potrebni! Da bi to moglo biti učinjeno, bilo je potrebno dobro pripremiti put, na čemu hodočasnici zahvaljuju vlč. Ivici Ivankoviću Radaku čije je poznavanje povijesti i posjećanih mjesta bilo za divljenje. Potrudio se vlč. Ivica svakom hodočasniku pribaviti pergamentu na kojoj je poimence svaki hodočasnik dobio potvrdu da je hodočastio u Svetoj godini Božje milosrđa i prošao kroz Sveta vrata u rimskim bazilikama. Neka je na korist svima – i onima koji su hodočastili i oni s kojima će se ovo duhovno iskustvo podijeliti!

Katarina Čeliković

Asiz – pred bazilikom sv. Franje

NA LEMEŠKOJ KALVARIJI

Majci Božjoj na dar

Susret dvaju molitvenih tijela imao je zadaću razmjene iskustava, povezivanje i međusobno upoznavanje

Molitvena skupina Gospinih Mštovatelja iz Lemeša ugoštila je u subotu, 3. rujna, članove Karmelskog svjetovnog reda iz Sombora na lemeškoj kalvariji u kapeli Blažene Djevice Marije Posrednice milosti u okviru planiranih hodočašća reda u godini milosrđa pod nazivom *Put molitve i ljubavi prema Isusu i njegovoj Majci Mariji*. Bila je ovo prva prigoda da je organiziran susret ovakvoga tipa između Sombora i Lemeša koji su udaljeni svega 12 km, a većina nazočnih hodočasnika nije ni mogla pretpostaviti gdje i kako izgleda lemeška kalvarija. Cijeli program zamišljen je pod geslom *S Božjom pomoći prinesimo naše čisto srce Majci Božjoj na dar*.

Po prijemu hodočasnika **Željko Zelić** pozdravio je nazočne ispred župne zajednice domaćina i kao suorganizator posjeta te u kratkim crtama upoznao goste s poviješću kapele. Molitveno zajedništvo počelo je molitvom krunice u čast sedam žalosti Blažene Djevice Marije koju je predvodila molitvena skupina domaćina. Ispred gostiju o škapularu, zadaćama, obvezama i povijesti somborskog trećeg reda citatima oca **Gerarda Tome Stantića** govorila je poglavarica **Karmela Malenić**, drugi

kapela Blažene Djevice Marije Posrednice milosti

suorganizator, da bi u nastavku a prije svete mise izmolili svakodnevne molitve reda OCD. Susret dvaju molitvenih tijela imao je zadaću razmjene iskustava, povezivanje i međusobno upoznavanje pa je tako planski prezentirana različitost pučke i molitve trećeg reda.

Svetu misu održao je vlč. **Zlatko Žuvela** OCD, duhovni asistent reda, spominjući u konciznoj propovijedi značaj hodočašća nekada i sada. Posebno je bilo lijepo kompariranje ljudske

prirode u grijehu i penjanja uz brdo kalvarije gdje se iz doline suza i patnje uspinjemo k vrhu pobjede, čisti, rasterećeni i zahvalni. U molitvu vjernika uključeni su svi potrebiti, bolesni, odsutni članovi reda i obitelji nazočnih, vladajući u društvu, prosvjetni i zdravstveni radnici, siromašni i dragi nam pokojni. Po završetku mise gosti su obišli vidikovac na kapeli kako bi uživali u zalasku sunca, zabilježili panoramu i ovjekovječili svoju nazočnost. U predvečerje

po završetku oficijalnog dijela hodočašća druženje je nastavljeno u Svečanoj sali Mjesne zajednice. Na koncu mise otpjevana je himna gostujućeg reda *K Mariji miloj Majci* dok je pred polazak u znak zahvale za hodočašće, blagovano obilježje svete mise i domjenka i uspostavljanje kontakta otpjevana pjesma *O divna Djevice*.

Bratskom zajedništvu nazočilo je dvadeset gostujućih i dvanaest domaćih vjernika.

Ž. Z.

Proštenje na Hrvatskom Majuru

Svetkovina Marka Križevčanina, koja svake godine redovito Sokupi nekoliko stotina žitelja, proslavljena je u proteklu nedjelju na Hrvatskom Majuru kod Gabrićevog križa u okolici Subotice. Svečano misno slavlje predvodio je msgr. dr. **Andrija Anišić**. Jedino je ovo mjesto u Srbiji s hrvatskim prefiksom, ukazao je mjesni župnik iz Male Bosne **Dragan Muharem**. Ostalo je tu desetak salaša, nasuprot više stotina koliko ih je bilo u ranijem razdoblju. Proštenje kod Gabrićevog križa otrže od zaborava sjećanje na to vrijeme, dodaje.

Preuzeto s internetske stranice HNV-a

Majka Terezija proglašena svetom

Majka Terezija, zaštitnica siromašnih i nemoćnih proglašena je svetom. Papa Franjo proglasio ju je svetom na svečanoj ceremoniji na Trgu svetog Petra 4. rujna, a papa Ivan Pavao II. proglasio ju je blaženom 2003. godine. Da bi postala sveta bila su potrebna dva čuda po njenom zagovoru službeno priznata od strane Pape. Vatikan joj je priznao prvo čudesno ozdravljenje 2002. godine kada je ozdravila jednu Indijku, a drugo, ozdravljenje Brazilke, priznato joj je prošle godine.

nom 2003. godine. Da bi postala sveta bila su potrebna dva čuda po njenom zagovoru službeno priznata od strane Pape. Vatikan joj je priznao prvo čudesno ozdravljenje 2002. godine kada je ozdravila jednu Indijku, a drugo, ozdravljenje Brazilke, priznato joj je prošle godine.

RADIO MARIJA

NOVI SAD SUBOTICA SOMBOR VRONIK NIŠ LESKOVAC	90,0 MHz 90,7 MHz 95,7 MHz 88,4 MHz 102,7 MHz 107,4 MHz
---	--

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Kako svjedoče evanđelja, Isus se više puta našao na meti kritika svojih suvremenika zato jer se družio s carinicima i grešnicima. Za ono vrijeme to je bilo nepoželjno društvo, u kojem jedan čestit čovjek nije želio biti viđen. Zato su se mnogi pitali zašto Isus s njima prijateljuje i sjeda za stol. Kako bi odgovorio na njihova čuđenja Isus priča prispodobu o izgubljenom ovci, drahmi i sinu (usp. Lk 15,1-32).

PRONALAZAK IZGUBLJENOG

Tri prispodobe koje Isus priča onima koji se pitaju što radi u društvu carinika i grešnika nisu njegovo opravdanje, već pouka. Iz toga kako se ponaša pastir kada pronađe izgubljenu ovcu, žena kada pronađe izgubljenu drahmu, ili otac kojemu se vraća izgubljeni sin, slušatelji trebaju zaključiti o Božjoj ljubavi i dobroti. U svim tim likovima on želi istaknuti Božji stav u odnosu prema grešniku. Bog ne samo da traži grešnika, nego se i neizmjereno raduje njegovu nalasku, te želi da svaki grešnik bude pronađen. Tako ove prispodobe daju nadu grešnicima.

Svatko je mnogo puta u životu nešto izgubio, a onda to neumorno tražio, pa je svakom poznat osjećaj sreće nakon pronalaska izgubljenog. A još je veća radost kada se u čovjekov život vrati osoba koju ljubi, a za koju je mislio da je više nikad neće vidjeti. Mnogim ljudima je

Povratak izgubljenog grešnika

i taj osjećaj dobro poznat. Tako Isus primjerima iz svakodnevnog života, koji nikome nisu strani, dočarava Božje osjećaje prema čovjeku. Iako Bog daleko nadilazi sve ono što o njemu možemo reći ili napisati, Isus svojim prispodobama približava Boga na način koji čovjek najbolje može shvatiti. Tako iz njih čovjek spoznaje veličinu Božje ljubavi prema njemu iako je grešan, ali i prepoznaje da je Bog onaj koji djeluje, koji traži dok ne nađe, tj. da ne odustaje od grešnika jer ga ne želi zauvijek izgubiti.

Uvjerljivost Isusovih prispodoba dolazi iz njegovog stava. On nije samo govorio o Božjoj ljubavi, nego ju je i pokazivao. Svojim postupcima stalno je potvrđivao ono što je naviještao. Odbačeni od ostatka društva carinici i grešnici okupljali su se oko Isusa jer im je vraćao nadu, jer su po njemu osjetili da ih Bog ljubi.

MILOSRDNI OTAC

Prispodoba o milosrdnom ocu i izgubljenom sinu jedna je od najpoznatijih Isusovih prispodoba i najčešće korištenih u navještanju Božje dobrote i ljubavi. Svima nam je poznato da lik milosrdnog oca predstavlja Boga, kao i to da je grešnik prikazan u liku mlađeg sina. No, i stariji sin, koji se ne raduje povratku svog brata, koji je zavidan i bez ljubavi, također predstavlja jednu vrstu grešnika. Oba sina, svaki na svoj način, napuštaju oca. Mlađi uzima svoj dio imanja i odlazi u daleku zemlju, gdje u razvratnosti života sve izgubi. Dok stariji ostaje uz oca na zajedničkom imanju, on u dan kada

otac proživljava radost nakon dugo vremena tuge i neizvjesnosti nad sudbinom mlađeg sina, zbog svoje zavisti i malodušnosti ne želi sudjelovati u očevoj radosti, nego je kvari jer ne prihvaća svog brata.

Zanimljivo i iznenađujuće za čovjeka je što otac koji simbolizira svemogućeg Boga nastupa kao nemoćan pred postupcima svojih sinova. On ne upotrebljava nikakvu silu kako bi ih zaustavio u njihovim lošim postupcima, a to je svakako mogao. On ih ne kažnjava zbog njihovih loših djela niti pokazuje uvrijeđenost. No, otac nije nemoćan, on posjeduje moć ljubavi koja djeluje moćnije od svake kazne i prisile. To je ljubav koja drži trajno otvorena vrata za odlutalog, trajno raširene ruke da zagrlj izgubljenog. To je ljubav koja prašta.

Svaki čovjek se može pronaći u ovoj Isusovoj prispodobi, bilo da je otišao daleko od Oca, bilo da je tu, a ipak čini ono što Oca žalosti. No, ova prispodoba daje nadu i sigurnost da Otac radosno iščekuje povratak svakog odlutalog, da ima ljubavi i strpljenja za svako svoje dijete, da njegova ljubav nema granice.

Iako Bog traži svakog grešnika i prašta, čovjek mora učiniti svoj korak. Bog ne prisiljava, iako žarko želi da se svako njegovo dijete spasi, zato čovjek treba dati svoj dio. Treba dopustiti Bogu da ga pronađe, odgovoriti na Božje praštanje svojim kajanjem i svojom željom za popravkom. Isto tako, treba se čuvati od osuđivanja drugih. Umjesto toga moramo pomoći svom bratu da odgovori na Božje traženje te da se zajedno s Bogom radujemo povratku svakog izgubljenog brata.

NATAŠA VOJNIĆ TUNIĆ, BANDAŠICA

Divan hrvatski običaj

Nataša Vojnić Tunić je ovogodišnja bandašica. Iako smo je ovoga ljeta svi mogli vidjeti na seoskim *dužijancama*, gradskoj centralnoj *Dužijanci* i drugim popratnim manifestacijama koje *Dužijanca* nosi sa sobom, ne znamo puno o njoj. Kroz nekoliko pitanja koja slijede detaljnije ćemo je moći upoznati, te čuti što misli o *Dužijanci*.

Koliko imate godine i gdje živite?

Imam 20 godina i živim s roditeljima u Žedniku. Imam dvije sestre, od kojih jedna, starija, živi u Novom Sadu, a druga, mlađa, sa mnom i roditeljima u obiteljskoj kući.

Što ste po struci?

Završila sam srednju medicinsku školu smjer medicinska sestra – tehničar. Nedavno sam se zaposlila u bolnici, što mi je bila velika želja. Radim na ginekologiji.

Jeste li zadovoljni kako je protekla *Dužijanca*?

Da, i više sam nego zadovoljna kako je protekla *Dužijanca*. Sve je bilo maksimalno organizirano i svečano.

Je li naporno biti bandašica?

Malo jeste bilo naporno, ali ništa što se nije moglo izdržati. Svaki napor i trud se isplatio.

Gdje ste nabavili nošnju koju ste nosili za vrijeme centralnog dijela *Dužijance*?

Nošnja je od prijateljice iz Žednika koja je prije nekoliko godina bila bandašica u Žedniku.

Jeste li i ranije aktivno sudjelovali u *Dužijanci*?

Još od malih nogu sam sudjelovala u *Dužijanci*, kako u Žedniku tako i Subotici. Kasnije sam se samo u Žedniku oblačila u nošnju svake godine, da bih 2014. i 2015. godine vodila program na Trgu u Subotici povodom iste.

Što za Vas znači *Dužijanca*?

Za mene je *Dužijanca* prije svega zahvala Bogu za žito, a potom i divan hrvatski tradicijski običaj koji se mora očuvati i njegovati i za buduća pokoljenja kako bi i oni mogli osjetiti na svojoj koži sva ona događanja i ushićenja koja nosi sa sobom *Dužijanca*.

J. Dulić Bako

IGRA

Jenga

Igra za 1 i više igrača.

Jenga se igra s 54 drvene, pravokutne pločice, sve jednakih dimenzija.

Pločice se slažu po 3 u svaki red, i to na način da ako je jedan red pločica smjer sjever-jug, sljedeći red je istok-zapad i sve tako do vrha. Kad se sve pločice poslože, dobit ćete ukupno 18 redova.

Prva igra ona osoba koja je složila toranj.

Igrači naizmjenice jednom rukom izvlače pločice, pazеći pritom da se toranj ne sruši. Kad je igrač na redu za igru, smije izvući jednu pločicu iz bilo kojeg reda, osim onog koji se gradi na vrhu i jednog ispod njega.

Svaki blok koji se pomaknuo izvan mjesta, mora se vratiti u svoj prvobitni položaj prije izvlačenja nove pločice. Pritom se smiju koristiti obje ruke.

Pločicu koja je izvučena, igrač ponovno vraća na vrh tornja (izvučene pločice se slažu kao na početku igre, po 3 u svaki red).

Gubitnik je onaj koji zadnji dodiruje toranj prije nego se sruši, ili nakon isteka 10 sekundi, koje ima svaki igrač za izvlačenje pločice.

O Jengi:

Jengu je osmislila **Leslie Scott**, britanska studentica, koja je provela svoje djetinjstvo u Africi igrajući se sa setom drvenih pločica. Kad se vratila u Englesku 70-ih godina prošlog stoljeća, ponijela je pločice sa sobom i predstavila igru svojim prijateljima na Sveučilištu Oxford. Nazvala je igru Jenga što na swahiliju znači gradi! Prvi put je igra bila predstavljena na Sajmu igračaka u Londonu 1983. godine. Leslie je godinu dana kasnije prodala prava obiteljskom prijatelju **Robertu Grebleru** da distribuira Jengu na kanadsko i američko tržište, a kasnije i potpuna prava na Jengu. Danas se smatra da je prodano preko 50 milijuna komada igre, što čini preko 2,7 bilijuna pločica.

NEDJELJA, 11. RUJNA, HRT1 17.38

Lijepom našom: Šibenik (1. dio)

Ekipa serije *Lijepom našom* vodi nas u Šibenik, najstariji samorodni hrvatski grad na Jadranu, koji obilježava 950 godina od prvog spomena svoga imena. Šibenik se prvi put spominje 1066. godine u darov-

nici Petra Krešimira IV., pa se naziva i Krešimirovim gradom. Glavni je grad te kulturno, obrazovno, upravno i gospodarsko središte Šibensko-kninske županije. U sportskoj dvorani na Baldekinu nastupaju: *Suštine* - Šibenik, KUD *Naši korijeni* - Kljaci - Čavoglave, KUD *Koledišće* - Jezera, KUD *Dubrava* - Šibenik zatim klape: *Stina*, *Adriatikum*, *More*, *Drniš*, *Mela* - Murter, *Solaris* - Šibenik, *Oršulice* - Vodice, *Bunari*, *Bonaca*, *Stara Bonaca*, *Skradinke* te *Maslina*, kao i *Fijaker* te

solisti Ante Matura, Sara Škugor, Marko Škugor, Nera Gojanović, Ivo Pattiera, Vlado Garić, Đani Stipaničev, Zorica Kondža, Tedi Spalato i Gabi Novak.

Među ostalim, čut ćemo skladbe: *Zove more*, *Šibenik je to*, *O, pršute*, *iz Drniša*, *Oči boje lavande*, *To je tvoja zemlja*, *Šibenska balada*, *Da te mogu pismom zvati*, *Dalmacija u mom oku*, *Suza je slana*, *Cesarica*, *Zvona moga grada*, *Dalmatino povišću pritrujena* i dr.

Redovite rubrike upoznaju nas s tradicijom ovoga kraja.

Urednik i voditelj: **Branko Uvodić**

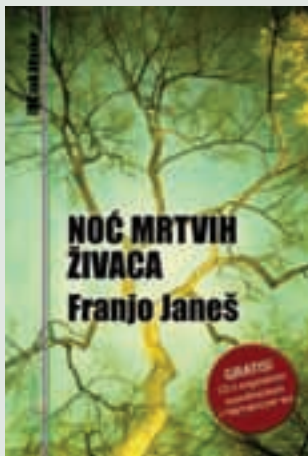
Producent: **Miro Mioč**

Redatelj: **Vladimir Košćević**

KNJIGA

FRANJO JANEŠ

Noć mrtvih živaca

Što se dogodi kada pisac s ciničnim glasom u glavi izmisli mladića koji s nožem vreba u grmlju Parka mladenaca? Koja je veza amaterske porno-glumice pobjegle iz centra za odvikavanje i perzijske mačke koja svijetli u mraku? Tko postavlja zamke za medvjede na gradske livade i putove? Nastaje li bacanjem aparata za brijanje u kadu punu vode struja svijesti, ili možda nestaje? Zašto zblajhani dominikanac oštiri nož za pršut ako nema pršuta? I kako je sve to međusobno povezano?! Odgovori se nalaze u romanu *Noć mrtvih živaca*, mračnom ali duhovitom prvijencu **Franje Janeša** koji genetskim modifikacijama spaja gustoću Kiklopa (koji ima konjunktivitis) s eksperimentalnošću *Pythonovaca* i čovjekoljubljem **Douglassa Adamsa** i *Crne guje*. Noć mrtvih živaca obiluje stvarno luckastim ludizmima, parodijama, intertekstualnim aluzijama, dok igranje s jezikom pleše na granici seksualnog uznemiravanja. Ne samo oralnog. Likovi koji idu u P. M. (Park mladenaca) i tamo se u mraku prepliću i sapliću su nam poznati, jer radi se o žiteljima naše zbilje, podvučenima crnom.

PJESMA ZA DUŠU:

Hir, hir, hir
Josipa Lisac

Sve što kažem, sve što činim
sve je kažu hir
svaka riječ i svaka kretnja
sve je samo hir

Ref. 2x
Hir, hir, hir
sve je samo hir

Od frizure do odijela
sve je samo hir
preko glazbe pa do jela
sve je samo hir

Preko stvari koje volim
pa do društva mog
sve što čitam i što slušam
sve ih smeta to

Kad me bilo što ponese
kao divlji vir
zao jezik spremno kaže
opet njezin hir

Ref. 2x

Sve od šminke na mom licu
pa do glasa mog
sve što želim, sve sto tražim
od života svog

Ref. 2x

Kad sam tužna, il' se smiješim
sve je samo hir
il' u pravu, il' kad griješim
sve je samo hir

Čak i kada mislim glasno
kažem bilo što
svaki pogled, korak svaki
sve ih smeta to
Ref. 2x

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (24.)

Piše: Milovan Miković

ZADOVOLJITI, PO MOGUĆNOSTI,
SVE UKUSE I POTREBE

Možda se može reći – a i priličilo bi – po mišljenju poznavatelja i ljubitelja teatra, najbolji dio povijesti kazališnoga igranja u Subotici, između dva svjetska rata, izravno je povezan s djelovanjem i ostvarenjima glumca, redatelja i pedagoga **Tomislava Tanhofera**, budući da ovdje nastupa tijekom deset kazališnih sezona (1928.–1941.), kao djelatnik: Novosadsko-osječkog pozorišta, Narodnog pozorišta Dunavske banovine i Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba.

ODUŠEVLJENE OVACIJE

Prvo gostovanje Novosadsko-osječkog kazališta trajalo je od 7. svibnja do 28. lipnja 1928. godine i započelo je izvedbom **Šokice Ilije Okrugića Srijemca**. Ni malo slučajno o ovome podrobno izvještava *Hirlap*, subotički list na mađarskom jeziku (9. V. 1928.), naglašeno ističući kako se prije predstave Tanhofer obratio gledateljstvu nadahnuti mu govoreći o značenju osoba poput Ilije Okrugića Srijemca i, napose, njegova djela, za očuvanje narodnog bića i jezika, te za razvoj književnosti i kazališta, čime je razvidno i duboko dojmio gledalište te je publika njegovo izlaganje popratila »oduševljenim ovacijama«.

U redovitoj kazališnoj rubrici **L. Tešića** u subotičkom časopisu *Književni sever* (god. IV. 1. oktobar 1928, knj. IV. sv. 10) navodi se kako je za oko mjesec i pol gostovanja izvedeno preko dvadeset predstava, a prva je bila upravo *Šokica* u povodu stogodišnjice rođenja hrvatskoga pjesnika i dramatičara Ilije Okrugića Srijemca (1827. – 1897.), »čiji je život i rad plastično iznio g. Tanhofer, ističući njegovu

zaslugu za stvaranje nacionalne drame...« Dočim, osvrćući se na cjelinu tom prigodom prikaznoga repertoara, L. Tešić zapisuje: »Vidi se da je pravljen po načelu, da treba zadovoljiti po mogućno-

Vika Podgorska kao
Ivana Orleanska,
u HNK Zagreb, 1925

sti, sve ukuse i potrebe... Izgleda da se više vodilo računa da se napuni kuća nego da se djeluje odgojno bilo u umjetničkom, bilo u nacionalnom pogledu.« (str. 430.)

Tijekom tih prvih dolazaka u Suboticu, Tanhofer, među ostalim nastupa u **Gogoljevu Revizoru**, u režiji **Lidije Mansvjetove** hrvatske glumice i redateljice rusko-ga podrijetla (Sankt Peterburg, 1896. – Split, 1963.). U razdoblju od 29. travnja do 19. lipnja 1929. tumači više manjih i većih uloga, kada se po prvi put spominju i dvije njegove režije. Nastupa u *Ani Karenjinoj*, dok u Dobrom vojniku Švejk u ima sporednu ulogu. Međutim, kritika sve više prepoznaje draž izražene teatarske individualnosti koja postaje odlikom njegove scenske igre, primjerice kada je kao glumac bitni pridonio uspjehu **Nušićeve Gospođe ministarke**, dok za ulogu u predstavi *Idiot* Tanhofer dobiva

laskava priznanja, jer je ulogu ostvario inteligentno i jednostavno, znalački se lišavajući svake prizemnosti scenskog patosa.

Kritika je uspjelom ocijenila i tragediju Matija Gubec

Ida Pregarc u Ibzenovoj
Heddi Gabler,
u HNK Split, 1924.

u kojoj je Tomislav Tanhofer imao jednu od nosećih uloga. Kazališni kritičar *Hirlapa* izdvaja dobru predstavu *Plemićkog gnijezda*, koju režira **Mansvjetova** i u njoj tumači glavnu žensku ulogu, dok se Tanhofer pokazao kao jedan od najdarovitijih članova ansambla, postižući zapaženi umjetnički učinak i u manjim ulogama, a osobito je u pjevačkoj točki svojim čistim, ugodnim bas-baritonom ostavio snažan dojam na gledatelje. Tijekom ovoga gostovanja kritika ocjenjuje uspješnim i dvije njegove režije – za **Krležinu Agoniju**, u kojoj nastupaju **Ida Pregarc** i **Josip Martinčević** u glavnim ulogama, kritičar je napisao kako je ona besprijekorna.

PRVORAZREDNO GLU-
MAČKO OSTVARENJE

Treće gostovanje Novosadsko-osječkog kazališta – kako navodi

Josip Buljovčić – uslijedilo je od 1. do 31. svibnja 1930. godine, kada je među ostalim igrana *Leda* u režiji **Branka Gavelle**, a Tanhofer se ondje spominje kao glumac u ulozi viteza Urbana, dok je za njegovo ostvarenje *Leona Glembya* dobio iznimno laskave ocjene kazališne kritike. U drami *Karlo i Ana Franka Leonharda* glavne muške uloge s uspjehom tumače **Gavrilović** i Tanhofer, dok u komediji *Nismo li to svi* Tanhofer, kao i uvijek, igra odlično, zapisat će kritičar lista *Napló*, a isti će tekstopisac Tanhoferov nastup u **Lengyelovoj** komediji *Antonija*, gdje tumači ulogu engleskog časnika, ocijeniti kao veoma darovit.

Na četvrtom gostovanju, od 21. do 29. rujna 1931. godine, izvedene su četiri predstave, a Tanhofer igra u jednoj od njih, u predstavi *Liječnik u dilemi G. Bernarda Shawa*, koju također i režir. Kritika ovu predstavu smatra prvorazrednim glumačkim ostvarenjem, nastalu vjerodostojnim i dosljednim tumačenjem piščeve zamisli i scenske imaginacije, pri čemu se Tanhoferov režijski učinak ocjenjuje – sjajnim! Tijekom gostovanja Novosadsko-osječkog kazališta od 3. do 30. rujna 1932. kritičar nije posebno izdvajao pojedinačna scenska ostvarenja, ili režijske postavke, ali zato glumce – Gavrilovića, Tanhofera, **Drnića** i **Ajvaza** smatra najjačim snagama ovoga kazališta. U Novosadsko-osječkom kazalištu Tomislav Tanhofer je prvenstveno nastupao kao glumac, stekavši mnogo uspjeha kod gledališta i kritike, a njihovo priznanje dobit će i kada se, postupno, počne sve više zanimati za režiju, koja će vremenom postati njegovom glavnom preokupacijom.

Dar milosrđa

Oltarna slika crkve svetog Lovre u Sonti prikazuje zaštitnika crkve. Svetog Lovru na slici muče svjetina i vojnici iznad ognja. O porijeklu slike (ulje na platnu) postoje veoma šture podaci koje nam je dao mjesni župnik **Josip Kujundžić** – nastala je 1822. godine, a autor je **Francisko Falkoner Antonije Stordi**. »Kada je slika stigla u sončansku crkvu ostaje nepoznanica, ali u vrijeme župnika **Marka Polića**, slika je bila uvelike pohabana i zahtijevala restauraciju. Oštrim okom i sigurnom rukom majstora iz Italije restaurirana je 1953. godine. Cjelokupne troškove restauriranja je podnijela **Miličić Stana**, rođena **Miloš, Fajferova** (1896. – 1980.), udana za **Miličić Pavla, Kompirova**«, priča vlč. Kujundžić.

ŽIVOT I TRAGEDIJA

Stana je bila iz imućne obitelji, a udala se za još imućnijeg Pavu. Život je obećavao, ali već dolaskom djece na svijet, poslije prvih radosti njihovih rođenja, postajao je sve tragičniji. Stani i Pavlu se rodilo šestero djece,

tri sina i tri kćeri. Dva sina su umrli u ranoj dječjoj dobi od bolesti, a treći je umro na vrlo neobičan način. Bila je zima, a on se igrao s rođacima i djecom iz susjedstva. Kad su djeca poslije izvjesnog vremena ušla u kuću, on je nedostajao. Ubrzo su ga pronašli, smrznutog, nadvijenog iznad ograde svinjca gdje se uspenrao i zabavljao gledajući životinje. Jedna od kćeri je stradala na mističan način. Na dan Duhova obitelj je putovala konjskom zapregom u susjedno selo Doroslovo k Mariji Pomoćnici. Negdje u polju, na kolskom putu u susret im je dolazila zaprega u kojoj je izvjesna osoba nosila križ. Zastali su i svi redom poljubili križ. Nastavili su put i istog trena primijetili da su se kćerina usta okrenula na zatiljak. Kad su se okrenuli za kolima s križom, više ih nije bilo. Dijete više nije govorilo, ni jelo, ni pilo. Živjela je onoliko koliko čovjek može izdržati bez vode i hrane. Druga kćer je bila, također u ranoj dječjoj dobi kada je umrla. Na ulici se igrala sa susjedom, starijom osobom koja ju je podizala iznad glave i spuštala. Odjednom se dijete istrгло i palo. Ostala je

gukava. Umrla je s šesnaest godina. Stani i Pavlu je ostala još jedna kćer koja je odrasla i sretno se udala. Međutim, došao je Drugi svjetski rat i njezin mladi suprug je morao na frontu s koje se nije vratio. Nakon dužeg vremena kćer se ponovno udala ali se ubrzo razboljela i umrla. Već u tom vremenskom periodu Pavle je ležao oduzet i jedina osoba koja ga je njegovala je bila njegova vjerna supruga Stana. Nakon sedam godina paralize umro je i Stana je ostala posve sama. Često je dolazila u crkvu. Slomljena osobnim tragedijama, vjerno je stavila sebe u službu crkve. Željela je pomoći i rado je pomagala gdje god je pomoć zatrebala. Kad je vidjela da su potrebna financijska sredstva zdušno je pomogla restauriranje slike svetoga Lovre koja se još i danas dobro drži.

RUMENA KO' JABUKA

Priložena fotografija nastala je kasnog ljetnog popodneva, 1945. godine u Staninom vinogradu, u dijelu sočanskoga atara Okolišće kako bi se pokazalo gošćama iz Osijeka koli-

ko je grožđe urodilo. Stana je na fotografiji u gornjem redu (nama s lijeva na desno) četvrta. Peta osoba u gornjem redu je Stanina sestra koja je kao mlada djevojka otišla služiti kod Švabe u svilanu u Osijek. Ondje je osnovala obitelj, a treća u gornjem redu je njezina kćer. Prva osoba u gornjem redu je sončanski legendarni fotograf, **Marko Adin, Danin** koji je svojim fotografijama ovjekovječio mnoge Sončane i događaje u Sonti i izvan nje. Druga ženska osoba u gornjem redu je posljednja Stanina kćer, koja je umrla s 22 godine. Šesta muška osoba u istom redu je Stanin otac, poznat kao dida **Ignja** koji je bio član Trećega reda (Franjevci). Potomci ga se sjećaju kao vrlo blagog i pobožnog čovjeka koga se često moglo vidjeti kako sjedi pod dudom, na *po dvora* i prebira *patrice* (krunicu). U prvom redu je Stanina bratanica **Pavka Pavlović** (rođena 1937.) koja još živi u Sonti. Do nje je fotografov sin, **Mata Adin, Blef** (rođen 1939.), također fotograf koji živi u Sonti.

Kažu da nas tragedije oplemenjuju. Po Staninom primjeru je zasigurno tako. Veliki dio imetka je darivala crkvi, a ostatak je dala rođacima koji su je u starosti predano služili. Na pitanja koje smo postavljali rođakinji **Evi Drobina** koju je Stana čuvala kao dijete, na svako naše pitanje smo naišli na blagi osmijeh dragoga sjećanja.

»Ah, moja baka! Mater i otac odu radit, a ona nas čuva. Kuha nam i *frustuk* i ručak i večeru. Kad ručamo, mi djeca pitamo hoćemo li zaključat vrata (hrane, u to vrijeme nikad dovoljno), a ona kaže: 'Ne, mogao bi naići prosjak što je gladan.' Drugi put vidim na sokaku susjeda jede šećerana kruva.' I ja bih, kažem baki, a ona veli: 'Ta, šta će ti, janje moje, o toga zubi ispadnu, a budeš bil u licu ko kreč. Namastiće tebe baka i posolit i popaprit paprikom, pa ćeš bit rumena ko' jabuka.'

Ruža Silađev

Četvrtaši u Novom Vinodolskom

I ove godine, kao i nekoliko prethodnih, Hrvatsko nacionalno vijeće je organiziralo ljetovanje u Novom Vinodolskom. Njih 108 djece iz cijele Vojvodine, skupa sa svojim učiteljicama i voditeljicama boravili su u prekrasnom odmaralištu Crvenog križa od 21. do 29. kolovoza. To su bili učenici četvrtih razreda ili djeca koja su zbog svojih izvanrednih rezultata u protekloj školskoj godini nagrađena ovim putovanjem, a došli su iz različitih osnovnih škola: *Matko Vuković* i *Ivan Milutinović* iz Subotice, *Vladimir Nazor* iz Đurđina, *Matija Gubec* iz Tavankuta, *Pionir* iz Žednika, 22. oktobar iz Monoštora, *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte, *Moša Pijade* iz Brega, *Bratstvo i jedinstvo* iz Bezdana, *Ivo Lola Ribar* iz Plavne i *Aleksa Šantić*

iz Vajske. Iako iz različitih dijelova Vojvodine svima je bio zajednička pripadnost hrvatskom narodu te hrvatski jezik koji izučavaju u školi. Naravno, ljetovanje u Novom Vinodolskom je bio dar Grada Zagreba te je gradonačelnik **Milan Bandić** osobno i posjetio naše Vojvodane, da se uvjeri uživaju li i treba li im što. Odmah je dogovoren još jedan nezaboravni događaj – posjet Plitvičkim jezerima,

prekrasnom nacionalnom parku Hrvatske kao i ručak s gospodinom Bandićem u Zagrebu. Ako još pridodamo da je u ovom terminu bilo još djece iz Zagreba i Rusije (dakle nova poznanstva), vrijeme je bilo suuuuunčano a animatori kreativni, raspoloženi i stalno aktivni, ne morate ni pogađati da će ovo ljetovanje mnogima iz ekipe ostati u trajnom sjećanju.

Jedna od sudionica ovoga putovanja kaže: »Posljednji tjedan pred školu provela sam na najbolji mogući način – na ljetovanju u Novom Vinodolskom. Imali smo razne radionice: prvu pomoć, plesnu radionicu, radionicu u kojoj smo izrađivali narukvice i likovnu radionicu. Svaki dan smo imali lijepo vrijeme te smo se mogli kupati. Kako bismo se zabavili prije spavanja, imali smo svaku večer žurke i razna natjecanja. Posebice mi se svidjelo natjecanje u pjevanju, modna revija i igre bez granica. U posjet nam je došao i gospodin Bandić te nas je počastio izletom na Plitvička jezera i ručkom u Zagrebu. Ove godine mi je bilo lijepo u Novom Vinodolskom i voljela bih doći i iduće godine.«

Katarina Ivanković Radaković, 6. razred
OŠ *Matko Vuković* Subotica

Srijemci u Dubrovniku

Koncem kolovoza učenici koji pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i mlađi članovi folklornog odjela Hrvatskog kulturnog centra *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice otišli su na zaslužen odmor u Dubrovnik.

»Zahvaljujući ljubaznosti ravnatelja učeničkog doma **Borisa Njavre** osiguran nam je besplatan smještaj i hrana za sedmodnevno

ljetovanje. Polazak smo nestrpljivo očekivali ali prvi događaji nisu obećavali puno. Put je bio naporan i dugačak, a tamo nas je dočekala kiša. Međutim, mlađe to nije spriječilo da se već prvi dan okupaju. Za par dana vrijeme se popravilo pa nam je ravnatelj organizirao izlete i omogućio nam upoznati cijeli Dubrovnik i njegovu okolicu. Prijatnost mještana nas je iznenadila pa smo se vrlo brzo osjećali kao doma. Meni se najviše dojmio otok Lokrum. Sa svojim mističnim pričama i preljepom prirodom koju čuva, sve nas je iznenadio. Paunovi i zečevi su pripitomljeni šetali pokraj nas dok smo obilazili otok. Imali smo i vremena za obilazak starog grada gdje su se domaćini potrudili osigurati nam i vodiča koji nas je proveo u kratku, ali

zanimljivu turu gradom. Spas od vrućina nalazili smo uglavnom na plažama. Jednu od najljepših, Kopakabanu posetili smo čak dva puta, dok je plaža u Cavtatu bila mladima omiljena zbog velikog doka za skakanje.

Navečer smo imali zajednička druženja uz glazbu i igru. Nova prijateljstva su se stvorila, a stara učvrstila. Nažalost brzo se završilo tih sedam dana i morali smo spakirati svoje kofere i uputiti se kući.

Par dana po dolasku prepričavali smo svima događaje u pokušaju da dočaramo naše oduševljenje Dubrovnikom. Vjerujem da smo svi ponijeli vrlo lijepe uspomene iz ovog divnog grada i da svatko od nas nosi potajnu nadu da ćemo ga uskoro ponovno posjetiti«, priča nam članica HKC *Srijem-Hrvatski dom*, **Sara Žurovski**.

Sutra zaziv Duha Svetoga za početak nove školske godine

Svečani početak školske i vjeronaučne godine bit će sutra, 10. rujna, u subotičkoj katedrali svete Terezije Avilske. Sveta misa na kojoj ćemo zazvati Duha Svetoga početak će u 10.30 sati.

Vidimo se!

**PETAK
9.9.2016.**

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Heartland
09:56 Pogled na Zemlju:
Južni Čile
10:52 Slavne šape: Kako su lju-
bimci postali superzvijezde?
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada
13:13 Kod doktora, talk-show
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:46 Jelovnici izgubljenog
vremena: Vrgorac i
njegova jela
15:08 Tajne dvorca s Ruth,
Peterom i Tomom
16:07 U boj!, dokumentarni
film
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Odmori se, zaslužio si
19:00 Dnevnik 2
20:00 Kulturni Kolodvor
20:35 Bijeg iz Alcatraza, film
22:23 Ultima brsa,
dokumentarni film
22:50 Eurojackpot
23:00 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:35 Dolina sreće, serija
00:25 Bijeg iz Alcatraza, film
02:12 Kod doktora, talk-show
02:55 U boj!,
dokumentarni film
03:47 Ultima brsa,
dokumentarni film
04:15 Skica za portret
04:23 Hrvatska uživo
05:05 Kulturni Kolodvor
05:35 Talijanska mlada,
telenovela

05:25 Sadie J.
05:55 Regionalni dnevnik
06:31 Pjesmice i brojalice:
Maca
06:33 Hej Dag, crtana serija
06:41 Pjesmice i brojalice
06:44 Grimmmove bajke
07:05 Simfolije
07:13 Danica i magična
hobotnica
07:19 Pjesmice i brojalice:
Bratec Martin
07:23 Vrtuljići, crtana serija
07:36 TV vrtić: Nasljedstvo
07:47 Tomica i prijatelji
07:59 Tuc Muc, crtana serija
08:03 Žak i Kvak

08:15 Tajni dnevnik Patke
08:32 Psst... priča!
08:40 Vedranovi velikani
08:50 Sara i Patka
08:58 Ubojice između polova
09:25 Prvi koraci
09:30 Školski sat: Sve što treba
te znati o skateboardu
10:00 Inkubator: Biolog
10:15 Ton i ton: Život glazbe i
svijet lutaka
10:30 H2O: Uz malo vode!
10:55 Svaki dan dobar dan
11:25 Capri
12:20 Velečasni Brown
13:05 Ribari na ledu
13:50 Porotnica br. 5, film
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Bitange i princeze
17:40 Milostiva prije svega
18:10 Paraolimpijske igre Rio
18:40 Maher za tehnologiju
19:20 Luda kuća
20:00 Treća dob za računalom
21:00 Houdini
23:55 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016
00:40 Paraolimpijske igre Rio
01:05 Magazin Noć velikih
borbi
01:30 Noć velikih borbi
03:00 Noćni glazbeni program
05:15 Koncerti i Festivali iz
arhiva HRT-a

06:25 RTL Danas
07:05 Sve u šest, magazin
07:35 Lego Ninjago
08:15 Ruža vjetrova
09:20 Pet na pet, kviz
10:25 Wipeout, game show
11:40 Bibin svijet
12:50 Ruža vjetrova, dramska
serija
13:45 Budva na pjenu od mora
14:50 Kriza
15:20 Andrija i Anđelka
16:30 RTL Vijest
17:00 Wipeout, game show
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 RTL Vrijeme,
informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Transporter, igrani film,
akcijski
22:00 Uljezi - TV premijera,
Igrani film, horor, triler
23:55 Turisti, igrani film, horor
01:40 RTL Danas,
informativna emisija
02:25 Kraj programa

**SUBOTA
10.9.2016.**

06:40 Klasika mundi
07:40 Sam čovjek, američki
film - Kinoteka, ciklus
klasičnog vesterna
09:20 Mijem dom,
dokumentarna serija
10:15 Kućni ljubimci
10:50 Surla s Velebita,
dokumentarni film
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:25 Prizma -
multinacionalni magazin
13:20 Mršavi.ideal.com,
američki film
14:50 Jelovnici izgubljenog
vremena: Slasne pašete
i namazi
15:10 Bolje i ružno pivat nego
lipo plakat,
dokumentarni film
16:05 Grantchester
16:50 Skica za portret
17:00 Vijesti u 17
17:10 TV kalendar
17:22 HAK - promet info
17:30 Loza, serija
18:25 Prvi, s glazbom: Tony -
Arena Pula
19:00 Dnevnik 2
20:05 Festival kajkavske
popevke - Krapina
21:35 Josip Cvrtila - dragi tata,
dokumentarni film
22:30 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
23:05 Pad, serija
23:55 Nestanak, serija
00:55 Sam čovjek,
američki film
02:27 Damin gambit:
Giga Gračan
03:12 Šlep šou
03:57 Josip Cvrtila - dragi tata,
dokumentarni film
04:47 Mršavi.ideal.com,
američki film
06:17 Prizma - multinacionalni
magazin

05:55 Serija za djecu
09:30 Kućni ljubimci Marca
Morronea
09:55 Umorstva u Midsomeru
11:40 Vrtlarica: Crno zlato
12:05 Budimo romantični,
film 84'
13:29 Kratki dokumentarni
film
13:38 Najbolje vrtne kućice,
dokumentarna serija
14:28 Izbor za barmena godine
14:53 TV vremeplov - Dramski
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Kratki dokumentarni
film
16:45 Bitange i princeze,
humoristična serija
17:20 Milostiva prije svega

17:50 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016., sažeci
18:10 Alan i tajne vrtova:
19. stoljeće, serija
19:10 Kratki dokumentarni
film
19:20 Luda kuća,
humoristična serija
20:00 Ribar ribi grize rep,
dokumentarna serija
20:35 Povratak ubojice mekog
srca, film
22:10 Vrijeme na Drugom
22:15 Gradovi budućnosti:
Novi gradovi serija
23:07 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016., sažeci
23:22 Budimo romantični
film 84'
00:45 Noćni glazbeni program
- Spotovi

05:35 Zabranjena ljubav,
sapunica
06:05 Večera za 5,
08:05 TV prodaja
11:20 Večera za 5
12:05 Top.HR, glazbena emisija
13:10 InDizajn s Mirjanom
Mikulec
13:45 Krv nije voda, serija
14:40 Krv nije voda, serija
15:40 Pervanov dnevnik,
vrlo informativna emisija
16:10 Hawaii Five-0,
kriminalistička serija
17:00 Moderna čuda,
dokumentarna serija
19:00 Bitka za skladište:
Teksas, reality
19:25 Bitka za skladište:
Teksas, reality
19:55 Zalagaonica, reality
20:50 Bitka za skladište
21:40 Zločinački umovi,
kriminalistička
dramska serija
22:30 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija
23:25 Zločinački umovi,
kriminalistička
dramska serija
00:15 Southland,
kriminalistička drama
01:05 Bez traga, policijska
dramska serija
01:55 Posrednici, igrani film,
humorna drama
03:35 Vreća puna love, film

**NEDJELJA
11.9.2016.**

07:19 TV kalendar
07:34 Prvi, s glazbom:
Tony - Arena Pula
08:05 Glasna šaputanja film

09:50 Portret Crkve i mjesta:
Bunić
10:00 Bunić: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
11:38 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Mir i dobro
14:30 Pola stoljeća diska,
dokumentarni film
15:35 Jelovnici izgubljenog
vremena: Izlet na sjever
16:00 Grantchester, serija
16:45 Skica za portret
17:00 Vijesti u 17
17:10 TV kalendar
17:24 I to je Hrvatska
17:34 HAK - promet info
17:38 Lijepom našom: Šibenik
19:00 Dnevnik 2
20:00 Izborna večer
23:30 Nestanak
01:56 Glasna šaputanja, film
03:40 Skica za portret
04:45 Reprizni program
04:55 Plodovi zemlje
05:45 Mir i dobro
06:10 Split: More

05:55 Serija za djecu
06:30 Juhu
09:37 Juhu junior
09:38 Andyjeve divlje
pustolovine
09:53 Umorstva u Midsomeru
11:35 Vrtlarica: Cvijeće u vrtu
12:00 Nećemo reći mladenki,
serija
13:01 Dobar, bolji, najbolji...
britanski slastičar
14:01 Zbogom g. Chips,
britanski film
15:40 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016.:
Atletika, prijenos
17:00 Endeavour - Mladi
Morse, serija
18:30 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016., sažeci
18:45 Požega: Aurea Fest 2016.
- snimka 1. večeri
19:40 I to je Hrvatska
20:05 Mandolina kapetana
Corellija film
22:15 Vrijeme na Drugom
22:24 Povijest mafije: Žene u
mafiji serija
23:24 Paraolimpijske igre Rio
de Janeiro 2016., sažeci
23:39 Sestra Jackie, serija
00:09 Kalifornikacija, serija
00:39 Kuća laži, serija
01:09 Noćni glazbeni program
- Spotovi
05:00 Noćni glazbeni program
- emisije

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa:
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

05.06 Zabranjena ljubav, sapunica
07.00 Zabranjena ljubav, sapunica
07.30 TV prodaja
07.45 Zabranjena ljubav, sapunica
08.15 Zabranjena ljubav, sapunica
08.45 TV prodaja
09.00 Zabranjena ljubav, sapunica
09.30 Zabranjena ljubav, sapunica
10.15 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
10.45 Krv nije voda, serija
11.55 Top.HR, glazbena emisija
12.55 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
13.25 Krv nije voda, serija
15.25 Hawaii Five-0, kriminalistička serija
16.15 Top gear, dokumentarno-zabavni
17.10 Moderna čuda
19.00 Bitka za skladište: Teksas, reality
19.55 Zalagaonica, reality
20.50 Bitka za skladište, reality
21.15 Bitka za skladište, reality
21.40 Zločinački umovi
23.25 Zločinački umovi
00.15 Southland, kriminalistička drama
01.05 Bez traga, policijska dramska serija
01.55 Trgovac smrću, igrani film, akcijski
03.30 City Island, igrani film

PONEDJELJAK 12.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Heartland
10:00 Plodovi zemlje
10:52 Zemlja u zoru: Zambija - U srcu savane, dokumentarna serija
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
16:12 Legenda o Veroniki Desiničkoj

7:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Odmori se, zaslužio si
19:00 Dnevnik 2
20:45 Roditelji i djeca, serija
21:35 Turistička klasa
22:10 Otvoreno
22:45 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:08 Sport
23:20 Nestanak, serija
00:20 Zabavna emisija
01:50 Legenda o Veroniki Desiničkoj, dokumentarni film
02:35 Jelovnici izgubljenog vremena
02:55 Kod doktora, talk-show
03:40 Skica za portret
04:13 Turistička klasa
04:43 Hrvatska uživo
05:25 Otvoreno
05:55 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
09:30 Školsko obrazovanje
10:00 Školsko obrazovanje
10:55 Riječ i život: Vjeruj i djeluj
11:25 Capri, telenovela
12:20 Don Matteo, serija
13:10 Kraljevske toplice: Bad Ischl. Otkriće ljetnog predaha, dokumentarna serija
13:55 Knjižara krimića: U sjenama, američki film
15:30 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školsko obrazovanje
17:05 Bitange i princeze
17:40 Milostiva prije svega
18:10 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
18:25 Magazin LP
18:50 Maher za tehnologiju
19:20 Luda kuća
20:00 Morski pas - Izvan doseg ugriza
21:40 Graham Norton i gosti - talk-show
22:25 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
22:40 Ubojstva bez kajanja, serija
00:10 Morski pas - Izvan doseg ugriza
01:00 Strana igrana serija
01:45 Magazin LP
02:10 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, informativna emisija

06:25 Sve u šest, magazin
06:55 Legenda o Tarzanu, animirana serija
07:20 Pet na pet, kviz
08:30 Anno magazin, emisija
09:45 Bibin svijet, humoristična serija
10:55 'Allo, 'allo!, humoristična serija
12:15 Wipeout, game show
13:10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
14:30 Ruža vjetrova
15:30 Prava žena, dramska serija
17:00 Anno magazin, emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Prava žena, dramska serija
21:00 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:50 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925.
23:00 Kriza, humoristična serija

UTORAK 13.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:08 Heartland
09:56 Pogled na Zemlju
10:52 Zemlja u zoru: Norveška - Dugo jutro poslije polarne noći
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom
16:12 Roditelji i djeca, serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Areta - pilot 32'
19:00 Dnevnik 2
20:00 Roditelji i djeca
20:50 Car, američko-japanski film
22:40 Otvoreno
23:15 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:48 Nestanak, serija
00:48 Car, američko-japanski film
02:33 Jelovnici izgubljenog vremena

02:53 Skica za portret
03:13 Zabavna emisija
03:50 Kod doktora, talk-show
04:33 Hrvatska uživo
05:15 Otvoreno
05:45 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
09:30 Školsko obrazovanje
10:00 Školsko obrazovanje
10:30 Juhuhu junior
10:55 Capri, telenovela
11:50 Don Matteo, serija
12:40 Kraljevske toplice: Trokut čeških toplica
13:25 Sjećanje satkano lažima, film
15:00 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016.: Stolni tenis
15:45 Kratki dokumentarni film
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školsko obrazovanje
17:05 Bitange i princeze, humoristična serija
17:40 Milostiva prije svega, humoristična serija
18:10 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
18:40 Maher za tehnologiju
19:20 Luda kuća
20:00 Planet prirodnih čuda - Život na rubu
21:00 Graham Norton i gosti
21:50 Vikinzi, serija
22:40 Paraolimpijske igre Rio
22:55 Ubojstva bez kajanja
00:25 Planet prirodnih čuda - Život na rubu: Živa čuda, dokumentarna serija
01:15 Strana igrana serija
02:00 Noćni glazbeni program - Spotovi
05:00 Noćni glazbeni program - Koncerti i Festivali iz arhiva HRT-a

07:05 K.T. 2
07:55 Krv nije voda, serija
09:00 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
09:45 Zabranjena ljubav
11:00 Večera za 5
12:15 Sudnica
13:10 Krv nije voda, serija
14:05 K.T. 2
15:00 Bitka za skladište
16:00 Zločinački umovi
16:50 Teorija velikog praska
17:40 Dva i pol muškarca
18:05 Dva i pol muškarca
18:30 Zalagaonica, reality
19:30 Bitka za skladište
20:30 Dr. House

21.25 Zločinački umovi
23.10 Dva i pol muškarca
23.35 Dva i pol muškarca
00.00 Pravila igre
00.25 Pravila igre
00.50 Teorija velikog praska
01.15 Teorija velikog praska
01.40 Kako sam upoznao vašu majku, humoristična serija
02.05 Kontrola bijesa
02.30 Kontrola bijesa, humoristična serija
02.55 Will i Grace, humoristična serija
03.45 Krv nije voda, serija
04.30 K.T. 2
05.30 Sudnica, odvjetnička serija

SRIJEDA 14.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Heartland, serija
09:56 Pogled na Zemlju: Hrvatska, dokumentarna serija
10:52 Zemlja u zoru: Meksiko - U srcu pustinje Baja California, dokumentar na serija
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
16:12 Roditelji i djeca, serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 'ko te šiša? - pilot 29'
19:00 Dnevnik 2
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:50 Dok spavaš, film
22:32 Otvoreno
23:07 Dnevnik 3
23:22 Vijesti iz kulture
23:40 Nestanak, serija
00:40 Dok spavaš, film
02:15 Jelovnici izgubljenog vremena
02:35 Reprizni program
03:50 Kod doktora, talk-show
04:33 Hrvatska uživo
05:15 Otvoreno
05:45 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
 09:30 Školsko obrazovanje
 10:55 Svaki dan dobar dan:
 Gubitak partnera
 11:25 Capri
 12:20 Don Matteo
 13:10 Kraljevske toplice:
 Montecatini - ljekoviti
 izvori Toskane
 13:55 Priča o Sheldonu
 Kennedyju,
 kanadski film
 15:25 Junak u kuhinji
 15:50 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.: Atletika
 17:20 Bitange i princeze
 17:55 Milostiva prije svega
 18:25 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 18:45 Maher za tehnologiju,
 dokumentarna serija
 19:20 Luda kuća,
 humoristična serija
 20:00 Nogometna LP - emisija
 20:35 Nogometna LP - prijenos
 utakmice
 22:35 Nogometna LP - emisija
 i sažeci
 23:20 Vrijeme na Drugom
 23:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 23:45 Ubojstva bez kajanja,
 serija
 01:15 Noćni glazbeni program
 - Spotovi

07:05 K.T. 2
 07:55 Krv nije voda, serija
 09:00 Pervanov dnevnik,
 vrlo informativna emisija

09:45 Zabranjena ljubav
 10:15 Zabranjena ljubav
 11:00 Večera za 5
 12:15 Sudnica
 13:10 Krv nije voda, serija
 14:05 K.T. 2
 15:00 Bitka za skladište
 15:30 Bitka za skladište
 16:00 Zločinački umovi
 16:50 Teorija velikog praska
 17:40 Dva i pol muškarca
 18:30 Zalagaonica, reality
 19:30 Bitka za skladište,
 dokumentarni reality
 20:30 Dr. House,
 dramska serija
 21:25 Zločinački umovi,
 kriminalistička dramska
 serija
 23:10 Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 00:00 Pravila igre
 00:50 Teorija velikog praska,
 humoristična serija
 01:40 Kako sam upoznao vašu
 majku, humoristična serija
 02:05 Kontrola bijesa,
 humoristična serija
 02:30 Kontrola bijesa,
 humoristična serija
 02:55 Will i Grace,
 humoristična serija
 03:45 Krv nije voda, serija
 04:30 K.T. 2,
 kriminalistička serija
 05:20 Sudnica,
 odvjetnička serija

ČETVRTAK
15.9.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Heartland
 09:56 Pogled na Zemlju
 10:52 Zemlja u zoru: Brazil -
 U srcu Amazonije
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Kod doktora
 14:00 Iskustvo otoka
 14:50 Jelovnici izgubljenog
 vremena
 15:15 Jedan sasvim običan dan
 16:12 Roditelji i djeca
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Papar i sol - pilot 25'28
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Roditelji i djeca, serija
 20:50 Nedodirljivi,
 francuski film
 22:45 Otvoreno
 23:20 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:53 Nestanak
 00:53 Nedodirljivi,
 francuski film
 02:40 Skica za portret
 02:48 Jelovnici izgubljenog
 vremena
 03:08 Jedan sasvim običan dan,
 dokumentarni film
 04:00 Kod doktora talk-show
 04:43 Hrvatska uživo
 05:25 Otvoreno
 05:55 Talijanska mlada

05:25 Serija za djecu
 05:55 Regionalni dnevnik
 10:00 Školsko obrazovanje
 10:55 Svaki dan dobar dan:
 Brodovi su kao ljudi
 11:25 Capri
 12:20 Don Matteo
 13:10 Kraljevske toplice:
 Bad Ragaz - izvor
 dobroga života
 13:55 Do zvijezda i natrag,
 danski film
 15:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.
 16:50 Školsko obrazovanje
 17:25 Bitange i princeze
 18:00 Milostiva prije svega
 18:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.
 18:50 Maher za tehnologiju
 19:20 Luda kuća
 20:00 Petra i Nabatejci
 20:51 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti -
 talk-show
 21:50 Vikinzi
 22:40 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 22:55 Ubojstva bez kajanja,
 serija
 00:25 Petra i Nabatejci,
 dokumentarni film
 01:15 Strana igrana serija
 02:00 Noćni glazbeni program
 - Spotovi

05:40 RTL Danas,
 informativna emisija
 06:20 Sve u šest, magazin

06:55 Lego Ninjago,
 animirana serija
 07:20 Pet na pet, kviz
 08:30 Anno magazin, emisija
 09:40 Bibin svijet,
 humoristična serija
 10:55 'Allo, 'allo!
 12:15 Wipeout, game show
 13:10 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality
 spektakl
 14:30 Ruža vjetrova,
 dramska serija
 15:30 Prava žena,
 dramska serija
 16:30 RTL Vijesti,
 informativna emisija
 17:00 Anno magazin, emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Prava žena,
 dramska serija
 21:00 Anno: Ljeta
 Gospodnjeg 925.,
 povijesni reality spektakl
 22:15 RTL Direkt,
 informativna emisija
 22:50 Anno: Ljeta
 Gospodnjeg 925.,
 povijesni reality spektakl
 23:00 Kriza, humoristična
 serija
 00:10 CSI,
 kriminalistička serija
 01:05 CSI,
 kriminalistička serija
 01:55 Astro show,
 emisija uživo
 02:55 RTL Danas,
 informativna emisija
 03:40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
 Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
 emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom
 od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića
 emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekven-
 cij 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje
 radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina
 (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira
 se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregle-
 dom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
 - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
 majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
 vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
 štено* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
 • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
 kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
 moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
 dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKOLIKO SLIKA

Festival bunjevački pisama
XII. dječja smotra

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Na Hrvackom
Majuru

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, tako niki u zadnje vrime ne mož šovik ni spavat pa da vam jevo izdivanim šta sam sve ovi dana gazdovo... Ta ne radio, već odavno veliko ništa ne radim. Na dan naše lipē varoši sam dospio na dva mista borme. Nisam mogō da ne odvedem unuku u taj naš lipi Tavankut, bilo filmsko večē s dičijim filmom *Šegrt Hlapić*, valjdar sam dobro kazo. Na *Balažević salašu* su bili u gostima naši viđeni ljudi iz Zagreba pa i sam redatelj poznatog dičijeg filma. Borme se skupilo fajin svita, a još višē dice i baš smo se lipo proveli. Moja unuka je isto bila srična. Uveče skroz bijo zdravo lip koncert na glavnim trgu ispid varoške kuće, a tek tamo svita... Jeste da je to svirka za mladež i da su njim tambure niki čudne i na struju. Uvik sam se pito kako ji ne otrese struja, al kaže mi deran da to nije taka struja što tresē čovika... Mani vraga crtat, ja se ipak ne bi take tambure laćo, al šta ćeš... Ova mladež brez struje ni u crkvu ne iđē. Malo malo kome god i na misi »criiiii, criiiii« dandrlja onaj telefon, sve već i župnik se namrgodi al nema tom lika... Priuzela struja i stvari na struju ovaj svit, već i mi matori svi imademo telefon brez žica u džepu, a kako ne bi mladež. Kažem vam, baš cila nedilja mi bila taka na hirtelem, jedva sam uspijo opravit servis na mojoj bicigli i spravit se na 'Rvacki majur. Tamo u jedinim već skoro praznim selu s našim imenom je na svetog Marka Križevčana veliko proštenje, okupi se i staro i mlado. Svi što su kadgod imali kuće i salaše na 'Rvackim majuru dođu bar jedared godišnje obać stari kraj i sitit se s tugom odkaleg su njim potekli didovi. Imade borme već med njima i velike gospode, al fala Bogu nisu zaboravili starinu, a tako i triba. Samo kad bi se još kogod i sitijo da na tim mistu saziđa i jednu malu kapelicu, tek toliku da se imade sklonit od kiše makar dvajst čeljadi i župnik, bilo bi dobro. Divanite to je skupo, jeste borme, al kad ovi naši veći ljudi imadu novaca za kojikake zgradurine što tribaje i ne tribaje, mijane, kafiće i druge uncutarije imali bi valjdar i za jedu malu kapelicu. Malo sam i bisan na nji, a i na varoške oce. Tušta tog ode u vitar, a to ne bi bila, kako kažeđu, »promašena investicija«, već na radost našim svitu. Gledō sam niz put da nemade i tute Gabrić atarom onaki njiva di pored kombajšta »vršēđu« i milicajci, al nisam natrevijo... Niko od našeg svita nije na divije sadijo, još smo mi čestit svit. Nema taki ni u mojem Ivković šoru, ne daj Bože, u zemlju bi propali od sramote. Eto već sam susto od pisanja, a i malkoc mi se ziva pa iđem nać lavor, oprat noge i leć pod dunju. Samo da me ne skobiju komarci ode pod ambetušom, nestalo mi onog što ji razvijava pa me svog izgrizu. No, doduše možda mi i moj maćak dovuće koju buvu, zna se zavuć pod dunju. Ajd zbogom do drukput, sad će svanit pa triba ić namirivat.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Bilo ne
povratilo se

Ubać Ivu se uvukla nikaka tuga. Štodira da ope otide kod svetoga Antuna. Zavitovo bi se da više neće palit ni sokoćalo. Jeste da se priko njega izdivani sa cilim svitom, jeste da se čuje i vidi sa puno rodova i dobri što su davni godina ošli u svit, jeste da je priko njega našo nikoliko pajtaša iz mladi dana, a već mislijo da se zauvik pogubili i zaboravili jedno na drugo, al ga sikira što i tude ima dosta splečki i dosta politike, ko i na televizije. Eto, u posljednje vrime i ni iz matrne i vi iz ve di živi, stali samo čačkat jedni druge. Malo se prdaču, više

Piše: Ivan Andrašić

vriđu, pa sve došlo i do ozbiljnoga. »Ta idi, molim ti, neka samo cantrat! Imaš puceta koliko očeš, pa ne moraš ni čitat ni slušat no što ti se ne dopada. Bolje gledaj nu lipšu stranu. Kako bi ja našla pobratika, kako bi ti našo pajtu iz škole, da ni bilo sokoćala? Ko da baš moraš tražit tu vražju politiku. Mani je se, paš bit mirniji. Znadeš da ti doktorica zabranila sikiraciju«, veli mu njegova za fruštukom. »Ta znadem, al ka sve to vidim, oma se sitim taki protirivanja prid rat. Pravo da ti kažem, bojim se zove mlade. Politicari i vamo i u matrne sve manje vodu brigu kako je svima nama, ni jim baš jako do prostoga svita, samo gledu sebe. Vidiš koliko se i oni i njevi bližnji obogatili? A naša dica nek posvršavu škole, pa nek idu u svit, jal nek ostanu, pa budu sirotinja«, veli priko zalogaja i privuče bukaricu. Eto, otkako ga uvalila bola, iz bukarice pije jedino čaj o titrice. Potli fruštuka prilogo malo na otoman. Istina, još bijo gladan, al ne smije se više ni najist ko čeljade. Ni dugo odmaro, latijo biciglu pa se uputijo malo selckima sokakevima. Bicigla se, veli možda će kogagod i trefit, pa će se malo ispriporivat. Vozo se više o po sata, sokakevi prazni. Tuga i pogledat, puno kuća prazno i zakorovito. Vaj umro, naj ošo u svit, a dom ostavijo da se zaruši. Sitijo se i pokojnoga dade. Polako pedala i pita se šta bi on reko. Cigurno bi zno sve dobro ošacovat, za politiku oduvik bijo veliki mudrika. Vada to dolazi š godinama, u posljednje vrime i bać Iva sve češće uvati sebe kako štodira i divani isto ko kadgoda dada. Ka se sitijo kako još davni godina ošacovo kuma Tunu, naškobijo se sebe u brkove, ko ludi na bodu. Potli ispalo da se dada ni malo ni privarijo. Eto, jesu bili kumovi, al Tuna nikada ni mislijo na nji, uvik samo na se i na svoje. Ka su se prominjila vrime, do se i u politiku, al držo se svoji samo dok ni dobijo papire o matrne. Potli uvik išo zonima što su zadobijali. I bome, dobro mu bilo. Ko svi avanzovo, a ko vi poslidnji najviše. Samo, misli se, sve to ima svoju cinu. Kum Tuna na svaj glas po selu i po varoši grdijo ne iz matrne što grdu ve odvuda. Divani, šta se oni imadu putat u naša posla, a ni da bekne kako se i vi odvud putu u njeva. Triba se umilit nomu ko ga rani. A ni malo mu ni briga oće li se brog takoga divana i zlo povratit. Bać Iva se ope sam za se naškobijo. Do svetoga Antuna ni ni ošo.

MISLI POZNATIH

- **Disraeli:** Male stvari štete dušama malih ljudi.
- **Coelho:** Razlika između pustolovine i izazova je znati reći da izazovu.
- **Dostojevski:** Jedna je pamet dobra, dvije su još bolje.

KVIZ

Antun Augustinčić

Koje godine i gdje je rođen hrvatski kipar **Antun Augustinčić**?

Gdje je učio kiparstvo?

Kada je otišao u Pariz?

Gdje je imao svoju prvu samostalnu izložbu?

Koku umjetničku grupu je osnovao 1929. godine?

Što je radio nakon II. svjetskog rata?

Koja su neka od njegovih najpoznatijih djela?

Kada i gdje je umro Antun Augustinčić?

Rođen je 4. svibnja 1900. godine u Klanjcu.
Na Visokoj školi za umjetnost i obrt u Zagrebu.
1924. godine
U Salonu Galie u Splitu.
Radio je na Akademiji likovnih umjetnosti
Spomenik Seljačkoj buni, Milir Batina, Stjepan Radić...
Umrlo je 10. svibnja 1979. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

idemo na rad

VICEVI

Zabrinuti mali Perica kaže učiteljici:

- Imamo problem!
- Kakav problem?
- Tata je rekao da će netko dobiti ozbiljne batine ukoliko kući donesem još jednu slabu ocjenu.

Pita sin oca:

- Tata mogu li gledati televizor?
- Otac potvrdno kimne glavom:
- Može sine. Ali nemoj ga paliti.

POGLED S TRIBINA

Neplanirani remi

U svom prvom susretu kvalifikacijskog ciklusa za plasman na Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018. godine, Hrvatska je na praznom Maksimiru odigrala neodlučeno protiv Turske (1:1) i 'neplanirano' izgubila dva 'planirana' boda. Naravno, nogomet je igra u kojoj se ništa ne može unaprijed stopototno isplanirati i iskalkulirati, ali javnost je zasigurno očekivala sigurnu pobjedu protiv redizajnirane momčadi izbornika **Terima** (nastupili su bez nekoliko glavnih zvijezda). U prilog objektivnih nadanja išla je i činjenica kako su vatreni na Euru u Francuskoj pobijedili Tursku, te su u prethodnim kvalifikacijskim susretima doigravanja za plasman na Euro 2012 bili bolji u odlučujućem dvomeču (3:0, 0:0). Ali, unatoč solidnoj igri, lopta jednostavno nije htjela u gol **Babacana**.

Četiri grede u prvom djelu pomalo su demoralizirale napadače (**Pjaca 2, Mandžukić i Perišić**), no trenutak lucidnosti novoga kapetana **Modrića** i prekršaj **Koybasija** u šesnaesteru donijeli su penal koji je u vodstvo pretvorio **Rakitić**. I kada se očekivao dobitni kraj poluvremena, u posljednjim sekundama dosuđen je prekršaj na 25 m od **Kalinićevog** gola. Odličan šut **Calhanoglua** zakačio je Perišića u živom zidu i 'neplanirano' poravnao rezultat, što se u konačnici ispostavilo krajnjim rezultatom ovog kvalifikacijskog susreta.

Poslije bitke je lako biti general, ali čini se kako je izbornik **Čačić** predugo davao kredit napadačima prve postave (Pjaca, Mandžukić) i da su minimalne minute **Kaliniću** i **Kramariću** bile nedostatne za neki efikasniji učinak. Objektivno gledano, Turska je odigrala cijeli susret veoma požrtvovano, braneći se svim raspoloživim snagama i posve zaslužio je ostala neporažena u Maksimiru. Uostalom kako je to bilo i prijašnja dva puta na istom stadionu (2:2, 0:0).

No, ništa nije previše tragično. Istina izgubljena su dva planirana boda, ali i ostala dva susreta u skupini (Finska – Kosovo, Ukrajina – Island) završena su identičnim rezultatom (1:1), pa je sve isto kao i na početku natjecanja u skupini I.

Prilika za popravni je sljedećeg mjeseca na gostovanjima protiv Kosova i Finske.

I nove planirane bodove...

D. P.

TENIS

Konjuh u četvrtfinalu

Mlada hrvatska tenisačica **Ana Konjuh** (18) je pobjedom protiv Poljakinje **Radwanske** (6:4, 6:4) izborila plasman u četvrtfinale US Opena, stigavši do najvećeg uspjeha u svojoj dosadašnjoj karijeri. Za plasman među četiri najbolje igrala je protiv Čehinje **Plíškové**.

Karlović među 16

Najstariji hrvatski tenisač **Ivo Karlović** (37) je uspio najdalje dogurati u pojedinačnoj muškoj konkurenciji na US Openu. U osmini finala zaustavio ga je Japanac **Nishikori** (6.3, 6:4, 7:6).

ATLETIKA

Hanžekovićev memorijal

Najjači atletski miting u Hrvatskoj, *Hanžekovićev memorijal*, u svom 66. izdanju donio je puno dobrih rezultata hrvatskih predstavnika. Očekivano, olimpijska pobjednica **Sandra Perković**

je dominirala u disku (67,86m), **Ivan Horvat** je pobijedio u skoku s motkom (5,70m), dok je trkačica **Andrea Ivančević** istrčala odličnu utrku na 110 m s preponama i osvojila drugo mjesto s vremenom (12,88). U skoku u dalj je olimpijska brončana **Ivana Španović** (Srbija) potvrdila svoj primat ove sezone i slavila odličnim skokom od 7,03 m.

NOGOMET

Neodlučeno protiv Gruzije

Mlada reprezentacija Hrvatske (U21) odigrala je neodlučeno na gostovanju protiv Gruzije (2:2). Nakon devet odigranih kola mladi vatreni se nalaze na prvom mjestu kvalifikacijske skupine s 20 osvojenih bodova, a sljedeći susret igrat će 10. listopada u gostima protiv drugoplasirane Švedske.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u nase-lju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za postelji-nu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramva-ja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetninom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručaoa, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 meteri po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tere-ta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 16. 9. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA TEL: 024/555785
KARAOORDEV PUT 2 WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Minimalac Bačke 1901

SUBOTICA – Jedan gol je bio dovoljan nogometašima najstarijeg kluba u državi za pobjedu protiv *Vršca* (1:0) u 4. kolu Srpske lige skupina Vojvodina i skok na drugo mjesto prvenstvene tablice. U sljedećem kolu u nedjelju, 11. rujna, Bačka 1901 gostuje kod *Dunava* u Starim Banovcima.

Poraz Tavankuta

KANJIŽA – Nogometaši *Tavankuta* doživjeli su minimalan poraz na gostovanju kod *Potisja* (0:1) i nakon četiri odigrana prvenstvena kola u Vojvođanskoj ligi skupina Sjever zauzima 8. mjesto sa 6 osvojenih bodova. Priliku za popravak plasmata imat će u nedjelju, 11. rujna, od 16.30 sati na svom terenu protiv *Zadrugara* iz Srpskog Miletica.

Monoštorcima bodovi b.b.

MONOŠTOR – U 2. kolu prvenstva 2016./17. Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. razred, nogometaši *Dunava* su na Doli trebali dočekati starog rivala, ekipu Omladinca iz Bukovca. Kako gosti nisu doputovali, utakmica je registrirana službenim rezultatom 3:0 za Monoštorce. U 3. kolu nogometaši *Dunava* će gostovati u Kljajićevu, kod ekipe *Korduna*, koja je u prva dva kola zabilježila dva poraza.

Pobjeda na startu

BEREG – U 2. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred, u Beregu je odigran novi šokački derbi. Nakon višegodišnje natjecateljske neaktivnosti nogometaši

obnovljenog NK *Dinamo* 1923 u debitantskoj utakmici pred svojim navijačima dočekali su ekipu sončanskog *Dinama* i zabilježili tijesnu pobjedu od 2:1 (1:0). Strijelci za pobjednike bili su **Ratković** u 8. i **Martinčević** iz penala u 59., a konačni rezultat postavio je **Kušljic** u 70. minuti eurozgoditkom iz slobodnog udarca. Igrač utakmice bio je domaći vratar **Radičev**. Po prikazanom, najpravičniji bi bio neodlučan rezultat, a svojim nedosljednim odlukama

Sončane je teško oštetio nesigurni sudac **Stojčević** iz Sombora. Gosti mu spočitavaju dosuđen nepostojeći penal za Brežane, ali i nereagirane na znatno teži prekršaj u kaznenom prostoru domaćina u finišu utakmice. U 3. kolu Sončani su slobodni, a Brežani će na gostovanje u Telečku.

I. A.

ŠAH

Novi bodovi za ŠK HAŠK Zrinjski

RATKOVO – Šahisti *HAŠK Zrinjskog* ubilježili su pobjedu protiv domaće momčadi *Milan Rakić* (4:2) u nastavku ligaškog natjecanja Sjevernobačke lige. Pobjede su zabilježili **Stipan Marjanušić** i **Antal Hegediš**, a remijem su svoje partije okončali **Zlatko Engi**, **Mirko Mlinkov**, **Dragan Godar** i **Janoš Farkaš**. Nakon 6 odigranih kola ŠK *HAŠK Zrinjski* se nalazi na šestom mjestu prvenstvene tablice s 18 osvojenih poena, a u sljedećem kolu u nedjelju 11. rujna u Subotici dočekuje ŠK *Mladost* iz Odžaka.

KLIZANJE

Leona Rogić izborila nastup na juniorskom Grand prixu

CELJE – Na izbornom natjecanju Klizačkog Sveza Srbije održanom u Celju, klizačica subotičkog *Spartaka* **Leona Rogić**, u svom debiju u juniorskoj konkurenciji, osvojila je uvjerljivo prvo mjesto i izborila nastup na Grand prix – Ljubljana Cupu koji će se održati od 21. do 25. rujna u glavnom gradu Slovenije. Na ovom prestižnom natjecanju očekuje se nastup 35 natjecateljki iz 33 države.

JUDO

Domaćinu 20 medalja

SUBOTICA – U okviru proslave Dana grada u Subotici je 3. rujna održan judo turnir Euro Liga/Dan grada Subotice. Sudjelovalo je 280 natjecatelja iz 33 kluba (Mađarska, Rumunjska, Hrvatska i Srbija). Ovo je ujedno bilo i drugo kolo Euro Lige 2016, međunarodne judo lige za uzrast U16.

Judaši *Spartaka* su sa svojim sekcijama Bajmak i Čantavir bili očekivano najmasovnija momčad a uspjeli su osvojiti ukupno 20 medalja. Brončane medalje su osvojili **Veljko Borojević**, **Despot Vukas**, **Matej Imrić**, **Relja Naguljić**, **Teodora Laus**, **Patrik Kečenović**, **Nenad Kujundžić** i **Nebojša Đukić**.

Srebrni su bili **Stefan Nicis**, **Aleksandar Skočajić**, **Aleksandar Savić**, **Mihailo Milošev**, **Vuk Bošnjak**, **Abel Božik** i **Krištof Košaraš**, dok su najuspješniji, zlatni bili **Mateja Borojević**, **Branko Mijušković**, **Julija Kajari**, **Tibor Olah** i **Nikolina Tatalović**.

IVA VLAHEK, BOČARICA REPREZENTACIJE REPUBLIKE HRVATSKE

Sport koji povezuje ljude svih generacija

Na drugom međunarodnom turniru u boćanju pod nazivom *Žene u akciji* koji je održan proteklog tjedna u Rumi, upoznali smo članicu ženske hrvatske boćarske reprezentacije, **Ivu Vlahek**. Za razgovor s Ivom smo se odlučili iz razloga što smo dobili informaciju da je, kako kažu njene kolege, »najtrofejnija« i jedna je od najuspješnijih članica hrvatske reprezentacije ovog nesvakidašnjeg sporta, naročito za žene. Iva je trenutačno viceprvakinja Europe u paru s **Tanjom Grubiša**, dobitnica je i nekoliko medalja sa svjetskih prvenstava u boćanju, kada je osvojila prvo mjesto u preciznom bacanju.

PRVE MEDALJE

S obzirom na to da boćanje baš i nije popularan sport kod mlađih generacija, interesiralo nas je što je to ponukalo ovu mladu sportašicu iz Zagreba, da se odluči za boćanje. »Počela sam boćati još u osnovnoj školi. Preko puta moje škole, nalazila se boćarska dvorana. U klubu su tražili igrače, a veliki broj prijatelja iz mog razreda je trenirao, pa sam se odlučila i ja priključiti. Ubrzo sam postigla i prve uspjehe, najprije na državnoj pa čak i na svjetskoj razini. Svoju prvu medalju na svjetskom prvenstvu sam osvojila kada sam imala 14

godina. Ta zlatna medalja me je još više potakla da se bavim ovim sportom, zavoljela sam ga i shvatila da je to dobra prilika da upoznam svijet, da se družim, putujem, osvajam medalje. Mislim da je ipak presudnu ulogu u odluci imao moj bratić koji se prije mene počeo baviti boćanjem, a nakon mene počeli su mi i mlađi bratići trenirati. Ono što nas mlade vuče k ovom sportu jeste druženje, a i zanimljiv je... Kad ga jednom upoznate shvatite da niste pogriješili. Boćanje je pored toga što je zanimljiv, i zahtjevan sport. Traži preciznost, mirnoću, ali je s druge strane i fizički zahtjevan, pogotovo u disciplinama poput brzinskog i štafetnog izbijanja. To je sport koji povezuje ljude raznih generacija. Možete igrati na visokoj kvaliteti i u 40 godini života, a takva mogućnost vam se ne nudi u nekom drugom sportu«, kaže Iva.

SVAKO PRVENSTVO, NOVI IZAZOV

Prvo ozbiljnije natjecanje Iva je imala 2002. godine. U preciznom izbijanju bila je treća i tada je osvojila svoju prvu medalju. Od tada do danas, nagrade su se samo nizale: »Četiri godine nakon prve medalje na jednom od natjecanja osvojila sam drugo mjesto i opet četiri godine kasni-

je osvojila sam nagradu na svjetskom prvenstvu. Naša reprezentacija je po prvi puta sudjelovala na europskom prvenstvu za žene 2012. godine. Tamo smo osvojile dvije medalje, a prošle godine sam osvojila prvo mjesto u paru s Tanjom Grubiša. Boćanje je sport koji kada zavolite, posvetite mu puno vremena i on vam tada puno i vraća«, kaže nam Iva. Ova mlada boćarica iz Zagreba, trenutačno je na završnoj godini studija pa nas je interesiralo kako uspijeva uskladiti sve obveze i ostati veoma uspješna sportašica: »Praktički sam podijelila svoj život. Pola godine treniram, a pola godine polažem ispite. Zato i moje studiranje traje nešto duže, ali evo sad se bliži kraju te koncem ove godine očekujem završetak studija. Nakon toga ću vidjeti što dalje, posebno ako počnem raditi, jer od boćanja se nažalost ne može živjeti, naročito kada je riječ o ženskom boćanju koje danas nije baš nekoj visokoj profesionalnoj razini.«

MOŽDA OLIMPIJSKI SPORT

Međutim, i pored svega, Iva ima svoj san i dugoročni cilj, a to je odlazak na Olimpijske igre 2024. godine: »Postoji nekakva inicijativa da bi boćanje mogao postati olimpijski sport. Nama svima je san neki nastup na Olimpijadi, s obzirom na to da smo još

uvijek neolimpijski sport. Imamo doduše, svake četiri godine natjecanje u okviru olimpijskih sportova, a zadnji put je to bilo 2013. godine u Kolumbiji, kada sam osvojila zlatnu medalju. To je posebna čar sudjelovanja na takvom natjecanju gdje se okupljaju razni sportaši. Tamo smo imali prilike da sretnemo mnogo sportaša koje smo do tada imali prilike vidjeti samo na televiziji. Živjeli smo u olimpijskom selu 10-ak dana, u većoj zajednici sportaša. Nezaboravna iskustva. I to je naš dugoročni cilj koji ne ovisi u potpunosti od nas i mene, nego od toga kako će se odvijati situacija vezana za kandidaturu boćanja za olimpijadu. I pored svega, ja sam optimista i mislim da će mi se taj san ostvariti«. Na kraju razgovora, nismo mogli ne pitati Ivu kakve će dojmove ponijeti iz Srbije, a obzirom na to da je po prvi puta u Srijemu: »Mi ne možemo utjecati na naše političare i ono što se trudimo jeste da nemamo predrasuda jedni prema drugima. Želimo biti otvoreni za suradnju sa svim zemljama u regiji, a tako i sa Srbijom. Jako je bitno da smo fer i na terenu i izvan njega, a što se događa izvan toga, to nas nimalo ne interesira. U Zagreb ću ponijeti samo lijepe dojmove o srdačnom gostoprimstvu, dobroj organizaciji i divnim ljudima koje sam ovdje upoznala.«

Suzana Darabašić

»Milost na milost!«

FESTIVAL
HRVATSKIH DUHOVNIH
PJESAMA U SUBOTICI

HosanaFest 2016

HosanaFest

Subota - 10.09.2016.
u 20 sati

SUBOTICA
HALA SPORTOVA

ulaz: 200 dinara / 20 kuna